

Rapport

Kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver

Forfattere

Eva Lassemo, Henrik Karlstrøm, Kari Sand og Solveig Osborg Ose

Rapportnummer: 2021:00485 - Åpen

Prosjektrapport

Kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver

EMNEORD:

Kjønnsperspektiv,
Likestillingsperspektiv,
Forskning,
Kunnskapsoversikt

VERSJON

1

DATO

2021-04-30

FORFATTERE

Eva Lassemo, Henrik Karlstrøm, Kari Sand, Solveig Osborg Ose

OPPDRAGSGIVER

Norges Forskningsråd (NFR)

OPPDRAGSGIVERS

REFERANSE

Lise Christensen

PROSJEKTNUMMER

102023477

ANTALL SIDER OG

VEDLEGG:

68, 2 vedlegg

SAMMENDRAG

Formålet med dette prosjektet har vært å utforme en kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv.

All tilgjengelig norsk forskning ble identifisert gjennom Cristin og institusjonelle arkiv. Avgrensing ble gjort med metodikk kjent fra systematiske søk. Derneft ble det foretatt en manuell filtrering, før til slutt det gjenværende utvalget ble kodet etter tema og fag.

Vi endte med å kode 4548 publikasjoner med kjønns- og eller likestillingsperspektiv etter tematisk innhold og fagtilhørighet.

UTARBEIDET AV

Eva Lassemo

SIGNATUR

Eva Lassemo (Apr 30, 2021 14:06 GMT+2)

KONTROLLERT AV

Line Melby

SIGNATUR

Line Melby (Apr 30, 2021 14:14 GMT+2)

GODKJENT AV

Jon Harald Kaspersen

SIGNATUR

Jon Harald Kaspersen (Apr 30, 2021 14:40 GMT+2)

RAPPORTNUMMER

2021:00485

ISBN

978-82-14-07668-4

GRADERING

Åpen

GRADERING DENNE SIDE

Åpen

Forord

SINTEF Digital, avdeling Helse fikk september 2020, i samarbeid med NTNU Universitetsbiblioteket, i oppdrag fra Norges Forskningsråd (NFR) å utarbeide en kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv. Denne rapporten er en kunnskapsoversikt i tråd med oppdraget. Formålet har vært å utarbeide en systematisk oversikt som gir kunnskap om hvilke temaer og problemstillinger det forskes på, hvilke metoder som brukes, hvilke institusjoner og forskere som inngår samt graden av sampublisering i nasjonale- og internasjonale nettverk. Prosjektet har foregått i perioden september 2020 til april 2021.

SINTEF Digital og NTNU Universitetsbiblioteket takker for dette oppdraget og godt samarbeid med NFR gjennom prosessen.

Trondheim, 30. april 2021

Eva Lassemo, prosjektleder

Innholdsfortegnelse

Forord	2
Sammendrag	5
1 Innledning	7
1.1 Bakgrunn	7
1.2 Målsetting	8
2 Problemstillinger/forskningsspørsmål	9
3 Søkestrategier, metode og utvalg	10
3.1 Søkestrategi	10
3.2 Dataauthenting	10
3.3 Filtrering.....	11
3.4 Koding	11
3.5 Fullstendig forløp	12
3.6 Programkode.....	13
4 Utvalgets profil	14
4.1 Fagprofil	14
4.2 Institusjoner	15
4.3 Sampublisering.....	17
4.4 Forskernettverk.....	19
4.5 Kanaler, omfang.....	20
4.6 Publikasjonstyper	22
5 Tema og kategorier	24
5.1 Arbeidsliv.....	24
5.2 Medisin, helse og livsstil	27
5.3 Fremstilling av kjønn	29
5.4 Familie	31
5.5 Samfunn	33
5.6 Vold og overgrep.....	35
5.7 Politikk og globale relasjoner	36
5.8 Forskning og akademia	39
5.9 Skole, barnehage og små barn	40
5.10 LHBTIQ.....	42
5.11 Inkludering	43
5.12 Religion.....	44

5.13	Teknologi.....	45
5.14	Konflikter og krig.....	46
6	Drøfting av hovedfunn.....	48
7	Konklusjon	51
	Referanser	52

BILAG/VEDLEGG

A.1 Oversikt over inkluderte publikasjoner

A.2 Søkord, databaser

Sammendrag

Mål

Formålet med dette prosjektet har vært å utforme en kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv.

Metode

Norsk forskning ble avgrenset til å bety at minst en av forskerne bak publikasjonen er norsk eller har tilknytning til en norsk institusjon. Begrepet forskning forstår vi som publisert litteratur av et forskningsmiljø som universiteter og instituttsektoren. Vi inkluderer både litteratur som er publisert i fagfelleverderte kanaler og grålitteratur. Tidsmessig ble søket avgrenset til å dekke perioden fra 2010.

All tilgjengelig norsk forskning ble identifisert gjennom Cristin og institusjonelle arkiv. For å identifisere publikasjoner som kan inngå i en innholdsanalyse ble det gjort en avgrensning med metodikk kjent fra systematiske søk. Derneft ble det foretatt en manuell filtrering, før til slutt det gjenværende utvalget ble kodet etter tema og fag.

Resultater

Etter manuell filtrering av omtrent 14000 publikasjoner sto vi igjen med 4904 som ble kodet. Underveis i kodingen ble ytterligere 356 publikasjoner ekskludert fordi de ikke hadde et kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i tittel eller abstract (se Figur 2 i kap. 3.5). I det endelige settet med inkluderte publikasjoner, satt vi igjen med 131 ulike koder. Av disse var det 41 koder som hadde 10 eller færre publikasjoner. Disse ble flyttet til andre koder som fikk utvidede tema, og vi endte opp med 90 kategorier, se appendiks A.1. De gjenværende kodene ble gruppert i 14 tema.

To tredjedeler av alle inkluderte publikasjoner er fra samfunnsvitenskap, 16 prosent hver fra humaniora og medisin og helse, og den siste prosenten fra realfag og teknologi. Temaet 'Arbeidsliv' var det største med 17,4 prosent av alle publikasjoner, fulgt av 'Medisin, helse og liv' (13,8 prosent) og 'Fremstilling av kjønn' (13,4 prosent). Færrest publikasjoner falt inn under tema 'Teknologi' (2,6 prosent) og 'Konflikter og krig' (1,5 prosent).

Av alle publikasjonene er 23,4 prosent av publikasjonene utarbeidet i samarbeid med minst én medforfatter tilknyttet en utenlandsk forskningsinstitusjon. Som vist i figur 6 i kapittel 4.3 representerer utvalget av publikasjoner et internasjonalt samarbeid med en rekke land over hele verden, bortsett fra med land i Øst-Europa, Midt-Østen, Sentral-Asia og Vest-Afrika. Det ble kun i begrenset grad identifisert forskningssamarbeid med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv mellom Norge og Øst-Europa. Øst-Europa har fått en del oppmerksomhet de siste årene i forbindelse med svekkede rettigheter for LHBTIQ-personer.

Temaene 'Skole, barnehage og små barn', 'Arbeidsliv', 'Konflikter og krig', 'Politikk og globale relasjoner' har over 90 prosent samfunnsvitenskapelig bidrag, og er dermed i minst grad tverrfaglig på tvers av de fire fagområdene. Temaet 'Teknologi' inneholder bidrag fra alle de fire fagområdene, og er det tema som slik sett er mest tverrfaglig. Dette kan bety at det er samfunnsviterne, medisinere og humanistene som bidrar inn i teknologisk forskning, heller enn at teknologer bidrar inn i de andre fagområdene.

For å få til mer forskning innen teknologi med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv, er det sannsynligvis nødvendig at samfunnsvitere, humanister og medisinere bidrar inn i forskningen med dette perspektivet.

Konklusjoner

Gjennom faginnndeling tilhører kjønnsforskning tradisjonelt samfunnsvitenskapen, men kjønnsperspektiv er likevel nødvendig å inkludere i alle fagfelt, og kanskje særlig i forskning som påvirker samfunnsutviklingen.

Dersom for eksempel smarte byer som utvikles ved bruk av ulike metoder for datainnsamlinger via sensorer og annen teknologi i stor grad utvikles av en homogen gruppe teknologer som ikke representerer kjønnssammensetningen i befolkningen, kan dette føre til at mange ikke passer i de samfunnene som utvikles. Dette gjelder ikke bare kvinner, men også minoriteter og andre som i mindre grad er involvert i den teknologiske utviklingen, men som må forholde seg til endringer når de blir iverksatt. Dette kan også inkludere arkitektoniske valg, trafikk- og veiplanlegging generelt og klimarelaterte politiske tiltak. Her finnes lite forskning med kjønnsperspektiv.

1 Innledning

SINTEF Digital legger med dette frem rapport fra arbeid med en kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver. Oppdragsgiver for kunnskapsoversikten er Norges Forskningsråd (NFR). Kontaktperson i NFR er Lise Christensen. Kunnskapsoversikten er basert på norsk forskning publisert i tidsrommet 2010 – 2020.

1.1 Bakgrunn

Kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i forskning handler overordnet sett om to perspektiv, som henger sammen:

- 1) Like muligheter for kvinner og menn i forskningsmiljøer, dvs. kjønnsbalanse i forskningsteam, på alle nivå og at begge kjønn er representert i posisjoner der beslutninger tas.
- 2) Kjønnsdimensjon i selve forskningsinnholdet, i alle steg i prosessen, fra utvikling av forskningsspørsmål, via design, datainnsamling, analyse og til forskningsformidlingen. Dette kan omtales som kjønns sensitiv forskning (Norges forskningsråd 2019).

Disse to dimensjonene har i mange år vært styrende for Norges forskningsråds og ikke minst EUs krav om å inkludere kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i forskning.

Selv om Norge er et likestilt land på de fleste områder, og nr. 2 på World Economic Forums rapport om forskjell på kvinner og menn (World Economic Forum 2019), så er likestilling og kjønnsbalanse fortsatt ikke oppnådd innen forskning og innovasjon (Norges forskningsråd 2019). Mange forskningsfelt er sterkt dominert av ett kjønn, og selv om det nå blir stadig flere kvinner i stipendiat- og postdoktorstillinger, så øker ikke kvinneandelen på professor- og amanuensis-nivå tilsvarende.

Kjønns sensitiv forskning bidrar til høyere vitenskapelig kvalitativt og øker forskningens validitet. Dersom forskningen tar høyde for forskjeller mellom kvinner og menn i populasjonen, så blir resultatene mer representative. Dersom man opererer bare med generelle kategorier (som "mennesker", "pasienter", eller "brukere"), så kan det føre til at man trekker bare ufullstendige konklusjoner basert på ufullstendige data. Kjønns sensitiv forskning vil også kunne nå ut til en bredere gruppe av sluttbrukere og vil dermed generere høyere impact og sosial betydning (European Commission 2011, European Commission 2015).

Det har i lang tid vært en erkjent mangel på kjønns spesifikk kunnskap i ulike fagfelt. På den bakgrunn er det oppnevnt et utall utvalg, utarbeidet policy dokumenter og gjennomført kunnskapsoversikter. Dette er et utvalg av disse:

- I 1997 ble det oppnevnt et utvalg med mandat å utrede kvinners helse i Norge. Resultatet ble et omfattende dokument som peker på en rekke områder der kjønns perspektiv bør vektlegges for å oppnå likeverdig helse og helsetjenester for kvinner og menn i Norge (Sosial- og helsedepartementet 1999).
- Forskningsrådet publiserte sin policy *Likestilling og kjønns perspektiver i forskning 2007-2012*¹
- Kilden kjønnsforskning.no ga i 2018 ut håndboken *Hva er kjønns perspektiver i forskning?* (Korsvik and Rustad 2018)
- Policy for kjønns balanse og kjønns perspektiver i forskning og innovasjon fra Forskningsrådet i 2019²
- Kvinnehelse i fokus presenterte 8. mars 2019 "seks punkter for bedre kvinnehelse", hvor et hovedfokus er behov for mer forskning med kvinne perspektiv³

¹ <https://www.forskningsradet.no/siteassets/publikasjoner/1246541668389.pdf>

² <https://www.forskningsradet.no/contentassets/19527ed7d0b149d6b9b310f8bb354ce9/policy-for-kjonnsbalanse-og-kjonns-perspektiver-i-forskning-og-innovasjon.pdf>

³ <https://www.kvinnehelseifokus.no/post/kvinnehelse-i-2019>

En tidligere litteraturgjennomgang knyttet til kjønn og kvinners arbeidshelse (Ose, Jiang et al. 2014) viste at litteraturen kunne grupperes etter hvilket nivå studiene omhandlet: individ, familie, arbeidsplass, arbeidsmarked og samfunn. Formålet med litteraturgjennomgangen var den gang å undersøke om forskningen kunne bidra med komponenter i forklaringsmodeller for kvinners sykefravær. Vi fant relevant forskning fra mange ulike fagfelt, blant annet medisin, sosiologi, samfunnsøkonomi, sosialantropologi, psykologi og andre. Et inntrykk fra dette arbeidet var at det var lite samarbeid mellom fagfeltene, uten at dette eksplisitt ble undersøkt.

1.2 Målsetting

Formålet med dette oppdraget er å få utarbeidet en systematisk kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver. Denne kunnskapsoppsummeringen fokuserer på 2) over, sammensetning av forskerteam og lignende vil ikke bli vurdert.

2 Problemstillinger/forskningsspørsmål

Formålet med oppdraget er å utarbeide en systematisk kunnskapsoversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv.

Oppdraget gir kunnskap om:

1. Hvilke temaer og problemstillinger det forskes på, og hvilke metoder som brukes
2. Kartlegge hvilke institusjoner, institutter og miljøer som inngår. Grupper av forskere eller enkeltindivider
3. Hvilke fag (disipliner) som er representert
4. Forekomst av tverrfaglighet og "radikal tverrfaglighet" (transfaglighet) ut over humaniora og samfunnsvitenskap
5. Sampublisering og nettverk, nasjonalt og internasjonalt
6. Publisering: kanaler, omfang

Følgende definisjoner av begrep og operasjonasling av problemstillingen er brukt i dette prosjektet:

- Begrepet kjønn i dette prosjektet skal inkludere både biologisk og sosialt kjønn (dvs. *sex* og *gender* på engelsk).
- Begrepet likestilling begrenses i prosjektet til likestilling med hensyn til kjønn, ikke andre diskrimineringsgrunnlag som etnisitet og religion.
- Frasen "kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i forskning" skal forstås som forskning der kjønn og/eller likestilling mellom kjønn analyseres eller diskuteres systematisk i publikasjoner (dvs. kjønns sensitiv forskning), selv om kjønn/likestilling ikke nødvendigvis er hovedfokus i arbeidet.
- Begrepet forskning forstår vi som publisert litteratur av et forskningsmiljø som universiteter og instituttsektoren. Vi inkluderer både litteratur som er publisert i fagfelleverderte kanaler og grålitteratur. Med fagfelleverdert litteratur mener vi forskning publisert i kanaler med rutiner for vitenskapelig fagfellevurdering. Med grålitteratur mener vi faglig litteratur produsert av et forskningsmiljø, men uten å ha vært gjenstand for ekstern fagfellevurdering, slik som rapporter, utredninger, pre-prints eller publiserte konferansebidrag. Det forutsettes at litteraturen er å finne i arkiver som lar seg høste i en litteraturinnsamlingsprosess.
- Vi har ekskludert arbeid der kjønn bare er en variabel, og der forskerne ikke reflekterer over hvilken betydning kjønn har i den konkrete studien.
- Aspektet kjønnsbalanse i forskningsteamene vil ikke være en del av søkestrategien.

3 Søkestrategier, metode og utvalg

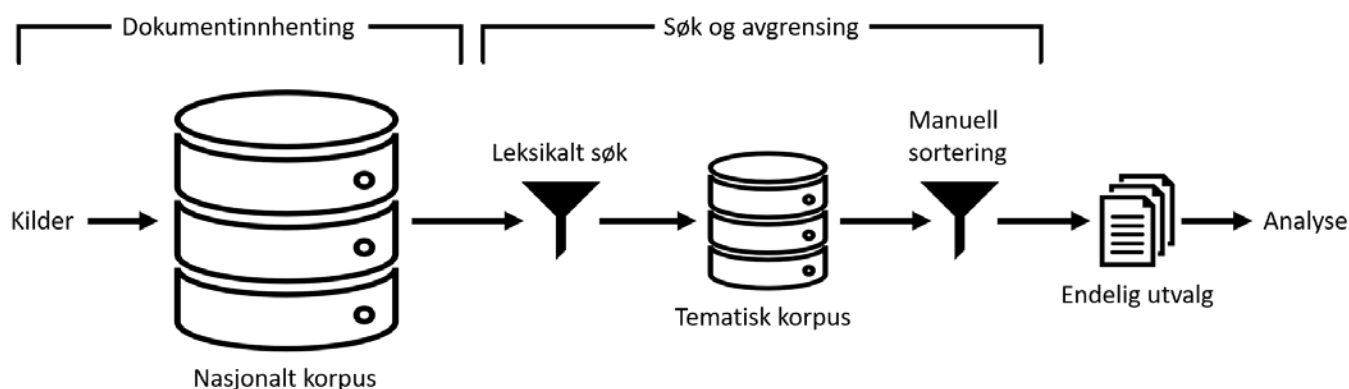
Dette kapittelet beskriver metodiske valg, inklusjons- og eksklusjonskriterier, søkebegreper og kodestrategi på overordnet nivå. Alle kodefiler for dataauthenting og leksikal filtrering og underlagsdata er lagret som et prosjekt i preregistreringsdatabasen OSF, og kan finnes på <https://osf.io/gm9wb/>.

3.1 Søkestrategi

Formålet er å lage en oversikt over norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver. Det er ikke avgrenset mot fagfelt, og er heller ikke begrenset til kun fagfellevurdert forskning. Dette byr på noen utfordringer, siden dokumentinnhenting og søk må basere seg på flere kilder enn de bibliografiske databasene som vanligvis er kilde til informasjon om vitenskapelige publikasjoner. Det varierer også hvor mye metadata som er tilgjengelig i de forskjellige kildene, så vår søkestrategi har måttet basere seg på bruk av gode søketermer heller enn typiske bibliometriske metoder som samsiterings- eller nettverksanalyser.

Siden dokumentene ikke begrenser seg til fagfellevurdert forskning fins det ingen sentral database over relevante dokumenter å søke i. Første steg i prosessen var derfor å innhente metadata (som et minimum tittel, utgivelsesår og forfatterinformasjon) om så mange publikasjoner som mulig med minst en forfatter tilknyttet minst en norsk forskningsinstitusjon siden 2010. Dette utgjorde et nasjonalt korpus over forskningspublikasjoner med nesten 400 000 publikasjoner. Dette korpuset ble så filtrert på et leksikon av begreper som indikerer kjønns- og/eller likestillingsperspektiv, som reduserte dokumentmengden med over 90 prosent. Dette tematiske korpuset ble så manuelt filtrert for publikasjoner som ga treff på en eller flere av de leksikale begrepene, men som likevel ikke hadde relevans for studien – eksempler er forskning på grammatisk kjønn eller kjønnsforskjeller hos forskjellige dyrearter. Denne manuelle filtreringen ga opphav til et endelig utvalg av dokumenter som dannet grunnlag for en analyse av norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv.

Figur 1 gir en grafisk fremstilling av forløpet i søke- og filtreringsprosessen:

Figur 1: Søke- og filtreringsprosessen

3.2 Dataauthenting

Studien baserer seg på to kilder til informasjon om norske forskningspublikasjoner – det nasjonale forskningsinformasjonssystemet Cristin og norske forskningsinstitusjoners vitenarkiver. Den mest omfattende av disse er Cristin. Her fins metadataposter for både fagfellevurderte artikler og antologikapitler, hele monografier, rapporter, og andre faglige bidrag som er aktuelle for et tekstkorpus. Uthenting av metadata for registrerte poster for alle norske Cristin-institusjoner skjedde via Units Tableau Server-løsning for utlevering av Cristin-data, DUCT. I tillegg ble samtlige metadataposter for alle vitenarkiver som

administreres gjennom Bragekonsortiet, samt UiT- Det arktiske universitet sitt arkiv Munin og Universitetet i Oslo sitt arkiv DUO, høstet ved hjelp av OAI-PMH-protokollen⁴.

Selv om Cristin er langt større i omfang enn de institusjonelle arkivene inneholder Cristinposter flest lite informasjon utover tittel som angir tema eller perspektiver i publikasjonen. Arkivpostene inneholder publikasjonens ingress og i mange tilfeller selve publikasjonen der denne er tilgjengeliggjort uten embargotid. Arkivpostene utgjør altså den foretrukne kilden til metadata der disse fins, og for publikasjoner som både er registrert i Cristin og lastet opp i et vitenarkiv ble metadata fra arkivposten foretrukket som grunnlag for videre filtrering og analyse.

3.3 Filtrering

Det opprinnelige datauttrekket besto stort sett av publikasjoner som ikke er oppdragsrelevante. For å identifisere publikasjoner som kan inngå i en innholdsanalyse ble et sett søketermer som antas å være indikatorer på kjønns- og/eller likestillingsperspektiv definert basert på begreper hentet fra tidligere systematiske oversikter over forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver. Begrepene fra dette leksikonet ble brukt i en *keywords in context*-analyse til å identifisere dokumenter med treff på ett eller flere av disse termene i tittel og/eller ingress. Disse ble beholdt, og dokumenter uten noen av de leksikale termene forkastet.

Det resulterende korpuset gikk så gjennom manuell filtrering, hvor publikasjoner uten relevans for studien ble fjernet gjennom manuell vurdering av tittel og ingress på publikasjonen. Før manuell filtrering ble en runde med prevalidering gjennomført, hvor et tilfeldig utvalg på 400 publikasjoner ble valgt ut og kodet av hver av prosjektdeltakerne separat. Ved sammenstilling av filtreringen til hver enkelt ble så kriteriene for eksklusjon konsolidert.

Deretter ble hele det tematiske korpuset på 13 784 publikasjoner manuelt filtrert. På grunn av den store dokumentmengden ble det delt i fire like store bolker og fordelt på forfatterne for koding. De fire settene ble så satt sammen igjen, og fire bolker á 100 publikasjoner ble trukket tilfeldig fra dette og kodet på nytt for å validere filtreringen som var blitt gjort. Denne ettervalideringen resulterte i en forflytning mellom inklusjons- og eksklusjonssettet på under 1 prosent, få nok til at vi anså den opprinnelige filtreringen for å være tilfredsstillende.

Resultatet av filtreringen var et dokumentkorpuser på 4 904 publikasjoner, som så ble gjenstand for innholdskoding.

3.4 Koding

Metoden vi valgte for innholdskoding kan beskrives som en åpen tematisk koding der vi startet med en tom kodeliste og la til nye kategorier med koder etter hvert som de dukket opp. Tre forskere delte de 4 904 publikasjonene mellom oss, og i samarbeid ble kodelisten utviklet gjennom flere arbeidsmøter. Da vi gikk over til å kode hver for oss, hadde vi ukentlige møter der vi gikk gjennom nye koder som var tilført listen. I tillegg kodet vi hvilket fagområde de ulike artiklene tilhørte: Humaniora; Samfunnsfag; Medisin og helse og Real fag og teknologi.

Underveis i kodingen ble ytterligere 356 publikasjoner ekskludert fordi de ikke hadde et kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i tittel eller abstract (se Figur 2). I det endelige settet med inkluderte publikasjoner, satt vi igjen med 131 ulike koder. Av disse var det 41 koder som hadde 10 eller færre publikasjoner. Disse ble flyttet til andre koder som fikk utvidede tema, og vi endte opp med 90 kategorier. Se appendiks A.1.

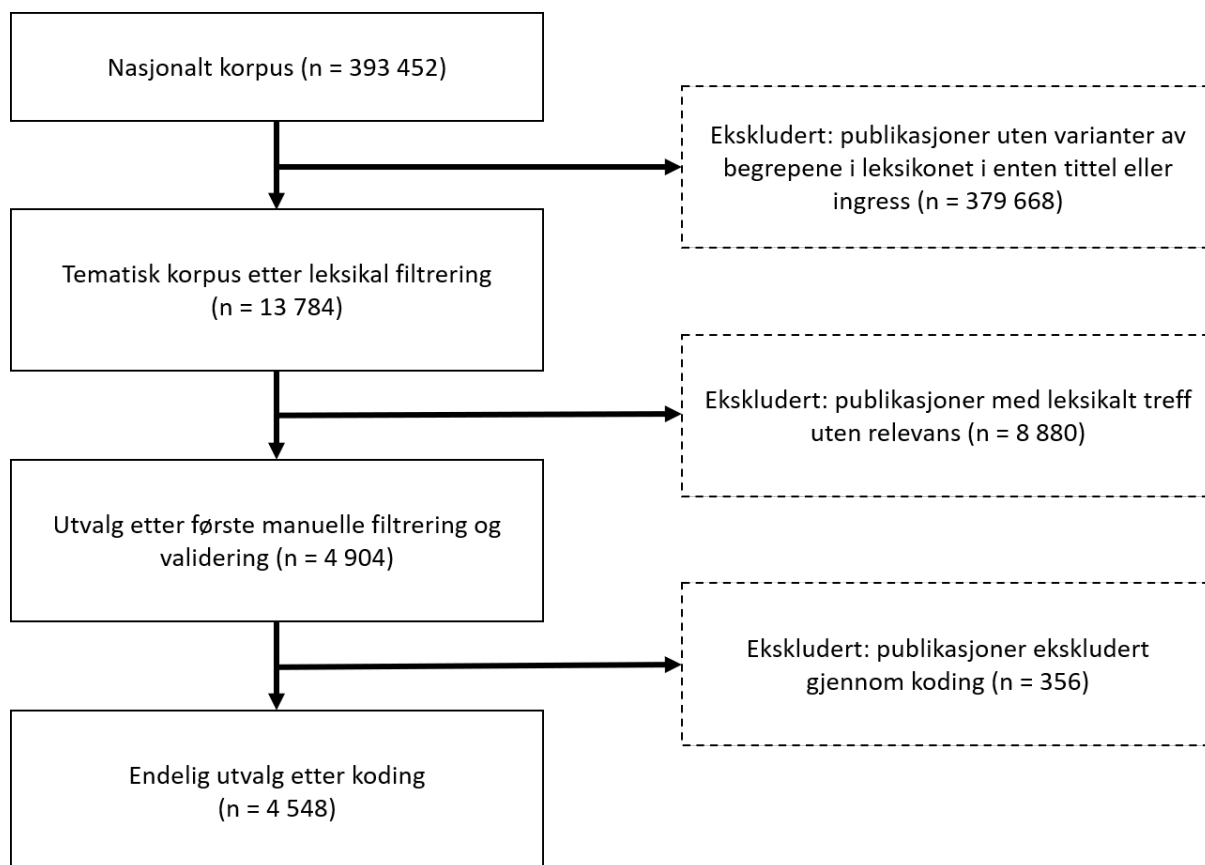
⁴ Se <https://www.openarchives.org/pmh/> for spesifikasjon.

Kategoriene ble videre samlet i til sammen 14 grupper basert på tilgrensende innhold, og disse gruppene har vi kalt tema. Temaene er følgende, rangert fra flest til færrest publikasjoner: Arbeidsliv; Medisin, helse og livsstil; Fremstilling av kjønn; Familie; Samfunn; Vold og overgrep; Politikk og globale relasjoner; Forskning og akademisk; Skole, barnehage og små barn; LHBTIQ; Inkludering; Religion; Teknologi og Konflikter og krig. Disse temaene blir presentert i kapittel 5 med utvalgte publikasjoner som eksemplifisering av de fleste kategoriene.

Det understrekes at innholdskodingen og fagområdekodingen er basert på publikasjonenes innhold (tittel, sammendrag og i enkelttilfeller fulltekst) og ikke forfatter eller forfattertilhørighet. En betydelig andel publikasjoner kan sies å omhandle to eller flere tema, disse ble kodet til det tema forskeren anså være hovedtema. Tilsvarende kan en andel publikasjoner sies å tilhøre mer enn en fagkode, disse ble kodet til det fag forskeren anså var mest fremtredende. I mange tilfeller ble publikasjoner kodet til å være et fag utenfor Samfunnsfag dersom det var et alternativ.

3.5 Fullstendig forløp

Det fullstendige forløpet i prosessen med å komme frem til et endelig utvalg for videre analyse kan oppsummeres med et diagram inspirert av PRISMA-diagrammer for systematiske litteraturgjennomganger:

Figur 2: PRISMA-diagram over filtrering til endelig utvalg

3.6 Programkode

Dokumentinnhenting og -analyse er gjort i det statistiske programmeringsspråket R. Følgende kodebibliotek ble benyttet:

Tabell 1: Kodebibliotek benyttet

FUNKSJONALITET	KODEBIBLIOTEK	REFERANSE
Dokumentinnhenting	oai	(Chamberlain and Bojanowski 2016)
	rcristin	(Karlstrøm 2020)
	rvest	(Wickham 2019)
	jsonlite	(Ooms 2014)
Databehandling og -visualisering	tidyverse	(Wickham, Averick et al. 2019)
Leksikal filtrering	quanteda	(Benoit, Watanabe et al. 2018)
Nettverksgruppering	igraph	(Csardi and Nepusz 2006)
Nettverksvisualisering	ggraph	(Pedersen 2017)

4 Utvalgets profil

Utover analysen av det tematiske innholdet i publikasjonene er det av interesse å se litt på noen bibliometriske aspekter ved det endelige utvalget. I dette kapittelet skal vi vise følgende aspekter:

- Fagprofil
- Forskningsinstitusjonene
- Sampublisering
- Forschernettverk
- Publiseringskanalene

Disse bibliometriske analysene baserer seg i stor grad på metadata om forfattere og deres institusjonelle tilhørighet, og disse er kun tilgjengelig for publikasjoner registrert i Cristin. Utenom analysen av utvikling over tid begrenser analysene i dette kapittelet seg altså til de 3 784 publikasjoner av 4 548 i det totale endelige utvalget som har metadata tilgjengelig i Cristin.

4.1 Fagprofil

Det har vært jevn vekst innen publiseringen av norsk forskning de siste ti år. Dette er også tilfelle for forskningen med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv, som har gått fra rundt 350 publikasjoner i året i 2010 til over 500 i 2019⁵. Tabell 2 viser hvordan forholdet mellom utvalgspublikasjoner og alle norske forskningspublikasjoner har utviklet seg i perioden.

Tabell 2: Antall publikasjoner i utvalget per år og andelen det utgjør av totalt antall norske publikasjoner

ÅR	UTVALGSPUBLIKASJONER	ALLE PUBLIKASJONER	ANDEL
2010	347	31 415	1,1 %
2011	336	32 732	1 %
2012	361	34 872	1 %
2013	448	34 909	1,3 %
2014	421	36 253	1,2 %
2015	479	36 017	1,3 %
2016	453	37 342	1,2 %
2017	481	37 982	1,3 %
2018	448	38 140	1,2 %
2019	516	39 509	1,3 %
2020	258	20 127	1,3 %

Vi ser en ganske jevn fordeling over perioden, med en svært moderat vekst i andelen publikasjoner som har kjønns- og/eller likestillingsperspektiv. Som det kommer frem av figur 3 er det en stor overvekt av publikasjoner fra samfunnsvitenskap i utvalget. Det er like store bidrag fra humaniora og medisin og helsefag, og kun et lite bidra fra realfag og teknologi. Fordelingen mellom fagområdene har ikke endret seg

⁵ Uttrekk ble gjort før registrering for 2020 var komplett.

nevneverdig over tiårs-perioden. Omfanget av publikasjoner har økt i absolutte tall over tid. Det er verdt å merke seg at all kategorisering av publikasjoner, både i tema og fag, er basert på vurderinger gjort av forskerne bak denne kunnskapsoppsummeringen, dvs. at kategoriseringene ikke er absolutte eller entydige.

Figur 3: Fagfordeling på hvert tema over tid

Innen alle identifiserte tema ser vi at det er en stor andel publikasjoner fra samfunnsvitenskap, se figur 3. Innen 'Medisin, helse og liv' er det en overvekt av publikasjoner fra medisin og helsefag, og innen 'Fremstilling av kjønn' og 'Religion' er det en overvekt av publikasjoner fra humaniora.

4.2 Institusjoner

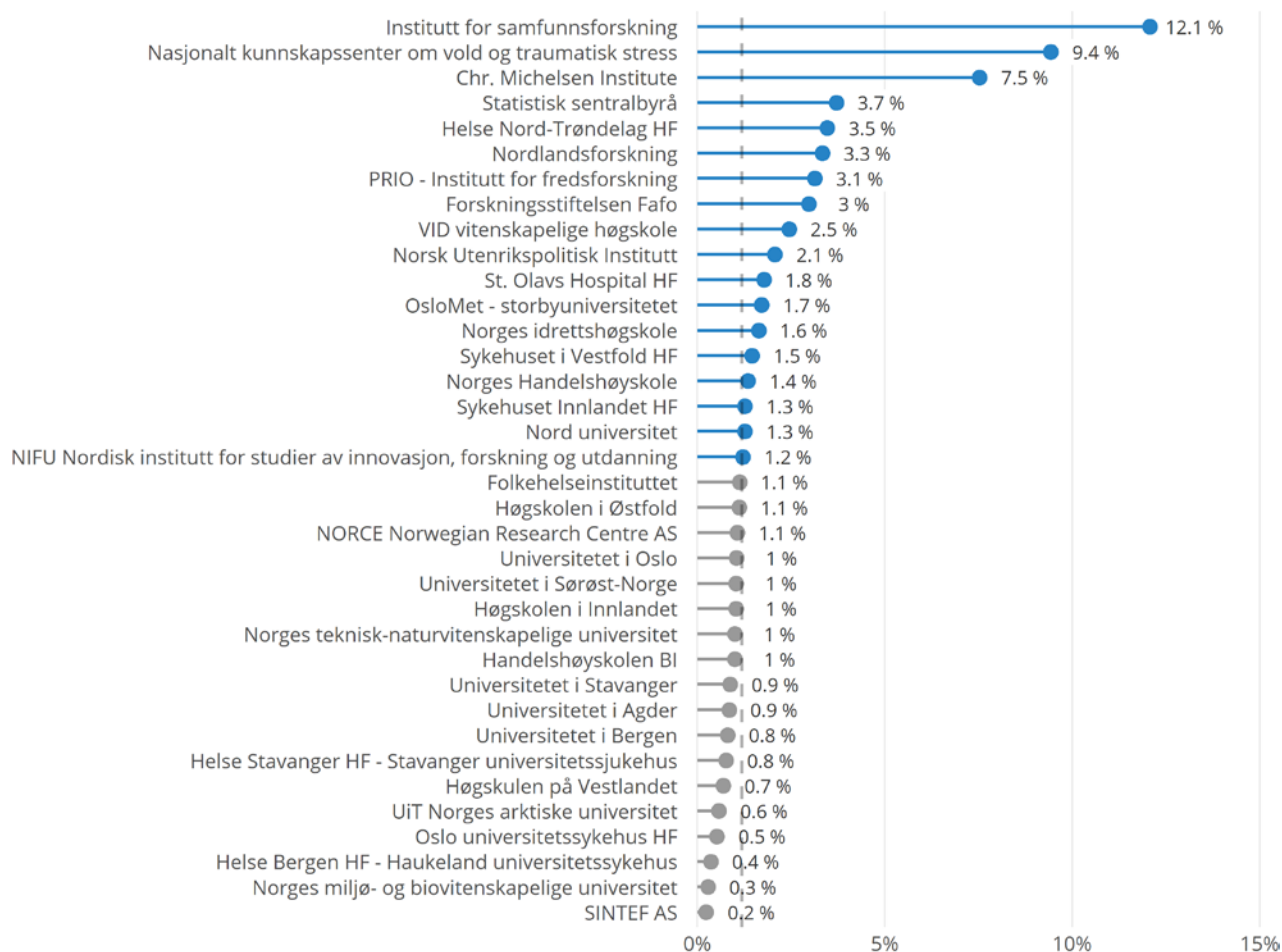
Norske forskningsinstitusjoner har forskjellig fagprofil, og dette gjenspeiles i fordelingen i utvalget vårt. Tabell 3 viser de 20 mest publiserende institusjonene i utvalget. De store breddeuniversitetene er godt representert her, mens institusjoner med mye publisering med en annen faglig profil, som Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) eller SINTEF, har få publikasjoner i utvalget.

Tabell 3: De mest publiserende institusjonene

INSTITUSJON	FORKORTEELSE	ANTALL PUBLIKASJONER
Universitetet i Oslo	UiO	923
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	NTNU	723
Universitetet i Bergen	UiB	384
OsloMet - storbyuniversitetet	OsloMet	297
UiT Norges arktiske universitet	UiT	172
Institutt for samfunnsforskning	IFS	154
Oslo universitetssykehus HF	OUS	126
St. Olavs Hospital HF	STOLAV	118
Folkehelseinstituttet	FHI	114
Universitetet i Stavanger	UiS	110
Universitetet i Sørøst-Norge	USN	106
Universitetet i Agder	UiA	98
Nord universitet	Nord	93
NORCE Norwegian Research Centre AS	NORCE	84
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress	NKVTS	71
VID vitenskapelige høgskole	VID	69
Høgskolen i Innlandet	HINN	68
Høgskulen på Vestlandet	HVL	65
Chr. Michelsen Institute	CMI	61
Norges idrettshøgskole	NIH	60

Noen forskningsinstitusjoner har en faglig profil som gjør dem bedre representert i utvalget enn deres publiseringsmengde skulle tilsi til vanlig. Figur 4 viser institusjoner rangert etter andelen av deres publikasjoner som har kjønns- og/eller likestillingsperspektiv.

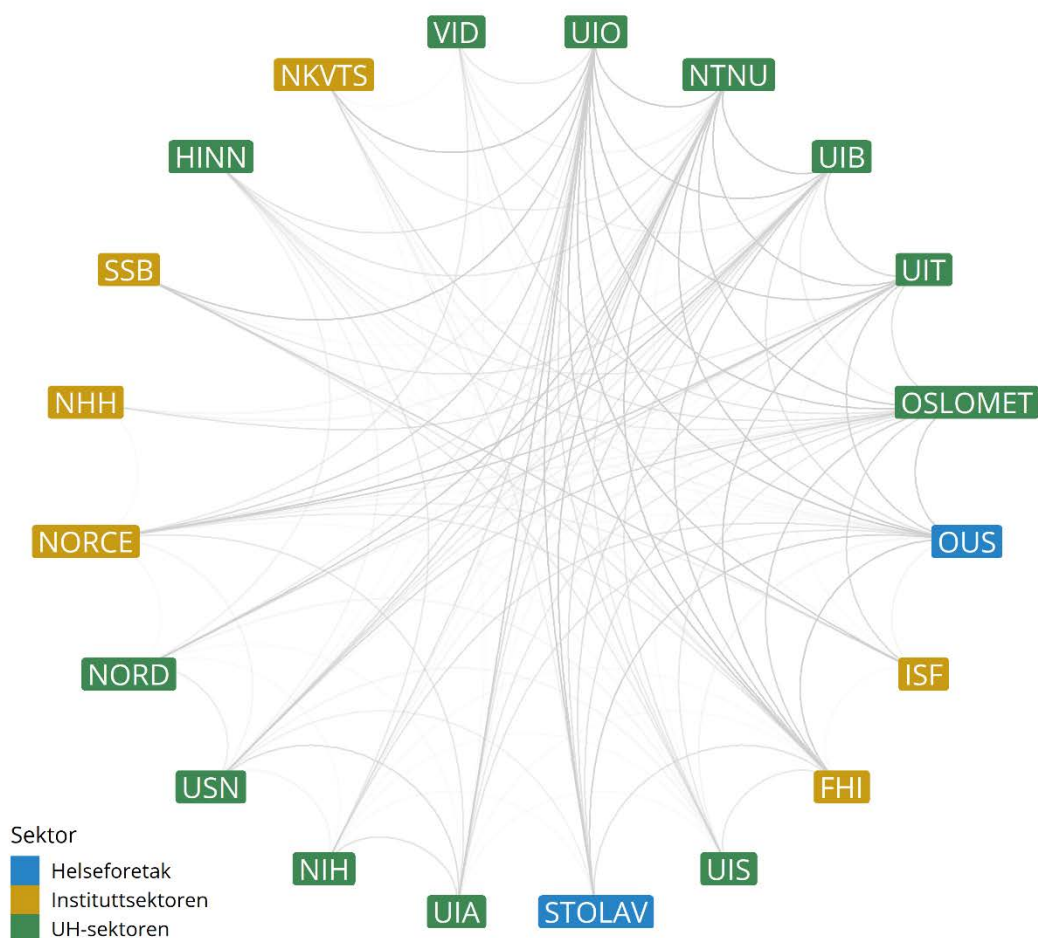

Figur 4: Andel av institusjonenes publikasjoner som har kjønns- og/eller likestillingsperspektiver. Avgrenset til institusjoner med minst 20 aktuelle publikasjoner. Den stiplede linjen viser snittet for hele utvalget, og farge angir om institusjonen har større eller mindre andel enn landssnittet.

Ikke overraskende har institusjoner innen instituttsektoren med en utpreget samfunnsvitenskapelig fagprofil en høy andel publikasjoner med disse perspektivene. Dette skyldes både deres faglige innretning og det generelt mindre publiseringsvolumet. Breddeuniversitetene, som har mange fagområder og høyt publiseringsvolum, befinner seg rundt landssnittet, mens institutter med en utpreget teknisk, medisinsk eller naturvitenskapelig fagprofil har svært lav andel publikasjoner i utvalget.

4.3 Sampublisering

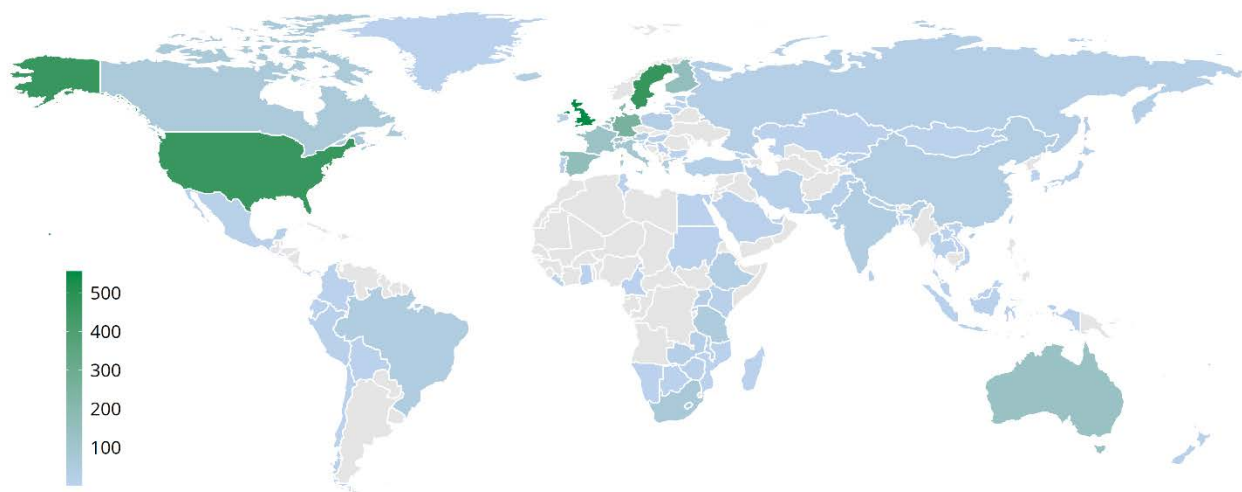
Det er utstrakt samarbeid mellom forskere og institusjoner. Figur 5 illustrerer sampubliseringsmønstrene mellom de 20 mest publiserende institusjonene i utvalget.

Figur 5: Sampubliseringsmønster mellom de 20 mest publiserende institusjonene i utvalget. Sterkere linjer indikerer mer sampublisering.

Utvalget er delt omtrent i midten mellom publikasjoner med kun en forfatter og publikasjoner med samforfatterskap. Dette er noe lavere enn andelen sampublisering i landet som helhet, men henger sammen med den faglige profilen på utvalget – samfunnsvitere og humanister publiserer i større grad som eneforfattere, mens medisinerer har utstrakt sampubliseringsaktivitet.

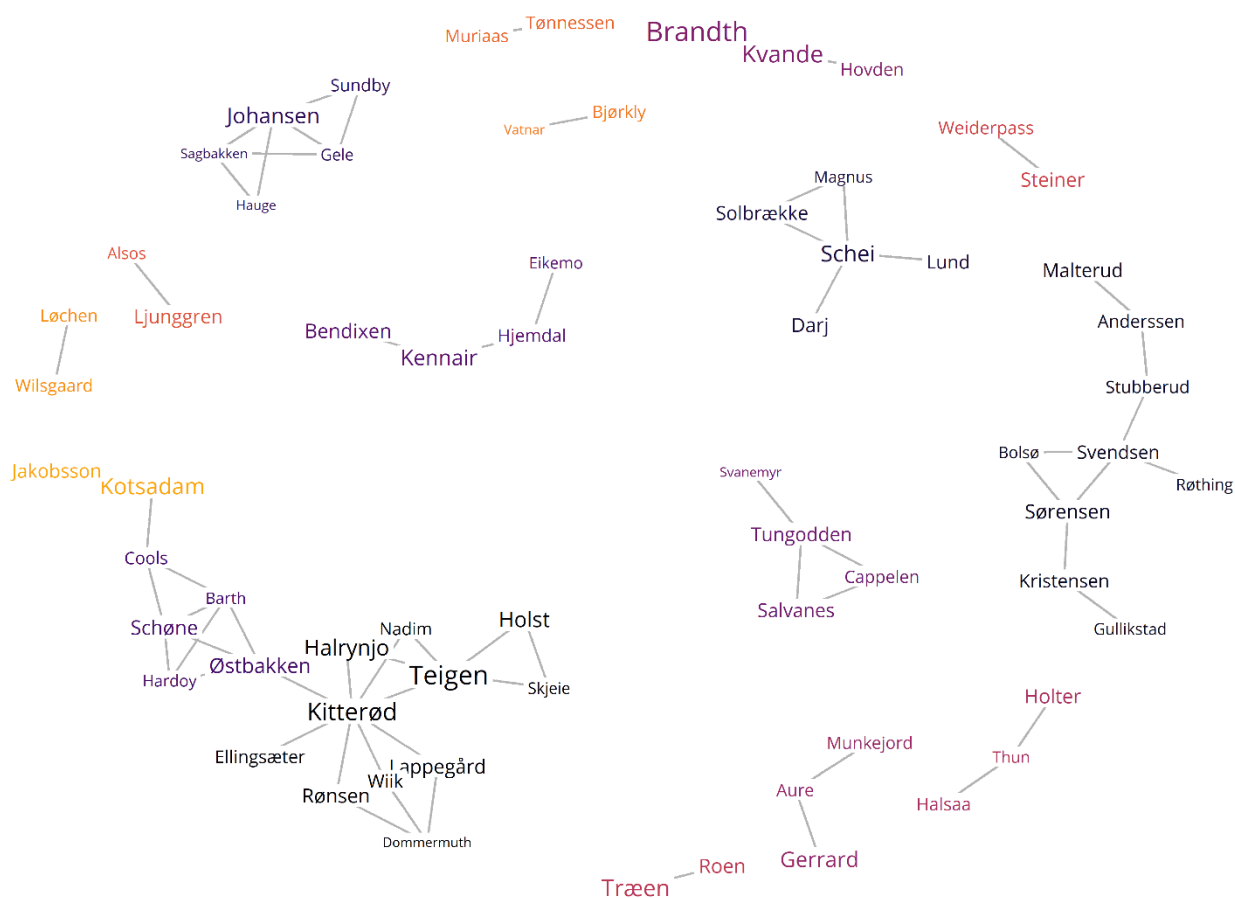
886 av 3784 (23,4 prosent) Cristin-publikasjoner i utvalget er med minst en medforfatter tilknyttet en utenlandsk institusjon. Fordelingen av sampublisering på land vises i figur 6:

Figur 6: Antall sampubliseringer per land

4.4 Forskernettverk

Figur 7 viser sampubliseringsmønstrene for de hundre mest publiserende forskerne i utvalget. Disse utgjør «kjernen» i norsk forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv, og står for til sammen 1284 forfatterskap i utvalget. Fargene betegner klynger av forskere som sampubliserer mye, identifisert gjennom en egenvektoralgoritme for klyngedannelse. I mange tilfeller vil dette være kolleger ved samme institusjon som publiserer sammen.

Figur 7: Nettverkskart over de mest aktive forskerne i utvalget. Større navn har flere publikasjoner i utvalget. Gruppering gjort gjennom egenvektor-clustering.

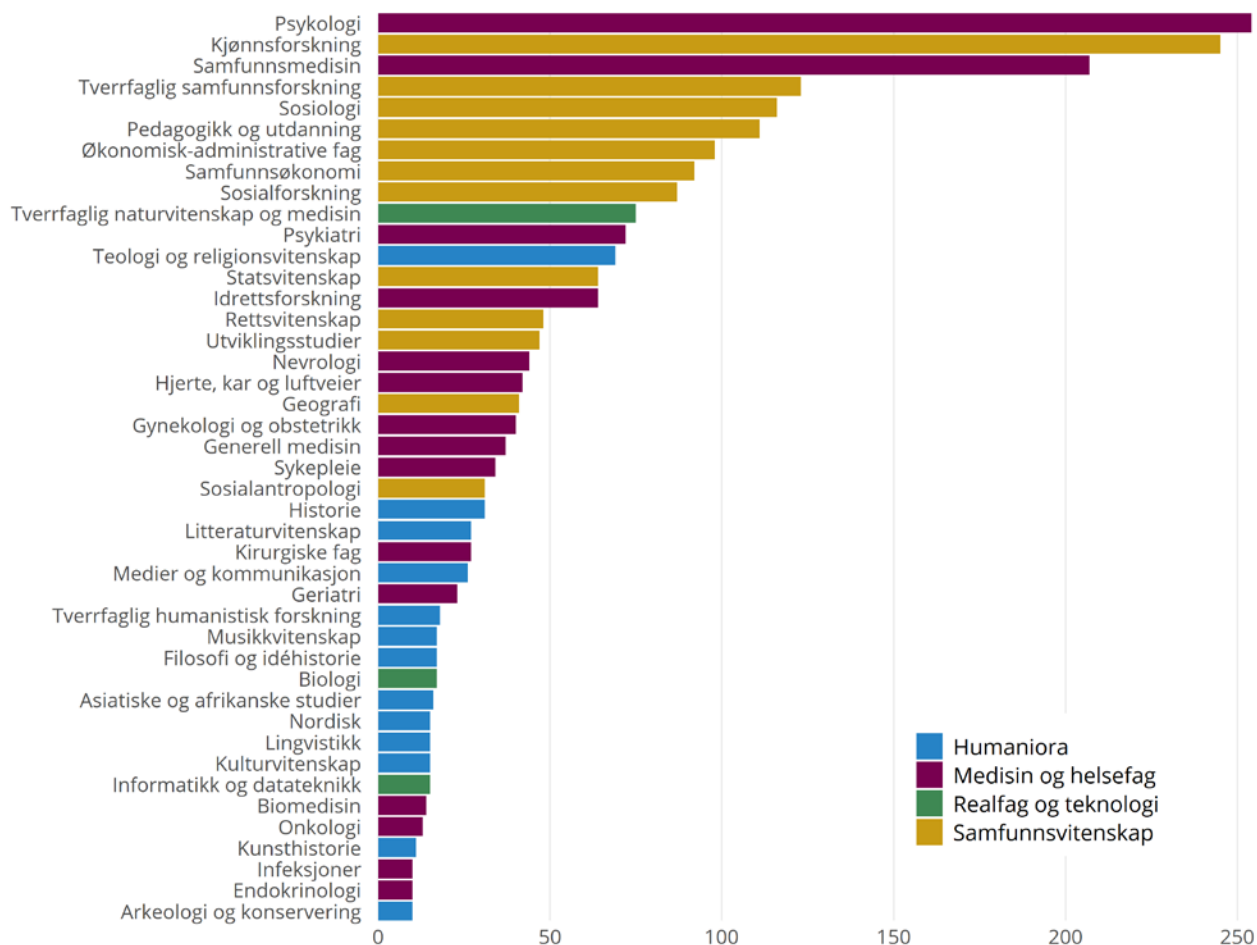
4.5 Kanaler, omfang

Den vanligste publikasjonstypen er vitenskapelige artikler. Tabell 4 viser de tjuefem mest brukte tidsskriftene for forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiver.

Tabell 4: De 25 vanligste publiseringskanalene

TIDSSKRIFT	ANTALL PUBLIKASJONER
Tidsskrift for kjønnsforskning	78
PLOS ONE	45
BMC Public Health	34
Frontiers in Psychology	29
Søkelys på arbeidslivet	26
NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research	24
BMJ Open	17
Magma - Tidsskrift for økonomi og ledelse	15
The Journal of Headache and Pain	14
Scandinavian Journal of Public Health	13
BMC Psychiatry	13
Gender, Place & Culture: A Journal of Feminist Geography	13
Tidsskrift for samfunnsforskning	13
European Journal of Public Health	12
BMC Health Services Research	11
Gender, Work & Organization	11
Journal of Sexual Medicine	11
Global health action	10
BMC Geriatrics	10
Norsk Geografisk Tidsskrift	10
Acta Sociologica	9
Journal of Interpersonal Violence	9
St. Sunniva: Forum for Norsk Kvinnelig Teologforening	9
International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity	9
European Journal of Women's Studies	8

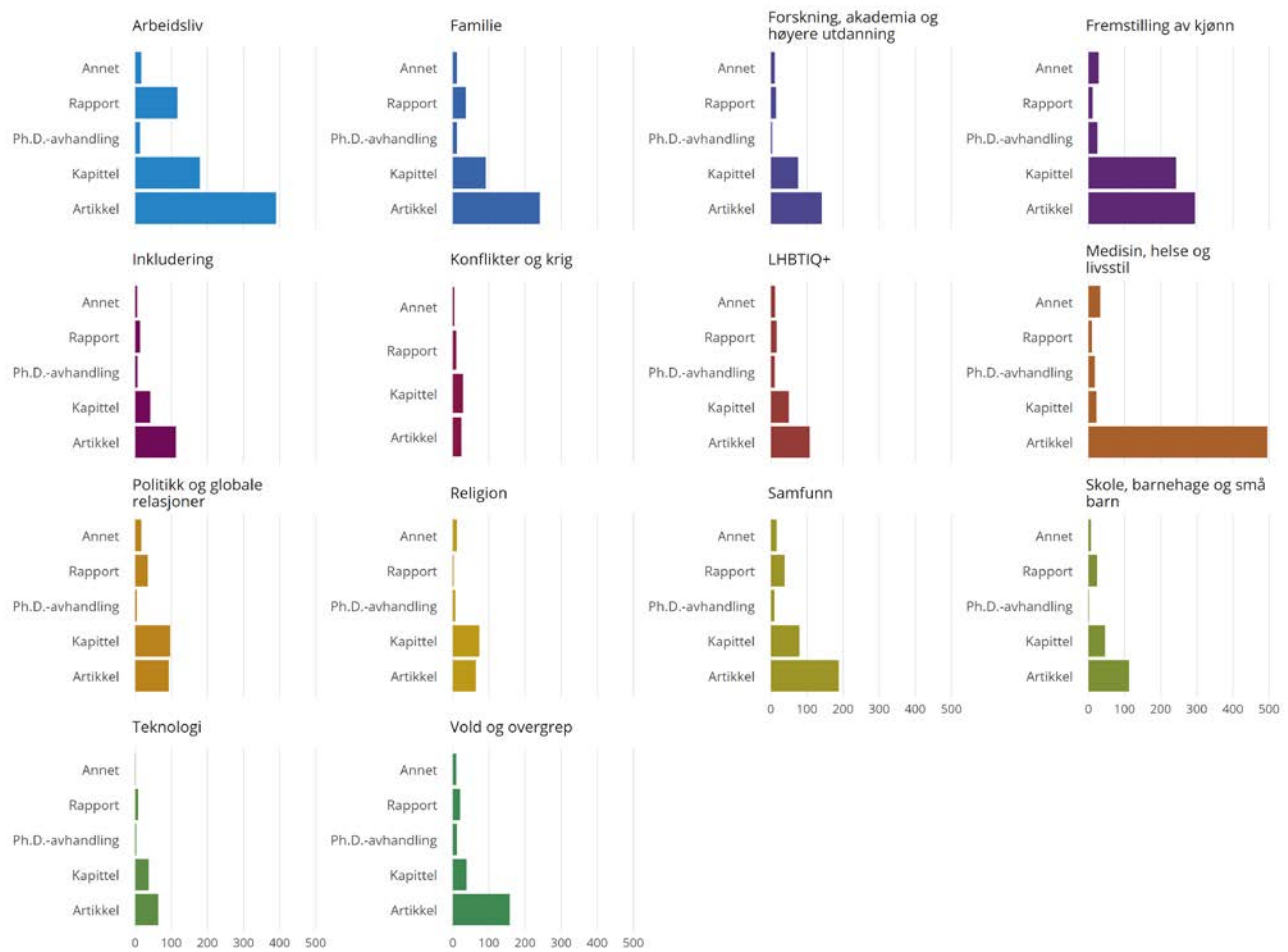
Disse tidsskriftene har en klassifisering i det norske registeret over vitenskapelige publiseringskanaler. Fordelingen på overordnet fagområde er som følger:

Figur 8: Antall publikasjoner per NPI-fagfelt med minst 10 publikasjoner. Fagfelt klassifisert etter publiseringskanal, ikke tema på publikasjonen.

4.6 Publikasjonstyper

Utvalgspublikasjonene er ikke begrenset til fagfelleverderte publikasjoner, og det varierer også hva slags type publikasjoner forskjellige fagområder publiserer. Figur 9 gir en oversikt over fordelingen av publikasjonstyper på tema vi har identifisert. Figuren viser tydelig overvekten av tidsskriftartikler innen medisin- og helseforskning, mens for eksempel arbeidslivsforskning har stort innslag av faglige rapporter som ikke er fagfelleverderte.

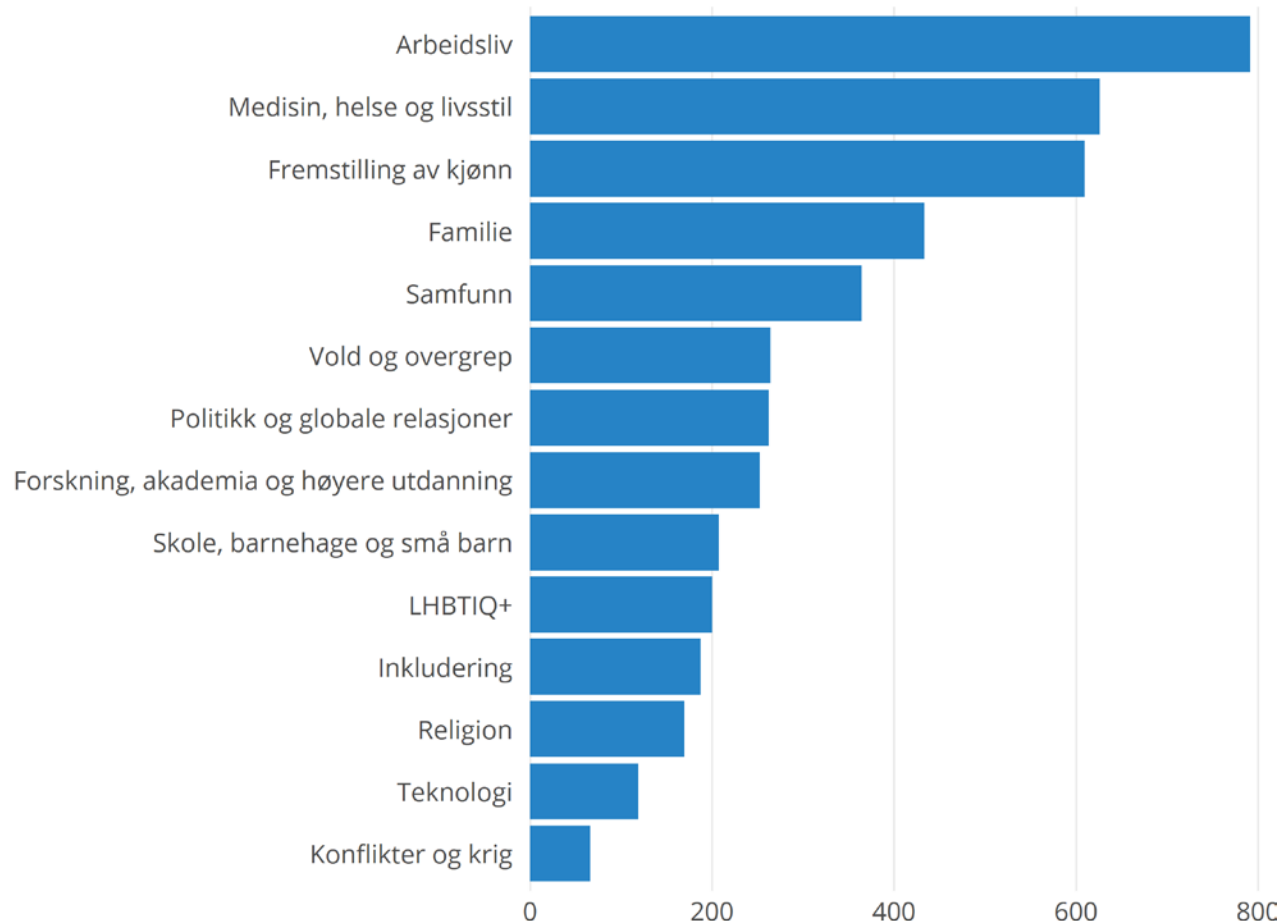

Figur 9: Fordelingen av publikasjonstype på tema

5 Tema og kategorier

Kodingen av de 4548 publikasjonene resulterte i 90 ulike koder eller kategorier. Disse ble igjen gruppert i 14 overordnede tema. Fordelingen av de 14 temaene er som vist i figur 10:

Figur 10: Utvalgets tematiske fordeling

I dette kapittelet går vi gjennom de 14 temaene og gir eksempler på publikasjoner i de ulike kategoriene og beskriver problemstillinger og metode. Det må understrekes at det under hvert tema kun er et utvalg publikasjoner som er presentert. Utvelgelsen av publikasjoner er gjort for å presentere ulike koder (se A.1) og er i stor grad basert på tittel. Det er også verdt å merke seg at all kategorisering av publikasjoner, både i tema og fag, er basert på vurderinger gjort av forskerne bak denne kunnskapsoppsummeringen, dvs. at kategoriseringene ikke er absolutte eller entydige.

Sist i hvert delkapittel står en graf som viser antall publikasjoner per år fordelt på fag. Grafene viser ikke publikasjoner fra 2020 siden komplette data ikke var tilgjengelige da søk ble foretatt.

5.1 Arbeidsliv

Dette er det temaet vi har sortert flest publikasjoner til (17 prosent av alle). Publikasjoner som vi har kategorisert under 'Arbeidsliv', inkluderer i stor grad samfunnsvitenskapelige forskningsbidrag (93 prosent). Den største kategorien er 'Likestilling/likelønn i arbeidslivet/deltid/kjønnsdelt arbeidsmarked' med 131 bidrag, og dette utgjør nær 16 prosent av alle bidragene i dette temaet. Én studie handler for eksempel om lønnsforskjellene mellom offentlig og privat sektor, der forskerne bruker registerdata fra perioden 1993 til 2010 for høyt utdannede sysselsatte og finner at lønnsgapet mellom offentlig og privat sektor er

overestimert med cirka 20 prosent fordi de som går fra offentlig til privat sektor har uobserverbare karakteristikk som forklarer at de får høyere lønn i privat sektor, og at det er små kjønnsforskjeller (Rattsø and Stokke 2019). Mye av forskningen på dette området utnytter de gode registerdataene Norge har for arbeidslivsforskning generelt, for eksempel gode kilder for lønnsinformasjon og ansettelsesforhold for hele befolkningen. En artikkel fra 2010 undersøker om billigere barnehage kan øke kvinners arbeidstilbud og de finner at maksprisreformen har økt mødres arbeidstilbud gjennom at flere kvinner deltar i arbeidsmarkedet (Hardoy and Schøne 2010). I samme kategori er det også en bokpublikasjon fra 2016 med tittel *Ulik likestilling i arbeidslivet* som handler om at likestillingsutviklingen er et av vår tids største sosiale og økonomiske fremskritt, at kvinners og menns deltakelse på arbeidsmarkedet nærmer seg hverandre og at stadig flere kvinner er økonomisk uavhengige (Halrynjo and Teigen 2016).

I kategorien 'Likestilling i familier' er uttesting av dobbeltrollehypotesen ett av temaene som går igjen. En studie som ble publisert i 2017 kobler ulike datakilder fra SSB og forskerne finner at par med ett barn der foreldrene er fornøyde med kjønnsfordelingen i hjemmet, har høyere sannsynlighet for å få barn nummer to (Dommermuth, Hohmann-Marriott et al. 2017).

Den neste kategorien 'Kvotering til styrever' handler i stor grad om lovendringer som tilsier at begge kjønn skulle være representert med 40 prosent i allmennaksjeselskaper (ASA), i 2004 for offentlige eide foretak og i 2006 for private ASA. Denne ordningen har blitt møtt med stor interesse fra andre land som for eksempel i Frankrike og i EU-systemet (Huse 2010). En nyere studie går gjennom forskning og statistikk og konkluderer med at kvoteringsreglene ikke har hatt så stor effekt på å få flere kvinner i ledelse, men de åpner for at det kan være langtidseffekter av lovendringene som foreløpig er uobserverbare (Bertrand, Black et al. 2019).

I kategorien 'Entreprenørskap, kjønnsbalanse, glasstak' er det et bredere spekter av studier, både fra Norge og fra andre land. Det er også et stort spekter av ulike metoder som er brukt. Én studie fra 2013 som bruker registerdata for å undersøke hvorfor bare én av fire entreprenører er kvinner, finner at ulikhet i kvinners og menns bransjetilhørighet kan forklare opp mot 30 prosent av forskjellen, men at andre kjennetegn – slik som utdanningsvalg og lønnsnivå som sysselsatt – trekker i motsatt retning slik at det er bare om lag 20 prosent av kjønnsgapet som forklares av observerte kjennetegn (Berglann, Golombek et al. 2013). De resterende kjønnsforskjellene foreslås å avspeile systematiske forskjeller mellom kvinner og menn med hensyn til risikoaversjon og konkurransevilje.

I kategorien 'Kjønnede yrker, holdninger, valg av utdanning' finner vi for eksempel studien *Den kjønnsnøytrale pasienten i sykepleien - betydninger av kjønn når kvinnelige sykepleiere gjør omsorg for kreftsyke menn* fra 2013, som utforsker hvordan kjønn spilles ut når kvinnelige sykepleiere forsøker å snakke med mannlige pasienter om deres emosjonelle reaksjoner på kreftsykdom (Lien 2013). I konklusjonen argumenteres det for behovet for å inkludere kjønnspektiver i sykepleie- og omsorgsteorier.

Kategorien 'Entreprenørskap' inneholder blant annet en kvalitativ studie som ser på om kvinnelige entreprenører har rollemodeller (Hoefnagels and Strand). Forskerne går gjennom litteraturen, tilgjengelig statistikk og har intervjuet 15 kvinnelige entreprenører i Belgia, Italia og Norge og finner ikke tydelige kvinnelige rollemodeller som påvirker valg om å bli entreprenør. En annen studie som ser på tre kvinnedominerte og tre mannsdominerte selskaper, påpeker at forskningen på entreprenørskap ofte sammenligner kvinnelige entreprenører med mannlige normer, og selv om kvinnelige og mannlige entreprenører har tilsvarende kvaliteter som entreprenører, kan de ha ulike motiver og verdier for vekst (Reichborn-Kjennerud and Svare 2014). En studie ser på forskjeller i politiske virkemidler som brukes for å støtte kvinnelige entreprenørers tilgang på kapital i Canada, Tyskland, Irland, USA og i Norge (Coleman, Henry et al. 2019). Gjennomgang av forskning og ulike politiske dokumenter viser at det er få eksplisitte referanser til kjønnslikestilling selv om dokumentene var relativt nylig utformet.

Kategorien 'Barselpermisjon' inneholder forskning knyttet til fedrekvoten, konsekvenser av foreldrepermisjoner og erfaringer med pappaperm. Her finner vi også en bokpublikasjon med tittelen *Europeisering av nordisk likestillingspolitikk* fra 2019 som i ett kapittel viser at med unntak av kvoteringspolitikken er det

vanskelig å identifisere noen særlige forskjeller i utviklingen av likestillingspolitikken i Norge sammenlignet med for eksempel Sverige (Holst, Skjeie et al. 2019).

'Ledelse' inneholder blant annet en studie som bruker registerdata og analyserer kjønnsgapet i ledelse som følge av å få barn (Hardoy, Schøne et al. 2017). De finner at kjønnsgapet øker betraktelig etter første barn, og at ni år etter fødsel av første barn har kjønnsgapet økt med fem prosentpoeng. De finner også at dersom mor og far deler foreldrepermisjonen og mor returnerer til fulltidssyssetning etter permisjonen, er kjønnsgapet i ledelse mye lavere.

I kategorien 'Trygdebruk' er det en del publikasjoner på kjønnsforskjeller i sykefraværet, blant annet en som bruker vignetteksperiment der 1800 kvinnelige og mannlige ansatte svarte på om sykmelding var rimelig i ulike beskrevne situasjoner (Løset, Dale-Olsen et al. 2018). Forskerne fant i liten grad systematiske forskjeller i holdninger til sykefravær mellom kvinner og menn. Det er også noen studier som ser på pensjonsrettigheter, og den ene som bruker registerdata for å følge livsløpet til over 17 000 individer, finner at menn med lavere nivå på utdanning likevel tjener opp mer pensjonspoeng i løpet av karrieren enn kvinner (Skogen, Hensing et al. 2018).

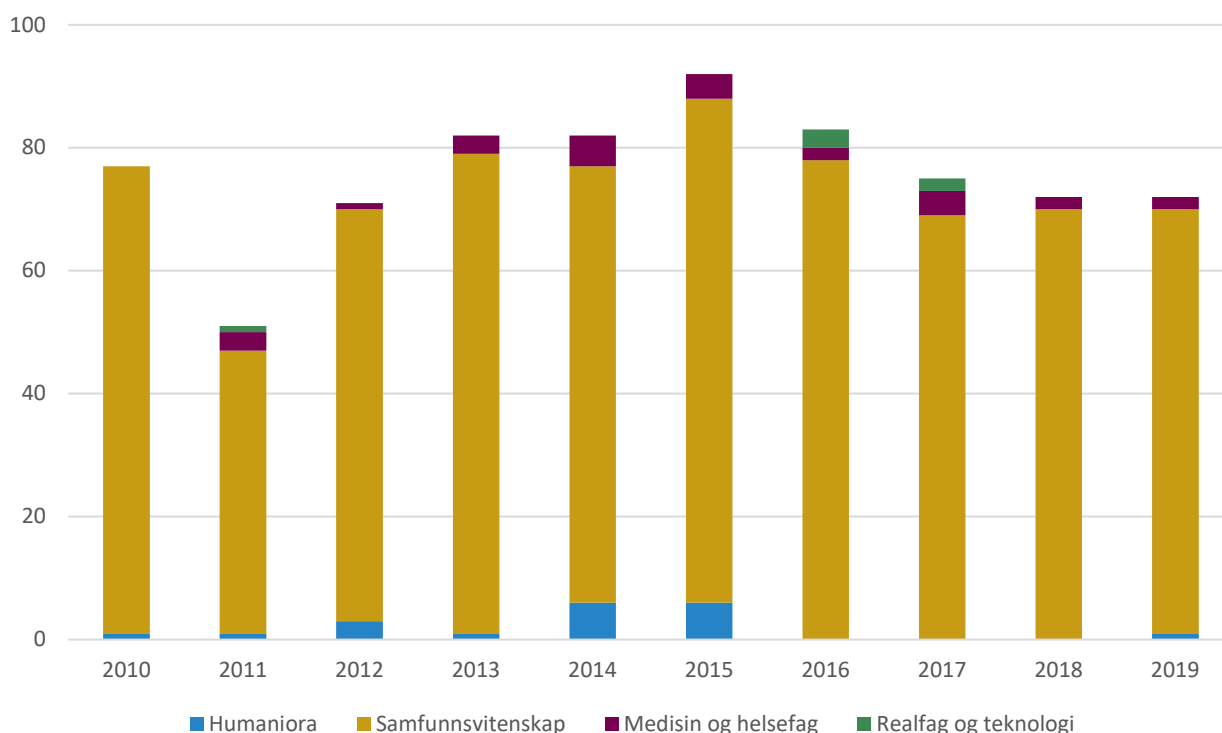
Det er også en kategori vi har kalt 'Primærnæringer' som inneholder studier om kvinnelige fiskere og bønder, men også om kjønnsforskjeller i fordeling av landbruksområder i land som Malawi og Etiopia. En studie som tar for seg kvinners rolle i fiskerinæringen finner at forskningen i liten grad synliggjør kvinners innsats i denne næringen (Frangoudes, Gerrard et al. 2019).

I kategorien 'Yrkesroller og kjønnsforskjeller i adferd/preferanser' finner vi en studie av leger som viser at arbeid-hjem konflikter i stor grad predikerte utbrenthet blant kvinnelige leger mens arbeidsbelastning i størst grad predikerte utbrenthet blant mannlige leger (Langballe, Innstrand et al. 2011). Det er også en studie som ser på om kvinnelige politirekutter i større grad dropper ut av utdanningen, den finner at det er få som avslutter utdanningen uten å fullføre, men at det er større sannsynlighet for at kvinner dropper ut av utdanningen og også at de forsvinner ut av politistyrken (Alecú and Fekjær 2020).

Kategorien 'Funksjonshemmede og yrkesdeltakelse' inneholder blant andre en kvalitativ studie basert på intervjuer med 12 unge mannlige sjåførere som har blitt skadet i alvorlige trafikkulykker og hvordan de konstruerer sin identitet som funksjonshemmede menn (Svendby and Lilleaas 2019).

I 'Menn i helse, velferd og omsorg' handler for eksempel en forskningsrapport om *Menn i helse* som er et nasjonalt prosjekt for å gi et komprimert utdanningsløp for menn mellom 25-55 år på egnet NAV-ytelse, med mål om å få fagbrev som helsefagarbeider (Kårstein, Sønderskov et al. 2020).

Den siste kategorien handler om ulike tema i arbeidsmiljøet, fra drikkekultur på arbeidsplassen (Buvik and Frøyland 2010) til arbeidstid i reindriften (Prestvik 2014).

Figur 11 Antall publikasjoner i temaet Arbeidsliv fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.2 Medisin, helse og livsstil

I underkant av 14 prosent (626) av alle inkluderte publikasjoner faller inn under tema 'Medisin, helse og livsstil'. Det store flertallet av publikasjonene, 75 prosent, er fra medisin og helsefag, 24 prosent er samfunnsvitenskapelige og den siste prosenten er fra humaniora. Siden 2011 har det årlig blitt publisert mellom 53 og 69 publikasjoner innen 'Medisin, helse og livsstil' med kjønnsperspektiv. Den klart største kategorien er 'Medisin, helse og medikamentbruk' (155).

Det største ensartede forskningstema er 'kjønnslemlestelse' eller omskjæring av kvinner, de engelske termene *female genital mutilation/cutting* (FGM/FGC) blir brukt. Litteraturen dekker et spenn av ulike innfallsvinkler til tematikken. Kirurgisk rekonstruksjon eller åpning av omskjæring er et tilbud som fins i mange land, deriblant Norge. Det er dels stor motstand mot dette basert på kulturelle normer rundt kjønn og seksualitet, jomfruelighet og dyd hos kvinner og seksuell tilfredsstillelse hos menn (Johansen 2018). I en kvalitativ studie blant gambiske kvinner og menn fremkommer det at menn som har hatt sex med både kvinner som er FGC og kvinner som ikke er FGC foretrekker kvinner som ikke er FGC (Lien 2017). Et interessant funn i denne studien er at selv om FGC er en del den kulturelle arven til en folkegruppe, kan også menn være motstandere.

Den mest frekvente kategorien i dette temaet er 'medisin, helse og medikamentbruk'. Denne kategorien består av all helseforskning som ikke er knyttet til en av de spesifikke kodene brukt, se vedlegg A1. Et eksempel på dette er en artikkel som viser at det er kjønnsforskjeller i blodtykksrelatert hypoalgesi (Olsen, Bruehl et al. 2013). En annen studie viser at kvinner og menn har ulik opplevelse av hevelser som oppstår etter oralkirurgi (Skoglund, Vigen et al. 2013), et funn som kan føre til kjønnstilpasset postoperativ behandling.

Av de sykdomsspesifikke kategoriene anvendt er 'hjertehelse' den største. Forskning viser at det er kjønnsforskjeller i utredning og behandling ved hjerteinfarkt, til tross for at internasjonale retningslinjer anbefaler lik behandling av kvinner og menn (Jortveit, Govatsmark et al.). Det er uvisst hvorfor det er forskjeller i utredning og behandling. En mulig forklaring det pekes på er oppfatninger hos behandlende lege. Et annet eksempel er en studie som viser at det fortsatt, på grunn av lite forskning på feltet, er kunnskapshull i risikofaktorer for hjertelidelser blant kvinner (Espnes and Byrne 2008).

'Psykisk helse', blant både voksen og barn og unge, er andre kategorier vi finner i dette temaet. Det vokser frem en betydelig litteratur på depresjon og depressive symptomer blant barn og unge. Med bruk av ungdomsundersøkelsen fra 2014 gjennomgikk forskere data på selvrapporterte symptomer på depresjon blant 46 374 ungdommer (Wikström, Lorentzen et al. 2018). De rapporterer om signifikante forskjeller mellom jenter og gutter når det gjelder å være utsatt for psykisk sykdom. Juul et al. (Juul, Hjemdal et al. 2020) finner tilsvarende i en studie blant unge i alderen 11-14 år. Denne studien viser videre at deltakelse i idrett har sammenheng med mindre depressive symptomer.

Ved bruk av en befolkningsundersøkelse undersøkte Hansen & Høye (2015) bruk av poliklinisk psykiatri blant den delen av befolkningen med selvrapporterte symptomer på angst og depresjon. De fant at de fleste som rapporterer symptomer ikke oppsøker spesialisthelsetjenesten, og at kjønnsforskjellene i hjelpesøking utjevnes med økende alder. Hvorvidt kvinner og menn har ulik nytte av ulike behandlingsformer innen psykiatri er tema for en doktorgrad i klinisk medisin (Ulberg 2010). Forskning innen temaet 'Medisin, helse og livsstil' omfatter ellers blant annet ulike psykisk reaksjon på somatisk sykdom avhengig av kjønn (Bergvik, Wynn et al. 2010, Marron, Tomas-Aragones et al. 2018).

Kategorien 'hodepine' består av en interessant samling publikasjoner som kartlegger prevalens og byrde knyttet til hodepine i en rekke ulike land, så som Tyrkia, Østerrike, Etiopia, Nepal, Mongolia, Pakistan, Litauen, Kina, Zambia, India og den østlige Middelhavsregionen (Selekler, Gökmen et al. 2013, He, Yu et al. 2015, Kulkarni, Rao et al. 2015, Manandhar, Risal et al. 2015, Mbewe, Zairemthiama et al. 2015, Zebenigus, Tekle-Haimanot et al. 2016, Herekar, Ahmad et al. 2017, Rastenytė, Mickevičienė et al. 2017, Zebenigus, Tekle-Haimanot et al. 2017, Luvsannorov, Tsenddorj et al. 2019, Philipp, Zeiler et al. 2019, Vosoughi, Stovner et al. 2019). Flere av disse bruker en dør-til-dør-survey metodologi hvor deltagere blir intervjuet via et strukturert spørreskjema. Gjennomgående for disse studiene er at forekomsten av hodepine er høyere blant kvinner.

Figur 12 Antall publikasjoner i temaet Medisin, helse og livsstil fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.3 Fremstilling av kjønn

Temaet 'Fremstilling av kjønn' består av 609 publikasjoner, som tilsvarer 13,4 prosent av det totale antall identifiserte publikasjoner i denne kunnskapsoppsummeringen. De fleste av publikasjonene i dette temaet, 65 prosent, er fra humaniora, mens 33 prosent er samfunnsvitenskapelig. Majoriteten av publikasjonene handler om fremstilling eller konstruksjon av kjønn i litteratur, film og TV-serier (199 publikasjoner), og i tillegg er det publikasjoner om fremstilling av kjønn i andre kultur- og kunstuttrykk som musikk, dans og teater (77 publikasjoner), samt i media, reklame, design og mote (40 publikasjoner).

Publikasjoner om fremstilling av kjønn i litteratur adresserer kjønnsroller og kjønnsperspektiv i romaner og dikt, enten i enkeltpublikasjoner, i hele/ deler av forfatterskap (Andersen 2011, Furuseth 2011, Simonhjell 2016), eller i flere verk innen samme sjanger (for eksempel i samtidsromaner (Hamm 2012) eller i sangbøker (Onsrud 2014)). Gjennomgående metodisk fremgangsmåter i publikasjoner i denne kategorien er å fortolke kjønn vha. teoretiske utgangspunkt som feministisk teori (Myren-Svelstad 2016) eller queer teori (Waage 2012), eller å koble fortolkninger til kultur- og samfunnshistorie (Weisser 2019, Grøtta 2020). Hanne Weisser analyserer konflikten mellom far og datter i balladen *Bendik og Årolilja* og knytter sin analyse til samtidens (høymiddelalderens) litteratur og ekteskapslovgivning (Weisser 2019). Marit Grøtta analyserer diktsamlingen *Amerika og andre digte* av Agnes M. Wergeland i sammenheng med både emigrasjonshistorie og kvinnesak (Grøtta 2020).

I mange publikasjoner fortolkes også kjønnsroller ved å sammenligne ulike utgivelser eller produksjoner, som *Skam* og *Et dukkehjem* (Oxfeldt 2017), *Mannen som elsket Yngve* av Tore Renberg og Judith Butlers artikkel *Imitation and Gender Insubordination* (Waage 2012), eller ulike versjoner av samme verk (Amico 2010).

I publikasjonene om litteratur inkluderer kjønnsperspektivene både maskulinitet og femininitet, mens publikasjoner om film, TV-serier og media i større grad bare omhandler fremstilling av kvinner eller kvinneroller/-karakterer (Sarromaa 2011, Myrstad 2013, Myrstad 2015, Gjelsvik and Schubart 2016, Oxfeldt 2017, Sørensen 2018, Myrstad 2019).

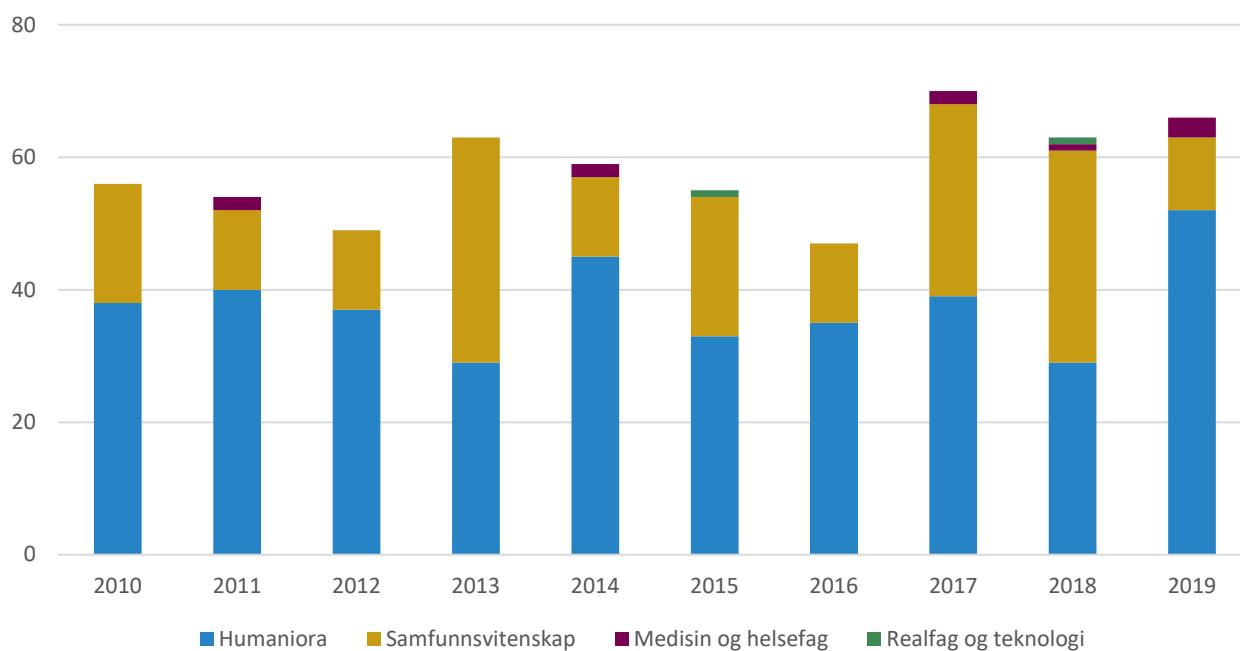
En god del av publikasjonene om kjønnsroller i litteratur er historiske, dvs. analyser av verker av forfattere som August Strindberg, Charles Baudelaire, Ludvig Holberg, Simone de Beauvoir og ikke minst Henrik Ibsen. Identifiserte publikasjoner om barne- og ungdomslitteratur er også først og fremst historiske, og adresserer blant annet såkalte guttebøker og jentebøker (Rønning 2010, Ommundsen 2011, Kverndokken 2013, Bratland 2016). Silje Solheim Karlsen har skrevet om jentebøker av den danske forfatteren Estrid Ott, *Siri fra Svalbard* (1939), *Fanny Fangstjente* (1944) og *Brevet fra Svalbard* (1956), som alle har en arktisk setting. Karlsens problemstillinger er blant annet: Hva slags representasjoner av jenter finner vi i disse bøkene og hvilke holdninger om samfunnets kultur og sosiale konvensjoner formidles? Bøkene viser frem flere mulige kvinneroller som overskrider tradisjonelle kjønnsbestemte skillelinjer (Karlsen 2015).

I tillegg ble 146 publikasjoner kategorisert som 'Historiske kjønnsroller og kvinneskikkelser'. I denne kategorien inngår både publikasjoner om fremstilling av historiske kjønnsroller i fiksjon og publikasjoner om kjønnsroller i ulike tidsperioder, helt fra vikingtida og studier av kvinnenens og ekteskapenes rolle for Harald Hårfagres vei til makt (Alvestad 2019) til hvordan virkelighetsfortellinger i *Det Nye* i 1958 bidro til å definere hva anstendig kvinnelighet var (Sarromaa 2010). De fleste studiene i denne kategorien er basert på tekstlige kilder, men det er også noen arkeologiske studier representert, blant annet en avhandling om kjønn i vikingtida der Marianne Moen fra Universitetet i Oslo analyserte gravmateriale. Funnene hennes tyder på en større sosial likhet mellom kjønn enn det man tidligere har trodd basert på historiske stereotyper om adskilte kjønnsroller (Moen 2019).

Videre har vi sortert kategorien 'Språk og lesing' innen dette temaet, en kategori med 79 publikasjoner om blant annet hvordan kjønnsstereotyper skapes, opprettholdes eller utvikles i tekst og tale; om lesing – særlig gutters lesing; og om grammatikk. Grammatikk er adressert blant annet i en artikkel av Guro Nore Fløgstad og Eli Anne Eiesland fra Universitetet i Sørøst-Norge som diskuterer konstruksjonen "ei litta" som fikk mye oppmerksomhet etter TV-serien SKAM, der hunkjønnsformene "ei" og "lita" kombineres med substantiv i hankjønn, for eksempel i konstruksjonen "ei litta vits" (Fløgstad and Eiesland 2019). Sofia Moratti fra NTNU har analysert bruken av metaforer for å beskrive karrieren til kvinner i academia og hvordan metaforer i denne sammenhengen kan påvirke atferd og maktforhold (Moratti 2020). En studie av forskere fra Storbritannia, Sveits, Italia og Norge (NTNU) undersøker hvordan kjønnsstereotyper er representert i multimediatekster laget av barn (Digital StoryTelling). Fortellinger laget av 23 barn i 11–12-årsalderen ble analysert, og fortellingene besto av både tekst, bilder, lyd og video. Analysene viste blant annet at barna spontant tillegger hver karakter i fortellingen et kjønn, og historiene viste de samme kjønnsstereotypene som i barnebøker skrevet av voksne (Rubegni, Landoni et al. 2019).

Femtisju publikasjoner er samlet i kategorien 'Maskulinitet'. I disse publikasjonene analyseres hvordan maskuliniteter opprettholdes, og i noen tilfeller utfordres eller utvikles, først og fremst innenfor tradisjonelt maskuline arenaer som sport, forsvaret og jakt. I en artikkel av Arve Hjelseth og Anne Tjønndal undersøker forfatterne ulike uttrykksformer for maskulinitet i gutte- og herrefotball, en arena forfatterne presenterer som kjennetegnet av heteronormativitet. Analysen er basert på forskningsbaserte og populærkulturelle beskrivelser av garderobekulturen fra tre bøker, og forfatterne konkluderer blant annet med at fotballkulturen har vedlikeholdt en såkalt ortodoks maskulinitet som kjennetegnes av egenskaper som usårlighet, heteroseksualitet, aktivitet og handlekraft (Hjelseth and Tjønndal 2016). I en studie fra Forsvaret har Kildal og Syse undersøkt hvordan soldatene reagerte når Forsvaret ønsket å redusere kjøttforbruket og innførte såkalt kjøttfrie mandager. Mange av soldatene var skeptiske til kjøttfrie mandager, fordi kjøtt er assosiert med protein og maskulinitet (Kildal and Syse 2017).

Figur 13 Antall publikasjoner i temaet Fremstilling av kjønn fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.4 Familie

Temaet 'Familie' består av 433 publikasjoner, og majoriteten er publisert innen samfunnsvitenskap (85 prosent). Over halvparten av publikasjonene i dette temaet (52 prosent) er kategorisert som 'Kvinner rolle og rettigheter globalt'. Dette er den kategorien med flest publikasjoner i denne kunnskapsoppsummeringen (209 publikasjoner). Overordnet sett handler publikasjonene i denne kategorien om kvinner og jenters muligheter og begrensninger knyttet til ulike aspekter av livet: barn, familie, utdanning, yrke, inntekt, ressursfordeling og samfunnsdeltakelse/-påvirkning. Muligheter og begrensninger er studert i sammenheng med relasjoner innad i familier, politiske og juridiske rammer og mer overordnede samfunnsstrukturer, og bakgrunnen for mange studier er å undersøke mulighetene for eller strategier rettet mot "women's empowerment" (Tvedten, Paulo et al. 2010, Holmarsdottir, Ekne et al. 2011, Neumayer and De Soysa 2011, Hatlebakk and Gurung 2016, Standal and Winther 2016, Almås, Armand et al. 2018). Det er ulike metoder som benyttes i disse studiene, både kvantitative og kvalitative, med data fra case-studier, feltarbeid, intervju, fokusgrupper, spørreskjema og befolkningsstudier. Utgangspunktet for én studie fra Chr. Michelsens Institutt (som er en del av en serie på flere studier) er Mosambiks strategi for likestilling mellom kjønn og kvinners empowerment, ettersom landets regjering anser dette som sentrale forutsetninger for å redusere fattigdom. Forskerne benyttet en mixed method tilnærming og fant blant annet at menn fortsatt insisterer på sin overlegenhet selv om situasjonen er at kvinner blir stadig mer uavhengige (Tvedten et al 2010). Standal og Winther fra Senter for utvikling og miljø ved Universitetet i Oslo har i to etnografiske case-studier undersøkt sammenhengen mellom bruk av elektrisitet og kjønnsroller, og stilt spørsmål om hvorvidt tilgang på elektrisitet kan påvirke kvinners empowerment. Studien viste at tilgang til elektrisitet gjorde det lettere for kvinner å utføre sin forventede rolle som omsorgsgiver mer effektivt og bedre, men at elektrisitet forsterket de eksisterende kjønnsforskjellene (Standal and Winther 2016).

87 av publikasjonene (20 prosent) i dette temaet er kategorisert som 'Farsrolle, morsrolle og/eller foreldrerolle'. De fleste av disse publikasjonene handler om farsrollen, og adresserer problemstillinger som farsidentitet/-konstruksjoner, fedres relasjon til barna ved delt omsorg eller arbeid langt unna hjemmet,

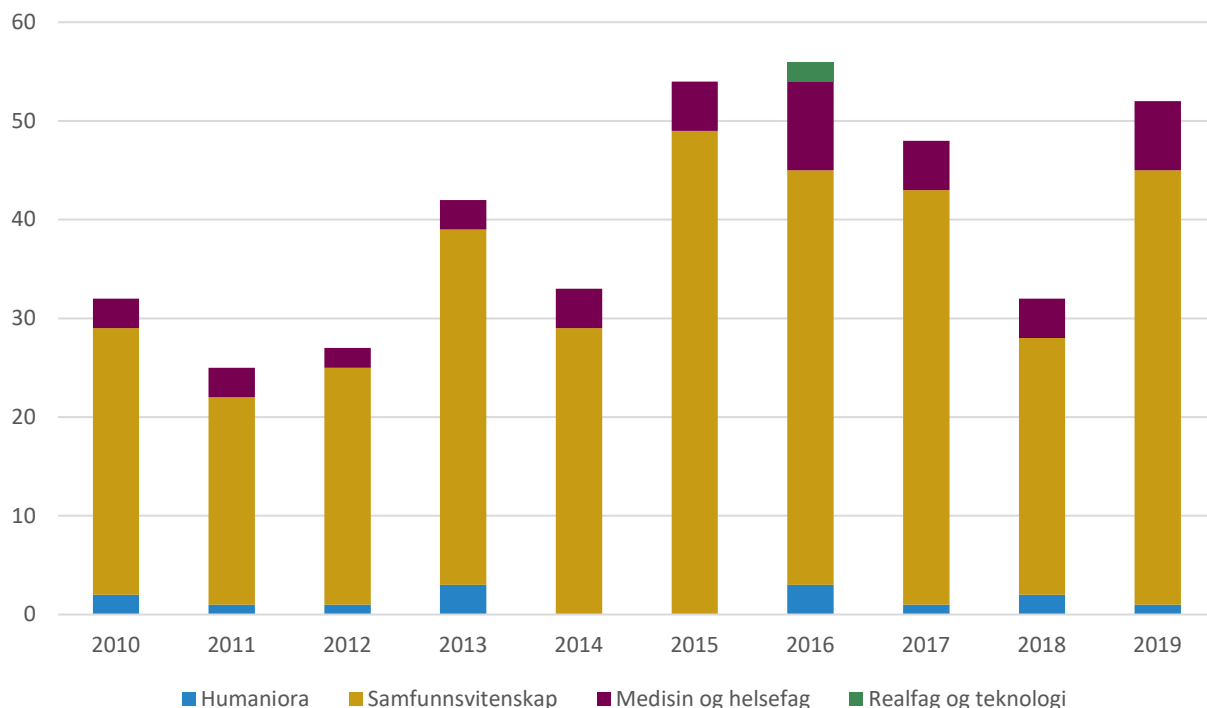

eller barnløshet blant menn. Farsrollen når far på ulike måter er fraværende, er adressert blant annet i en studie fra NORCE Norwegian Research Centre AS og Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ved Universitetet i Agder hvor forfatterne undersøkte hvordan gutter som vokser opp uten kontakt med faren sin, konstruerer et bilde av farsrollen eller farskap (Nilsen and Sagatun 2015) og i en studie fra Nord Universitet og NTNU som undersøker hva som skjer med farsrollen i familier der far har jobb i internasjonale firma med mye reising og lange arbeidsdager (Børve and Bungum 2015).

I kategorien 'Farsrolle, morsrolle og/eller foreldrerolle' finner vi også studier om ulike familieformer og endring av familiemønstre, som studier av enslige mødre som får barn vha. donor eller familier med to foreldre av samme kjønn; studier av hvorfor det fødes færre barn nå enn før, eller studier av holdninger til å få barn; samt studier av diskursen om assistert befruktning. I kategorien 'farsrolle, morsrolle og/eller foreldrerolle' er studiene gjennomført vha. ulike kvalitative og kvantitative metoder, som intervju (bl.a. livshistorieintervju), spørreundersøkelser (inkl. fra Statistisk sentralbyrå) og registerstudier.

Kategorien 'Parforhold' består av 46 publikasjoner om dating, forhold, ekteskap, samboerskap og skilsmisser. I denne kategorien er det inkludert både kvalitativ forskning basert på intervju og kvantitative studier basert på registerdata eller andre store datasett, blant annet data fra Studien av livsløp, generasjon og kjønn (LOGG) (Barstad 2012, Herlofson 2013) og datasett som kan sammenlignes på tvers av flere land (Wiik, Bernhardt et al. 2010, Lappegård, Klüsener et al. 2018). I en av publikasjonene basert på data fra LOGG – *Tilfreds med livet? Samlivet betyr mer for kvinner enn for menn* – har Anders Barstad fra SSB undersøkt selvrappporter samlivsstatus, samlivskvalitet og livskvalitet. Barstad finner blant annet at tilfredsheten med livet er betydelig lavere hos dem som lever i vanskelige parforhold enn dem som lever i gode parforhold, og at denne sammenhengen er særlig sterk blant kvinner.

Vi har kategorisert 44 publikasjoner i kategorien 'Aldring', og disse handler hovedsakelig om ulike former for redusert fysisk og kognitiv funksjon. Det er mest kvantitativ forskning i denne kategorien, og flere av publikasjonene er basert på store datasett, for eksempel fra HUNT (Holmen, Langballe et al. 2013, Grønning, Espnes et al. 2018), Generasjon 100 (Zisko, Carlsen et al. 2015, Aspvik, Viken et al. 2016, Viken, Aspvik et al. 2016) og Tromsøstudien (Søgaard, Ahmed et al. 2013).

Figur 14 Antall publikasjoner i temaet Familie for ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.5 Samfunn

Publikasjoner som er sortert under temaet 'Samfunn' utgjør åtte prosent av utvalget. Den største kategorien er 'Idrett og sport'. Her ligger mye av idrettsforskning, og denne forskningen handler blant annet om ulike kjønnsforskjeller i ulike idretter. Noen handler om kvinner i fotballen. Én bokpublikasjon handler for eksempel om kvinnelige fotballspillere og fans, og de ser blant annet på hvordan jenter og kvinner blir fotballfans og spillere i ulike land i Europa, og hvordan de takler ulike barrierer når de utfordrer mansdominansen ved å delta i denne tradisjonelt mansdominerte sporten (Pfister and Pope 2018). En artikkel undersøker fotball og seksualitet i Norge gjennom intervjuer med 22 fotballspillere og åtte trenere i elitefotball i Norge (Skogvang and Fasting 2013). Forskerne finner at heteronormativitet fortsatt står sterkt i elitefotball for menn, og det tas for gitt at du er heteroseksuell om du er mann og spiller fotball, mens for kvinnelige fotballspillere er det omvendt, det antas at de er lesbiske. En annen studie, fra 2012, ser på maskuline menn som spiller håndball, og de finner at i befolkningen i Norge er det vanlig å definere håndball som en kvinneidrett, men i TV2- sendinger blir håndball en maskulin og mannlig sport (Broch 2012). Det er også noen studier som tar for seg ulike kjønnsforskjeller innen langrenn, for eksempel biomekaniske forskjeller i staking på ski (Jonsson, Welde et al. 2019).

Kategorien 'Mobilitet, migrasjon og bosetting' inneholder studier både fra Norge og fra andre land. Én studie handler om kjønnen mobilitet, og ser på mobilitet inn og ut av Loppa kommune i Finnmark når tradisjonelle mannsarbeidsplasser knyttet til fiskeri forsvinner (Walsh and Gerrard 2018). En annen studie ser på første- og andre generasjonsinnvandrere i Norge og ekteskap ved hjelp av registerdata (Mohn 2020). Denne studien er et eksempel på at det er en del studier som hører til flere hovedkategorier. Denne kunne like gjerne tilhørt kategorien 'Arbeidsliv' fordi den handler om arbeidstilbud før og etter inngåelse av ekteskap. En annen studie i denne kategorien er utført i et samarbeid mellom polske og norske forskere og ser på hvordan kjønnsroller endres i polske familier som har migrert til Norge (Kosakowska-Berezecka, Żadkowska et al. 2018).

I kategorien 'Rettsvesen, jus, straff' finner vi blant annet en doktorgradsavhandling som handler om hvordan kvinner som er utsatt for mishandling møter strafferettsapparatet (Grøvdal 2012). Et bokkapittel i samme kategori tar for seg diskriminerings- og likestillingsrettens kvinne og kjønnsperspektiv (Hellum 2017), mens andre publiseringer ser på ulike kjønnsforskjeller i fengsel (Ugelvik 2016, Karlsen 2018).

I kategorien 'Klima og miljø' finner vi blant annet en artikkel fra psykologisk forskning som handler om kjønnsforskjeller i holdninger til bilkjøring og offentlig transport der datagrunnlaget kommer fra en spørreskjemaundersøkelse med svar fra 1043 personer (Nordfjærn and Rundmo 2019). Denne studien fant at kvinner hadde mer altruistisk verdisyn enn menn og at var mer opptatt av miljøargumentene i sitt transportvalg. En forskningsrapport i samme kategori tar for seg kjønnsforskjeller i konsekvenser av klimaendringer i Sør-Vietnam der datagrunnlaget er basert på fokusgruppeintervju med 160 husholdninger som drev med risproduksjon (Truong, Tran et al. 2015). De finner blant annet at kvinners arbeidsbelastning har økt mer enn for menn de siste årene på grunn av klimatiske endringer, men at kvinnelige og mannlige risbønder hadde lik tilgang til kredit og lån i perioder med ekstremvær. En studie fra Sør-India fra samme forskningsmiljø (Norsk institutt for bioøkonomi) finner at kvinner i større grad vil tegne forsikringer for tap av avlinger grunnet ekstremvær, mens menn i større grad foretrekker å ta opp lån (Xenarios, Nagothu et al. 2012).

Den neste kategorien 'Økonomi, mikrokreditt' handler i stor grad om konsekvenser av å tilby kvinner og i noen tilfeller menn mikrokreditt. Én studie er en global analyse av tilbakebetaling av mikrokredittlån basert på data fra 350 mikrokredittinstitusjoner i 70 land, der de undersøker om det virkelig er slik at kvinner er bedre til å tilbakebetale lån enn menn (D'espallier, Guérin et al. 2011). De finner blant annet at institusjoner med en høyere prosentandel kvinnelige kunder, har lavere risiko for tap enn institusjoner med lavere kvinneandel blant sine kunder. Blant disse publikasjonene finner vi også en vitenskapelig monografi som ser på det formidable skiftet som fant sted i løpet av en generasjon der kvinnene i Norge gikk fra å være

hjemmeværende husmødre til å gå ut i lønnet arbeid, og hvilke økonomiske konsekvenser dette hadde både for husholdningene og samfunnet (Koren 2012).

Kategorien 'Kriminalitet' inneholder blant annet en studie som inntar et kjønnsperspektiv på temaet bygningstillatelser og konkluderer med at kvinner også er korrupte, men at de ikke oppdages så lett fordi de i liten grad mistenkes for korrupsjon (Gottschalk 2017). En annen studie finner støtte til hypotesen om den kognitive transformasjonen som skjer i forbindelse med barnefødsler gjennom å se på kriminelle handlinger fem år før og fem år etter barnefødsler i Norge og i Nederland (Zoutewelle-Terovan and Skardhamar 2016).

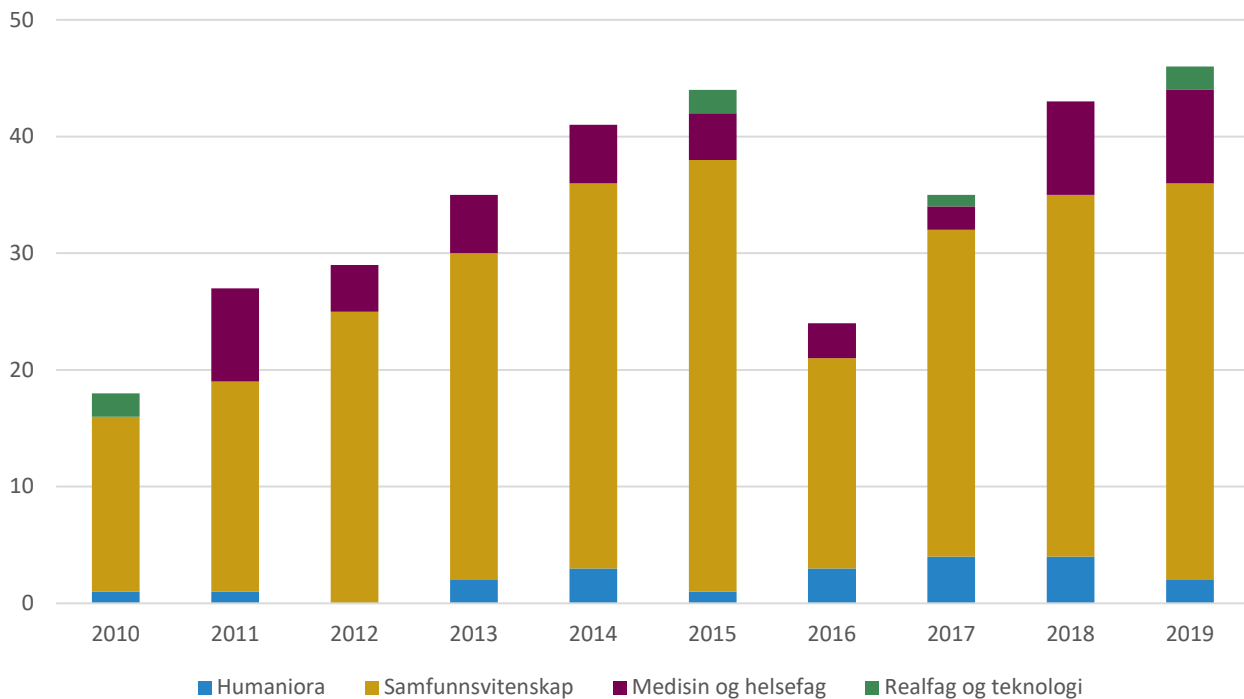
'Transport, ulykker, risikoadferd' inneholder blant annet en doktorgradsavhandling med tittel *Transport-related Social Exclusion: Incorporating Imperatives of gender and age in the transport planning process* (Uteng 2012). Her er også en studie basert på en spørreskjemaundersøkelse som omhandler sykkelulykker som viser at det er større risiko for ulykker med el-sykler sammenlignet med vanlige sykler, men bare for kvinner (Fyhri, Johansson et al. 2019).

I kategorien 'Narkotika, doping, rus' finner vi en studie basert på fire spørreundersøkelser av befolkningens bruk av anabole steroider i Norge som avdekker at menn er noe mer positive til prestasjonsfremmende stoffer enn kvinner (Sandøy 2013). En annen studie ser på bruk av cannabis basert på intervjuer med 19 kvinnelige cannabisbrukere og diskuterer maskulinitet og feminitet og bruk av cannabis i Skandinavias likestilte og anti-narkotika kulturelle ramme (Dahl and Sandberg 2015).

Kategorien 'Likestilling i samfunnet generelt' inneholder flere forskningsrapporter om *Likestilling på Agder* (Magnussen 2012). Der finner vi også en artikkel som tar for seg den fjerde konferansen om kvinner i Beijing som spesielt ser på kvinners mulighet til utdanning og kvaliteten på utdannelsen (Baily and Holmarsdottir 2015).

'Turisme, reiseliv' inneholder en studie av villigheten single studenter har til å bli solo-turister, dvs. reise på ferie alene (Heimtun and Abelsen 2013). De finner at unge, single mannlige studenter i større grad vil dra på sport- og party ferier alene enn single kvinnelige studenter, og at de fleste kvinnelige respondentene opplevde tanken på å reise alene som skremmende.

Den siste og minste kategorien har vi kalt 'Finansielt velvære'. Den inneholder en bokreferanse som blant annet handler om komparative perspektiver på lov og rett når det gjelder kvinners eiendoms- og økonomiske rettigheter mellom Nord-Europa og Sør-Europa (Bellavitis and Micheletto 2018).

Figur 15 Antall publikasjoner i temaet Samfunn fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.6 Vold og overgrep

Det tema vi har kalt 'Vold og overgrep' inneholder forskning på blant annet seksuell vold, overgrep og trakassering, partnervold/ vold i nære relasjoner, fysisk vold og ungdomsvold. Til sammen 264 publikasjoner, seks prosent av utvalget, faller inn under 'Vold og overgrep'. En stor overvekt (83 prosent) av publikasjonene er samfunnsvitenskapelige, et mindre antall er innen medisin og helsefag. Realfag og teknologi er ikke representert i denne kategorien.

Mye av forskningen på vold og overgrep har tradisjonelt kvinner som offer eller voldsutsatt. Sørbø et al. (2013) beregnet prevalensen av misbruk gjennom livet med bruk av den norske Mor og barn undersøkelsen (MoBa). I dette, som er en lav-risiko gruppe, rapporterte 32 prosent misbruk av noe slag. Omtrent like andeler rapporterte misbruk av noen grad som voksen (20 prosent) og som barn (19 prosent). Mest vanlig var at overgriper var en kjent person.

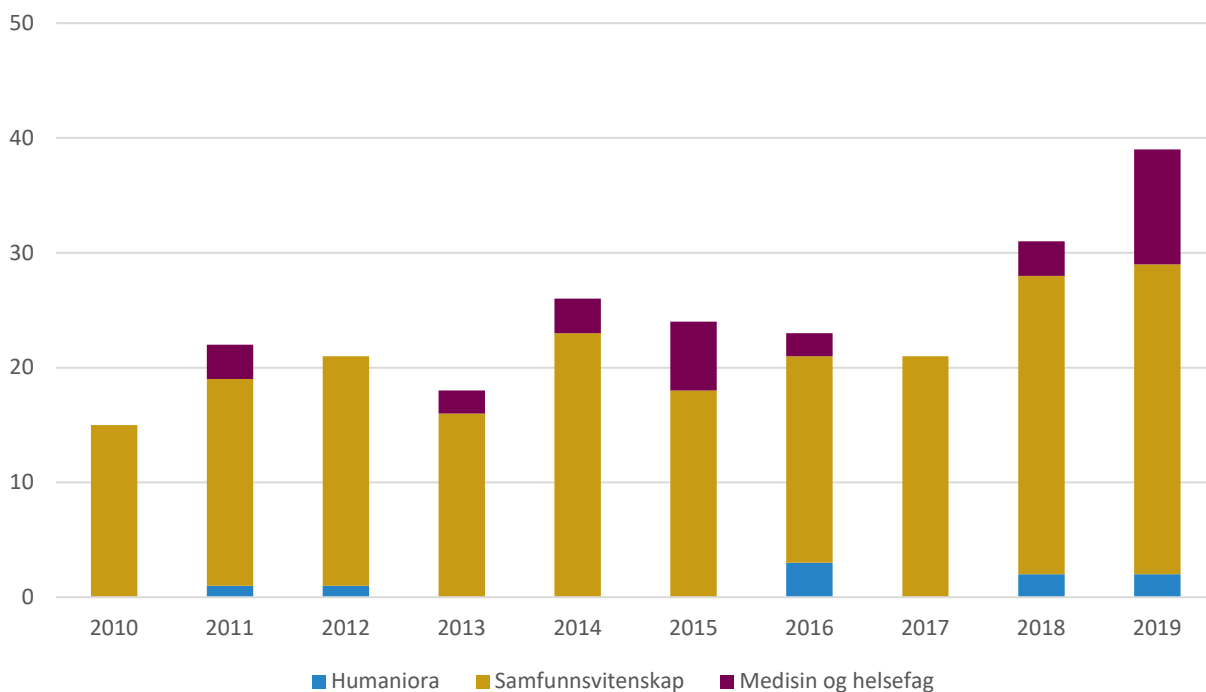
Partnervold mot menn er langt mindre studert, Fjell (2014) setter søkelys på dette. Også Andersen (2009) presenterer overgrepsutsatte menns beretninger. Både forekomststudier og kvalitative studier av vold mot menn har satt denne type vold mer på dagsordenen. Forskning viser at menn oftere utsettes for sporadisk vold, og at relativt mange menn utsettes for psykisk vold (Grøvdal and Jonassen 2016). Videre viser intervju med menn på krisesenter at for noen voldsutsatte menn settes maskulinitetsidealer på prøve. Der er ikke mandig å bli utsatt for vold eller å ta igjen, og en bør være "mann nok" til å klare seg selv. Dette viser at en del eldre maskulinitetsidealer som fortsatt henger igjen i deler av samfunnet kan være direkte skadelige for menns møte med hjelpe- og kontrollapparatet.

Forskning tyder på at kvinner som utøver vold i Norge i dag utgjør en betydelig gruppe, og at forekomsten kan være under endring (Faldet and Lekhal 2016), likevel er kunnskapen om jenter med et volds- og aggresjonsproblem i skolen så langt et under-forsket felt sammenlignet med tilsvarende vansker hos gutter.

'Vold og kriminalitet blant ungdom' er den minste kategorien i dette tema, likevel er det verdt å merke seg at alle inkluderte publikasjoner i denne kunnskapsoversikten handler om jenter.

Barneekteskap og annet tvangsekteskap er tema for 18 publikasjoner. Flertallet av disse tematiserer tiltak som kan settes inn for å hindre barneekteskap, spesielt for unge jenter. Utdanning blant jenter er anerkjent som et av de viktigste tiltak for å hindre barneekteskap. Én studie peker på at menns holdninger i enkelte områder kan være i ferd med å endres til å foretrekke utdannede kvinner (Tønnessen and al-Nagar 2018). Men, samme studie peker også på at enkelte menn og deres familier unngår ekteskap med utdannede kvinner fordi de er selektive og i større grad vil søke å unngå ekteskap med søskenbarn slik tradisjonen tilsier.

Selv om kun ganske få publikasjoner faller inn under temaet 'Vold og overgrep', tyder data på at det over den siste tiårsperioden har blitt flere publikasjoner innen temaet generelt, og innen kategorier som 'seksuell trakassering' spesielt. Det siste kan trolig tilskrives #metoo og den oppmerksomhet det har fått. Metoo-bevegelsen førte med seg et økt fokus på kulturelle og strukturelle forhold som bidrar til å opprettholde og usynliggjøre seksuell trakassering og diskriminering, utstrekningen av seksuell trakassering samt mestringsstrategier som blir brukt for å møte den (Fjørtoft 2020, Idås, Orgeret et al. 2020).

Figur 16 Antall publikasjoner i temaet Vold og overgrep fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.7 Politikk og globale relasjoner

Innen temaet vi har kalt 'Politikk og globale relasjoner' er majoriteten av publikasjonene innen samfunnsvitenskap og et fåtall innen humaniora.

I en studie av mediers ulike dekning av kvinner og menn under valgkamp, hvor metoden benyttet er statistisk og språklig innholdsanalyse, avdekkes ulikheter (Rogstad 2013). Personlige egenskaper trekkes frem hyppigere i omtale av kvinnelige politikere enn av mannlige politikere. Mannlige politikere beskrives i nøytrale termer, mens kvinnelige beskrives i mer polariserende og dramatiske vendinger. Et notat utgitt av Kommunal- og regionaldepartementet undersøker forskjeller i politisk motivasjon mellom kvinner og menn

(Aars and Christensen 2010). De finner at kvinner er mindre opptatt av politikk generelt og mindre opptatt av rikspolitik, men like opptatt av lokal- og regional politikk som menn. Kvinner motiveres i stor grad av en høy kvinneandel i politiske organ og er i klart større grad enn menn opptatt av velferdspolitik.

Det sies at India har flere kvinnelige folkevalgte enn resten av verden til sammen, dette i et sterkt patriarkalsk system. Nielsen (2010) beskriver, med Mamata Banerjee som eksempel, hvordan det er mulig for indiske kvinner å innta det politiske toppsjiktet ved egen kraft. For å øke mangfoldet blant indiske politikere er kvoter for kvinner, etniske minoriteter og andre utsatte grupper opprettet. Det kan imidlertid se ut som kvinner er gitt plass på bekostning av andre grupper (Jensenius 2016), og at mangfoldet dermed ikke øker.

I kategorien 'Fredsprosess' ser vi at kvinneandel og kjønnsperspektiv er fremtredende på flere områder. Ett område er deltakelse i fredsbevarende operasjoner. Kvinner utgjør en viktig del av FNs fredsbevarende operasjoner, og har gjort det i en årrekke. Det mest gjengitte argumentet for økt kvinnelig deltakelse i FNs fredsbevarende operasjoner er at det øker operasjonens samlede effektivitet (Osland, Nortvedt et al. 2020). Det er flere argumenter for en høyere kvinneandel i disse operasjonene. For det første er lokale kvinneorganisasjoner viktige i fredsarbeidet, men mannlige soldater kan ha vanskelig for å etablere god kontakt med slike organisasjoner. For det andre er jenter og kvinner mer utsatt for alle typer vold, inkludert seksuell og kjønnsbasert vold, og derfor er det fordelaktig med en bedre kjønnsbalanse i fredsbevarende operasjoner. På tross av dette opplever FN utfordringer med å opprettholde en tilfredsstillende høy kvinneandel i sine operasjoner, dels fordi en større andel av innsatsgruppene nå kommer fra land i Latin-Amerika (Vermeij and Giannini 2014).

Kategorien 'Menneskerettigheter' består av 55 artikler som handler om kvinners rettigheter eller mangel på rettigheter innen familie, utdanning og arbeid, og om vold og konflikter internasjonalt. Én artikkel fra Chr. Michelsen Institute adresserer Sudans endring av voldtektsloven i 2015. I flere år før reformen ble vedtatt, hadde kvinnelige aktivister sørget for å rette søkelyset mot at landets Sharia-lover ga straffefrihet for seksuelle overgrep som våpen i konflikt. Lovendringen var tilsynelatende en suksesshistorie, men basert på intervju gjennomført i studien kom det frem at lovendringen i større grad handlet om statens behov for å kontrollere de kvinnelige aktivistene enn å beskytte voldtekstoffer (Tønnessen 2017).

I kategorien 'Komparative analyser som inkluderer Norge' finner vi blant annet en studie som fokuserer på familiepolitikken i nordiske land (Grødem 2014). Grødem hevder at politikken fører til gode resultater, blant annet med kombinasjonen høy fertilitet og høy kvinnesysselsetting. Det konkluderes med at uansett om det er kjønnslikestilling, barnevelferd eller investeringer i samfunnet som vurderes, så kommer den nordiske familiepolitikken godt ut. En annen studie, som bruker ulike datakilder, ser på kulturelle forskjeller mellom de nordiske landene (Warner-Søderholm 2012). Denne studien viser at i Norge står særlig kjønnslikhetsprinsippet sterkt, i Danmark var særlig lav maktavstand viktig, mens Finland ble funnet å ha en mer hierarkisk og formell kultur og Sverige en form for individualisme med sosial omtanke.

Det er flere studier som ser på forskjeller mellom land. Én studie ser på forskjellene i egalitære kjønnsroller, kjønnsrolletilfredshet og fornøydhet med livet i Norge og Irak gjennom spørreskjema til kvinnelige lærere og sykepleierstudenter (Soltanpanah, Parks-Stamm et al. 2018). Ved å sammenligne et land som er et tradisjonelt patriarkalsk samfunn der kjønnsulikhet har høy aksept, med et land i den egalitære skandinaviske kulturen med lav aksept for kjønnsulikhet, finner forskerne at tilfredshet med kjønnsrollene predikerer hvor fornøyd studiedeltakerne er med livet generelt i begge land. Det er også en kvalitativ studie som ser på unge folks fremtidsvisjon og spenninger mellom omsorgsarbeid og profesjonell suksess i Tsjekia og Norge (Haukanes and Heggli 2016). Begge landene har høy sysselsetting blant kvinner, men har ulik velferdspolitik knyttet til omsorgsarbeid, med fokus på familie i Tsjekia og på institusjonell omsorg i Norge. Forskerne finner at jenter som prioriterer karriere fremfor familie, ikke er noe hverken gutter eller jenter ser for seg hverken i Norge eller Tsjekia, og at omsorgsarbeid fortsatt er ansett som en kvinneoppgave i begge land.

En bokpublikasjon som tar for seg kjønnslikestilling, statsborgerskap og menneskerettigheter i Kina og i de nordiske landene, argumenterer for at systemene har likheter som gjør det interessant å sammenligne, særlig grunnet høy statsinvolvering med sterk retorikk rundt kjønnslikestilling i offentlig politikk (Stoltz, Svensson et al. 2010). I et annet bokkapittel kan vi lese at det fortsatt er riktig å snakke om en nordisk modell når det gjelder kjønnslikestilling, men denne modellens eksistens ikke er så avhengig av et fastsatt sett av politiske virkemidler som det antas (Teigen and Skjeie 2017). Vi finner også et bokkapittel som tar for seg kjønnslikestilling i Slovenia og i Norge (Jenssen and Kanjoo-Mrcela 2016).

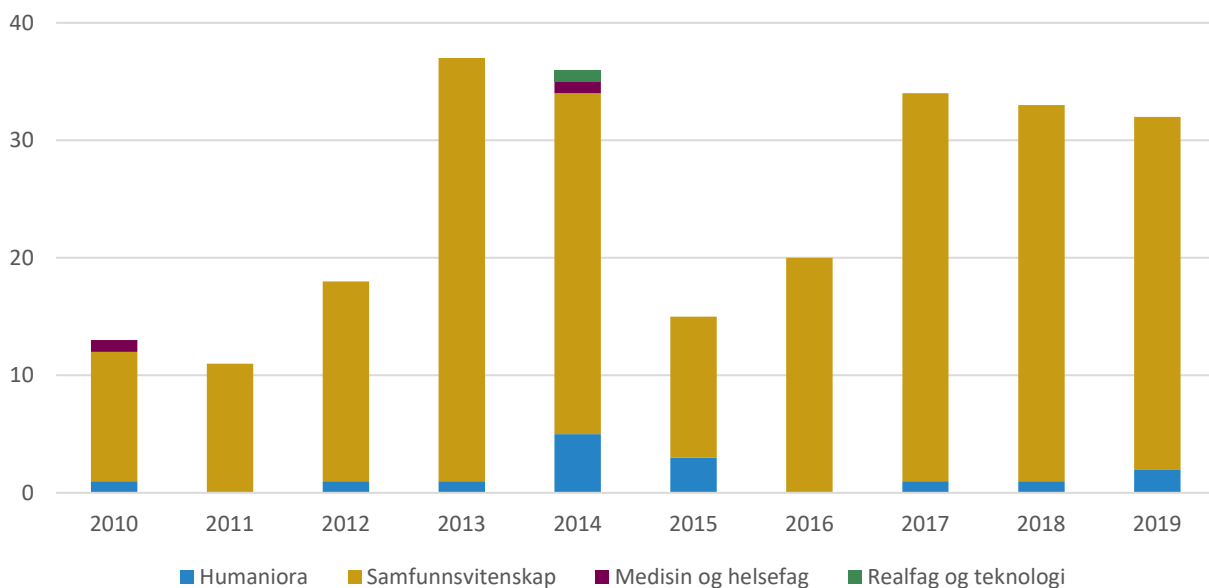
Én artikkel inntar en mer kritisk tilnærming til Norge som likestillingsland, og hevder at Norge er langt fra å ha en "statsfeminisme" og at kvinneorganisasjonene er fragmenterte, dårlig finansiert og har for få medlemmer til å kunne stå særlig sterkt (Sümer, Halsaa et al. 2014). De finner også at velferdsstaten bidrar til et skille mellom kjønnslikestilling og integrasjon som gjør at særlig minoritetskvinner står svakt, og det argumenteres for at det bør arbeides for å forene etniske majoriteter og minoriteter basert på en multidimensjonal forståelse av rettferdig og likestilt statsborgerskap.

Et notat som er utarbeidet på oppdrag for NHO og som gir råd om fremtidig familiepolitikk, konkluderer med at forskning viser at kontantstøtten har ført til mindre likestilling i arbeidslivet, men at utvidelse av barnehage for 1–2 åringer på 2000-tallet har bidratt til at mødre tidligere returnerer til arbeid (Johnsen and Løken 2016). I tillegg til å kutte kontantstøtten og å gi tilgang til barnehage med det samme den betalte fødselspermisjonstiden er over, foreslår forskerne å åpne for muligheten for å bytte deler av den ikke-kvoterte fødselspermisjonen mot barnehageplass allerede fra ni måneders alder, legge til rette for substituert barnepass utenom normal arbeidstid og subsidiere andre tjenester i hjemmet som avlaster oppgaver der kvinner i dag har hovedansvaret (vaskehjelp, innkjøp, hjelp til henting/levering i barnehagen).

En annen studie i samme kategori tar for seg en situasjon der en kvinne i en alder av 50 år blir nærmeste pårørende for sin ektemann som får Alzheimer (Lotherington, Obstfelder et al. 2018). Forskerne finner gjennom intervjuer et paradoks i velferdsstaten ved at en tilsynelatende fri og kjønnslikestilt kvinnes styrke og uavhengighet blir til en underordnet svakhet i møte med velferdsstaten.

Kategorien 'Politikkutforming og -implementering' inneholder 37 publikasjoner som overordnet sett handler om utforming og implementering av likestillingspolitikk, for eksempel knyttet til familie (abort og kontantstøtte), helsevesen, innovasjon og ledelse; hva som er barrierer og drivere for endringer i likestillingspolitikk og for å sette politikken ut i livet. Kvidal og Ljunggren har undersøkt hva som skjedde på nasjonalt nivå, på regionalt nivå og på prosjektnivå når kjønnsperspektiv skulle implementeres i Forskningsrådets program VRI, Virkemidler for regional forskning og innovasjon. Analysene viste at kjønn i VRI i stor grad betyr kjønn som variabel og ikke er knyttet til selve innovasjonen. Når det kom krav om kjønnsperspektiv i dette programmet, så var det vagt utformet hva dette skulle innebære, og det endte opp med at kjønnsperspektiv kun handlet om kjønnsbalanse blant medarbeiderne i prosjektene (Kvidal and Ljunggren 2014). Publikasjonene i 'Politikkutforming og -implementering' handler om politikk både i Norge, Europa og andre deler av verden. Rania Maktabi fra Høgskolen i Østfold har sammenlignet familierett i Egypt, Marokko, Syria og Libanon etter 1990. Hun fant at rettssystemene i Syria og Libanon, såkalte doble rettssystemer som gir geistlige myndighet over familieretten, har vært en barriere for å få gjennomført endringer av familiepolitikk, mens kvinners rettigheter har blitt utvidet i Egypt og Marokko som har et enhetlig rettssystem (Maktabi 2013).

Figur 17 Antall publikasjoner i temaet Politikk fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.8 Forskning og akademia

Dette tema inkluderer 252 publikasjoner, og den største kategorien har vi kalt 'Feministisk teori og forskning på forskning'. Her finner vi for eksempel en studie der en kvinnelig etnograf samler data gjennom deltakelse på en fem måneder lang treningsleir for mannlige roere og undersøker strategier og identiteter forskere konstruerer og betydningen av dette for konklusjonene som gjøres i forskningen (Purdy and Jones 2013). Et kapittel i boken *Metodene våre: Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* tar for seg spørsmålet om en hvit mann fra middelklassen kan forstå diskriminering (Rogstad 2010). Det feministiske bladet Sirene som var et norsk magasin som tok mål av seg til å være et feministisk alternativ til ukebladene i perioden 1973-83, har også fått oppmerksomhet fra forskere (Lindtner 2010, Lindtner 2015). Her finnes også forskning som ser på navngitte forskers innflytelse på ulike forskningsfelt. Ett eksempel er en studie som ser på professoren i antropologi Saba Mahmood, som konkluderer med at hennes analyser innebærer en form for kulturell relativisme som i liten grad fører feminismen fremover (Bangstad 2011). En annen ser på forskningsfeltet sportssosiologi og gjennom en litteraturstudie identifiseres det 20 ulike tema det er forsket på, og flest finnes innen det som er kodet 'kultur' og 'kropp/styrke' (Seippel 2018). Kjønn er et eget tema, og antall publikasjoner i denne kategorien viser en nedadgående trend fra rundt 2006 til 2014 som er siste år som er tatt med.

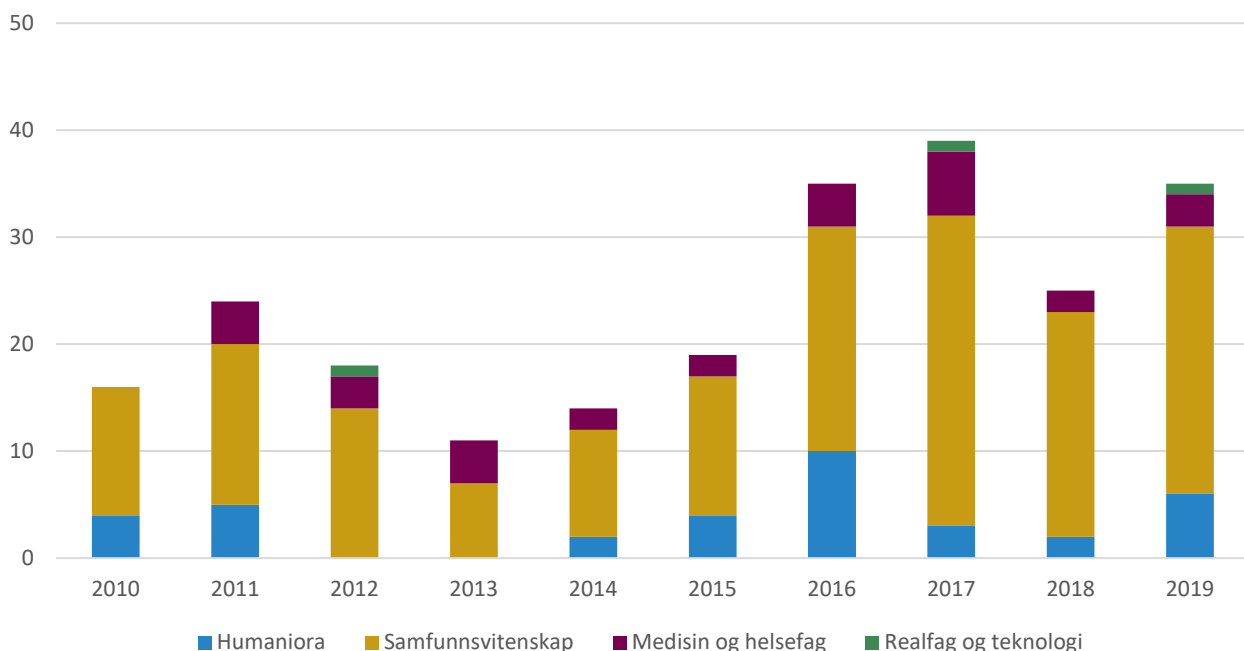
Den neste kategorien 'Forskning og akademia' handler blant annet om akademisk publisering. Eksempler er studier om forskerproduktivitet og at menn publiserer mer enn kvinner. En bibliometrisk analyse viser at dette kjønnsgapet er avhengig av hvordan produktivitet er konseptualisert og målt, for eksempel om det er kun artikler eller også bokkapitler som tas med (Nygaard and Bahgat 2018). En studie som sammenligner vitenskapelige karrierer i Frankrike og Norge viser at kvinner i større grad hadde oppgaver som har lavere verdi (for eksempel undervisning), at alder for forfremming var høyere for kvinner enn for menn i begge land og at spesielt kvinner med barn ble diskriminert og at forskjellene særlig skyldes lavere produktivitet blant kvinner når de får barn (Loison, Paye et al. 2017). Det er også forskning med referanser til Balanseprogrammet i forskningsrådet som skal fremme kjønnslikestilling ved universitetene, for eksempel kapitlet *Becoming a professor requires saying 'No': merging equality and quality agendas in a Norwegian gender balance project* (Lund 2020). En annen studie fra Norge som handler om innføring av et

kjønnsbalanseprosjekt og som bruker data fra fokusgruppeintervjuer, finner spor av en maktstruktur som kan bidra til å holde de kvinnelige forskerne tilbake i arbeidet med egen toppkarriere i akademia (Ulvestad 2017).

Kategorien 'Høyere utdanning' har 37 publikasjoner, og disse handler på ulike måter om kjønn i høyere utdanning. Eksempelvis finner vi her en kvalitativ studie fra Madagaskar som viser at kvinner som tar høyere utdanning får høyere sosial posisjon og større individuell frihet, men de møter også høyere press og krav fra sin storfamilie (Skjørtnes and Zachariassen 2010). En studie i Norge som bruker registerdata og ser på kjønnsforskjellene i høyere utdanning i perioden 1977 til 2011, finner at lav sosial bakgrunn fører til mer kjønnsstradisjonelle utdanningsvalg særlig for kvinner (Seehuus and Reisel 2017).

Den siste kategorien handler om validering av spørreskjema, verktøy for kartlegging av ulike forhold og psykrometriske egenskaper ved ulike måleinstrument. Kjønn- og/eller likestillingsperspektiv i slike studier innebærer å validere måleinstrumenter i et kjønnsperspektiv, dvs. teste om skjemaet fanger opp relevante forskjeller mellom kvinner og menn eller for å fange opp kjønnsforskjeller (Hystad 2012). Slike studier er viktige for å bidra til kjønn- og/eller likestillingsperspektiv i fremtidige studier som bruker nettopp disse måleinstrumentene.

Figur 18 Antall publikasjoner i temaet **Forskning og akademia** fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.9 Skole, barnehage og små barn

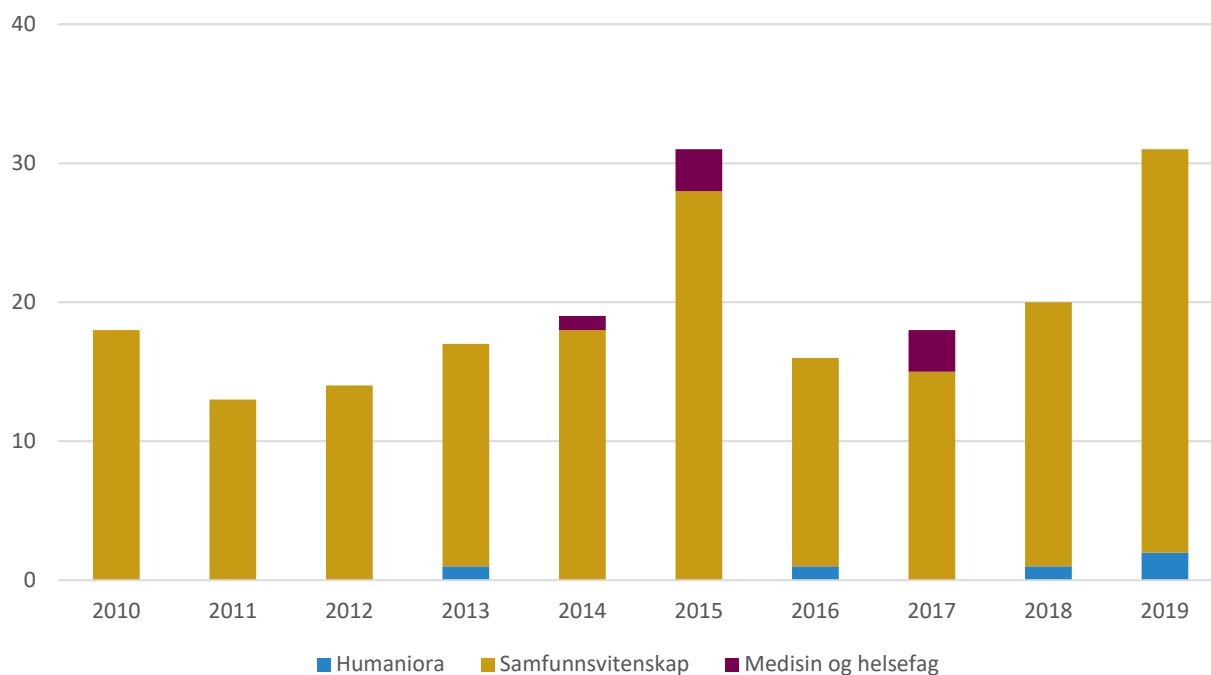
Temaet 'Skole, barnehage og små barn' inneholder 207 publikasjoner, fortrinnsvis fra samfunnsvitenskap. Av disse 207 publikasjonene handlet 62 prosent om forskning på kjønnsforskjeller blant elever i skolen, 30 prosent om likestilling i barnehagen, og de resterende om kjønnsforskjeller blant lærere i skolen.

Publikasjonene i kategorien 'Kjønnsforskjeller blant elever i skolen' adresserer potensielle ulikheter mellom gutter og jenter i skolen knytte til en rekke aspekt ved skolen: Prestasjoner; opplevelse av skolehverdagen; trivsel og motivasjon; fravær og frafall; spesialundervisning samt foreldrenes innflytelse. Det er dessuten en del publikasjoner som ser på forskjeller mellom jenter og gutter i spesifikke fag eller ferdigheter, først og

fremst kroppsøving, lesing og matematikk, samt noen studier om skolepolitikk (som firedagers skoleuke eller forskyvning i skolestart). Flere av studiene identifiserer kjønnsforskjeller eller tar utgangspunkt i allerede kjente identifiserte kjønnsforskjeller, som forskjeller i prestasjoner generelt (Aasen, Lekhal et al. 2015) eller forskjeller i leseferdigheter (Solheim and Gourvenec 2017), og leter etter mulige årsaksforklaringer til forskjellene. I en studie fra Høgskolen i Innlandet ønsket forfatterne å undersøke hvorvidt forhold i skolen, nærmere bestemt elevenes holdninger, væremåte og relasjonelle forhold i skolen, kan bidra til å forklare kjønnsforskjeller i prestasjoner. Data i studien ble samlet inn vha. spørreskjema for elever og lærere, og innhentet fra en kartlegging av 48 skoler. De variablene som viste seg å ha størst betydning for elevenes prestasjoner, var motivasjon og arbeidsinnsats; disse hadde nokså lik betydning for jenter og gutter (Aasen, Lekhal et al. 2015).

Det er flest kvantitative studier representert i kategorien 'Kjønnsforskjeller blant elever i skolen'. Flere av publikasjonene fra skolen er basert på data fra store nasjonale og/eller internasjonale kartlegginger som nasjonale prøver (Roe and Vagle 2012), nasjonale og internasjonale leseprøver (Roe 2013) og Progress in International Reading Literacy Survey (PIRLS) (Solheim and Gourvenec 2017, Schulz-Heidorf and Støle 2018).

Publikasjonene i kategorien 'Likestilling i barnehagen' omhandler likestilling på to måter: likestilling i barnehagehverdagen og mannlige ansatte i barnehagen. En eller begge forståelsene av likestilling i barnehagen er adressert i flere rapporter (Kunnskapsdepartementet 2010, Verstad and Voll 2010, Voll, Børve et al. 2010, Kolle and Nyhus 2013, Opheim, Waagene et al. 2014), i artikler (Kasin and Slåtten 2015, Olsen and Smeplass 2018), samt i boka *Likestilling og likeverd i barnehager* (Emilsen 2015). Videre adresserer publikasjonene i denne kategorien blant annet lek og lekeplass; fysisk miljø, utforming av areal og utstyr; læringsmiljø og læringssyn; interaksjon mellom voksne og barn i barnehagen samt barns ferdigheter. I kategorien 'Likestilling i barnehagen' er publikasjonene basert på både kvalitative og kvantitative metoder, med data fra intervju, inkludert samtaler med barna selv, spørreskjema og registerdata.

Figur 19 Antall publikasjoner i temaet Skole, barnehage og små barn fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

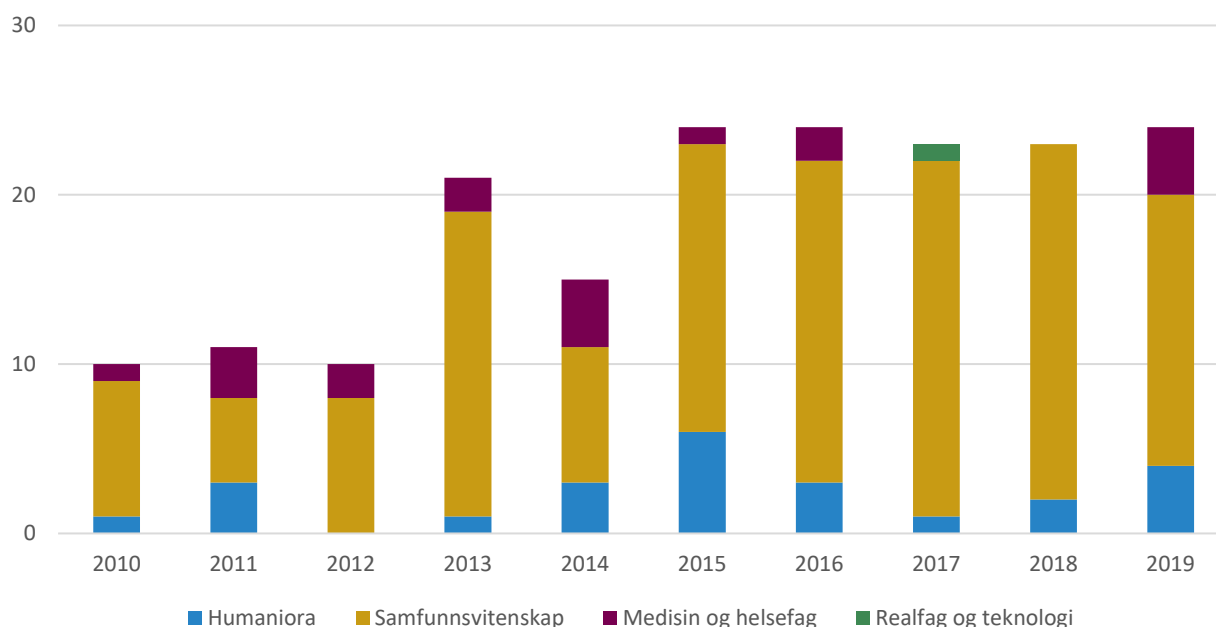
5.10 LHBTIQ

Temaet 'LHBTIQ' består av to kategorier, 'seksuell orientering' og 'kjønnsidentitet/inkongruens'. Dette er et forskningstema bestående av nokså få publikasjoner, men data tyder på at det har vært en økning i omfanget siden begynnelsen av observasjonsperioden. De til sammen 200 publikasjonene er i stor grad fra samfunnsfag, med få bidrag fra humaniora (28 publikasjoner), medisin og helsefag (19 publikasjoner) og realfag og teknologi (1 publikasjon).

Publikasjonene i kategorien 'seksuell orientering' adresserer en rekke utfordringer knyttet til det å bryte med hetero- og cisnormene. Basert på analyser av dybdeintervjuer presenterer Eggebø et al. (2019) en rapport om levekår og sammensatte identiteter blant lhbtis-personer i Norge. Mye er endret til det bedre for denne gruppen, men mange utfordringer gjenstår. Interseksjonalitet med innvandrerbakgrunn, samisk bakgrunn, nedsatt funksjonsevne, det å komme fra små steder og alder blir særlig belyst i denne publikasjonen.

En rekke publikasjoner omhandler, gjennom policy review, menneskerettigheter i ulike land, for eksempel (Kolmannskog 2015, Wilson and Gianella-Malca 2019, Saltnes 2020). Familieforhold for homofile og lesbiske blir studert i ulike kontekster. Hollekim et al. (2012) undersøkte gjennom en spørreundersøkelse holdninger til ekteskap mellom likekjønnede og homofilt foreldreskap. Mens flertallet er positive til likekjønnet ekteskap, er det langt større skepsis i befolkningen til like foreldrerettigheter for likekjønnede par. Flere forhold rundt likekjønnede familier er studert. Så som fødselsomsorg (Spidsberg and Sørлие 2012, Dahl 2015) og helse- og omsorgsbehov blant eldre (Nuland and Gautun 2010).

Mye av forskningen på 'kjønnsidentitet/inkongruens' handler om rettigheter. Juridisk kjønn (Arnesen 2017) kjønnssidentitet eller kjønnstilhørighet (Kolmannskog 2013, Benestad 2016) og hormonterapi og annen behandling (Tønseth, Bjark et al. 2010, Wierckx, Van Caenegem et al. 2014) er blant temaene det skrives om.

Figur 20 Antall publikasjoner i temaet LHBTIQ fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

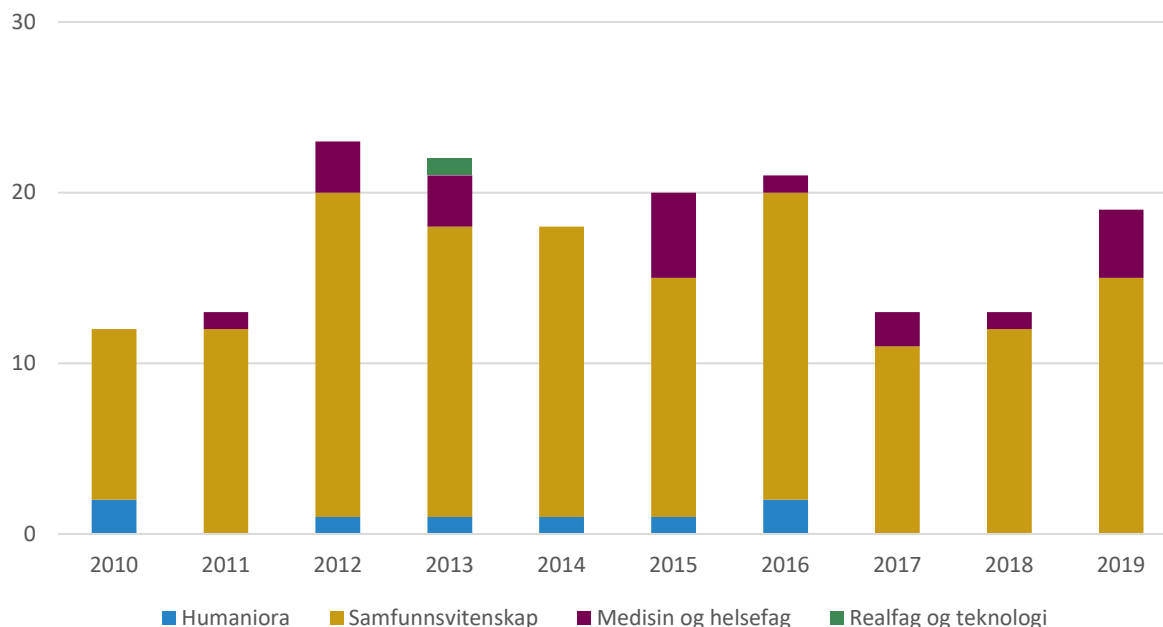
5.11 Inkludering

Temaet 'Inkludering' består av 186 publikasjoner, hvorav 83 prosent er samfunnsvitenskapelige og 11 prosent er fra medisin og helsefag. Den største kategorien innen dette temaet er 'Minoriteters møte med majoritetssamfunnet' (85 publikasjoner). Minoriteter i disse publikasjonene kan være flykninger, innvandrere, andre migranter eller urbefolkning, mens majoritetssamfunnet i de fleste tilfeller er Norge. Publikasjonene adresserer minoritetenes møte med norsk arbeidsliv, helsevesen, utdanning, kultur og natur. Flere studier handler om innvandrerkvinner eller innvandrermodre og deres møte med en ny arbeidslivskultur, velferdssystemet, et nytt helsevesen og nye foreldrepraksiser (Rugkåsa 2010, Bergset and Ulvik 2019, Bergsli and Hellne-Halvorsen 2020, Herrero-Arias, Hollekim et al. 2020). De fleste av publikasjonene i 'Minoriteters møte med majoritetssamfunnet' er basert på kvalitative metoder hvor data oftest er innhentet i intervju, gjerne dybdeintervju. Forskere fra USA og Norge (OsloMet og VID vitenskapelig høyskole) har i en komparativ kvalitativ studie undersøkt somaliske innvandrermodres erfaringer med fødsler i sine nye hjemland, og identifiserte tema som manglende støtte når de måtte være borte fra familien, den store betydning kulturelle og religiøse praksiser har for mødrene, at de ikke føler seg integrert i det norske samfunnet, men at de har positive relasjoner til helsesykepleier (Clark, Glavin et al. 2018). I en kvantitativ studie, basert på data fra Levekårsundersøkelsen blant personer med innvandrerbakgrunn 2016, har Kitterød og Nadim fra Institutt for samfunnsforskning undersøkt i hvilken grad andre-generasjons innvandrere tar til seg de likestilte holdningene til forholdet mellom arbeid og familie som de har vokst opp med i Norge, eller de mer tradisjonelle kjønnsdelte holdningene fra sine foreldres hjemland. Studien viste at barn av innvandrere fra Sri Lanka, Vietnam, Tyrkia og Pakistan har de samme holdningene til kvinner og menns likestilte roller i arbeidsliv og i hjemmet som majoritetsbefolkningen i Norge (Kitterød and Nadim 2020).

Kategorien 'Omsorg' består av 34 publikasjoner som i all hovedsak handler om to typer omsorg. Den første typen er omsorg innad i familien, for eksempel pårørendes omsorg for eldre og/eller syke familiemedlemmer eller foreldres omsorg for barn med sammensatte behov (Brekke and Nadim 2017, Heimtun 2019, Oldertrøen Solli, de Boer et al. 2019); den andre typen er omsorg fra helse-, velferds- eller omsorgstjenester (Öresland 2011, Gullikstad, Sverdljuk et al. 2014). I en studie fra Oslo universitetssykehus og Montebellosenteret har forfatterne undersøkt kvinnelige og mannlige pårørendes selvrapporterte helsestatus og behov for støtte før og etter de deltok på et kurs for kreftpasienter og pårørende på Montebellosenteret. Data ble innhentet vha. spørreskjema, og resultatene viser at de kvinnelige pårørendes psykiske og fysiske helse var dårligere enn hos de mannlige pårørende, og at kvinnene også rapporterte større behov for støtte før de deltok på kurset. Målingene etter kursdeltakelsen viste flere positive endringer i utfallene hos de kvinnelige pårørende enn hos mennene, som økt helserelatert livskvalitet og redusert fatigue (selv om det ikke kan fastslås en årsakssammenheng her) (Gjerset, Tendille et al. 2019). Publikasjonene i kategorien omsorg er basert på både kvalitative og kvantitative metoder, og data samlet inn vha. intervju, spørreskjema og registerdata.

I temaet 'Inkludering' er også 34 publikasjoner kategorisert som 'Kjønnsroller' med publikasjoner om opplevelse av kjønnsroller, kjønnsstereotyper og ulike egenskaper knyttet til kjønn, samt publikasjoner om likestilling mellom kjønn på flere ulike arenaer (i samme artikkel) eller likestillingspolitikk. Et eksempel på en publikasjon om et bredt spekter av likestillingsutfordringer er Nordlandsforskningens evaluering av ordninger innen Nordland fylkeskommunes kvinnesatsing. Satsingen var et svar på en identifisert underrepresentasjon blant kvinner i politikken, blant gründere og i topplederstillinger; kvinners lavere lønn; et kjønnsdelt arbeidsliv og lav sysselsettingsgrad blant kvinnelige innvandrere i fylket. Evalueringen benyttet kvalitativ metode. Forfatterne konkluderer blant annet med at en del av midlene som ble fordelt som ledd i kvinnesatsingen, har ført til at nye aktiviteter har blitt igangsatt, men at slike ordninger ikke kan løse alle typer likestillingsutfordringer i et samfunn; til det trengs det mer gjennomgripende metoder (Eide and Fabritius 2014). Et eksempel på en publikasjon om egenskaper og kjønn er en studie fra Universitetet i Bergen, i samarbeid med Lunds universitet, om tillit til andre mennesker. Studien er gjort i Tyskland, Norge

og USA, med deltakere fra et representativt utvalg av befolkningen, og viste at informantene hadde langt høyere tillit til kvinner enn menn, og at dette henger sammen med at folk opplever at kvinner er mer uselviske enn menn (Cappelen, Linde et al. 2020).

Figur 21 Antall publikasjoner i temaet Inkludering fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.12 Religion

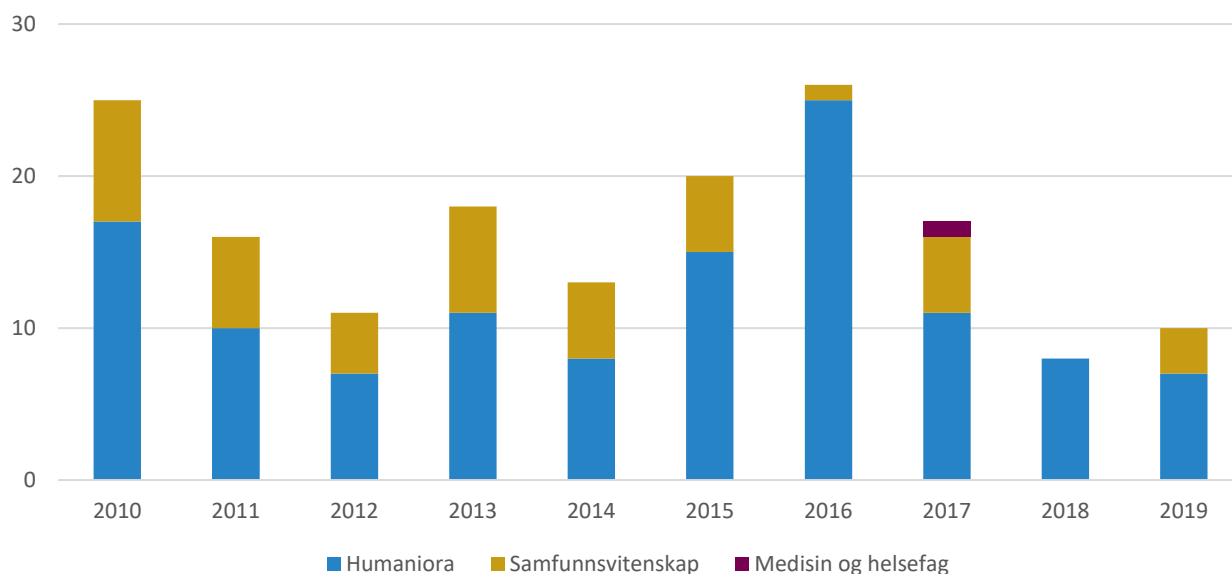
Temaet 'Religion' er delt opp i de to kategoriene 'Religion og teologi i Norge' og 'Religion i andre land'. Religion er et lite tema, med til sammen 169 publikasjoner, hvorav majoriteten (73 prosent) er klassifisert som humaniora. Publiseringstradisjonen innen disse fagene gjør at kun en liten andel av de identifiserte publikasjonene er artikler fra vitenskapelige tidsskrift eller andre formater som er digitalt tilgjengelige. I arbeidet med denne kunnskapsoversikten har det ikke vært gjennomførbart å innhente bøker og bokkapitler som ikke er tilgjengelig på nett. Av den grunn er det begrenset hva som kan sies om innholdet i temaet 'Religion'. Ut fra titlene kan vi fastslå at likestilling mellom kvinner og menn aktualiseres gjennom kvinners rolle som prester eller i diakoniet i kristne trossamfunn, og at homofile rettigheter i kirken debatteres. Kvinners plass i islamske samfunn er også en gjengående problemstilling.

Kjønnforskjeller i forholdet mellom religiøsitet og psykisk helse er forsket på. Kvande et al. (2015) finner, gjennom en spørreundersøkelse sendt ut til et tilfeldig utvalg av befolkningen, at å gå i kirken er viktigere for menns velvære, og at positive religiøse opplevelser er viktige for kvinners velvære. Religion og likestilling tematiseres av en rekke publikasjoner.

Abort strider i noen samfunn mot både religion, tradisjon og lov, noe som gjerne resulterer i et høyt antall illegale eller utrygge aborter, og dermed fare for liv og helse for mødrene. Ghanesiske jordmødre ble dybdeintervjuet om sitt syn på abort, respondentene slites mellom ønske om å hjelpe kvinnene og synet på at abort er syndefullt. Jordmødrene hadde i tillegg lav kunnskap om Ghanas abortlover (Oppong-Darko,

Amponsa-Achiano et al. 2017). Religion kan være et hinder for likestilling mellom kjønn. Funn fra Sudan indikerer at mens muslimske kvinnelige aktivister kontinuerlig fremmer kvinnesak, er ikke deres oppfattelse av likestilling ensartet. Liberale muslimske aktivister er forkjempere for likestilling av kjønn på alle områder, mens konservative muslimske aktivister ikke ser likestilling mellom kjønn som hverken nødvendig eller ønskelig (Tønnesen and Kjøstvedt 2010).

Kontroll og råderett over kvinners seksualitet og reproduktive helse er et viktig tema over store deler av verden. Da pave Francisco I ble valgt, var hans syn på abort sentralt. For den del av verden hvor den romersk-katolske kirken står sterkt, er det kirken som har autoritet på spørsmål knyttet til seksualitet og reproduktive rettigheter (Gianella, Gloppen et al. 2013).

Figur 22 Antall publikasjoner i temaet Religion fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

5.13 Teknologi

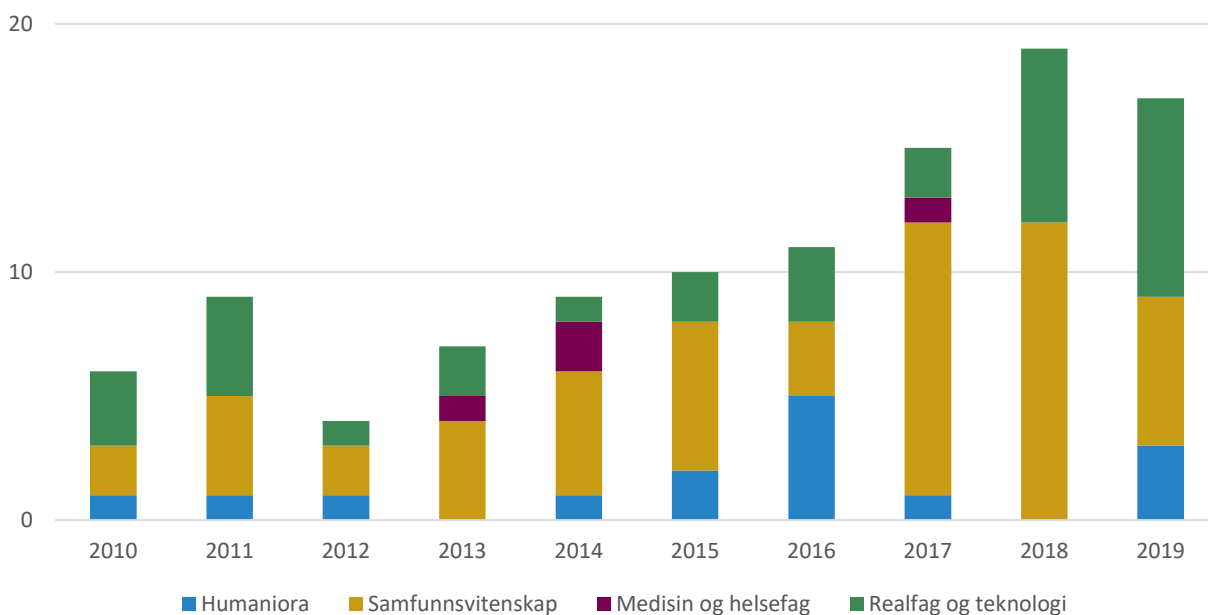
Temaet 'Teknologi' består av 118 publikasjoner, og av disse er nesten halvparten (48,3 %) klassifisert innen samfunnsvitenskap, mens 34,7 % er klassifisert som realfag og teknologi. I den første kategorien 'Kvinner og Realfag/STEM' står STEM for Science, technology, engineering and mathematics. Én studie i denne kategorien viser at det man leker med som barn, kan ha betydning for interessen for programmering, og at den nye typen Barbie-dukker som nå markedsføres under slagordet "*You can be anything*", kan bidra til at jenter blir mer interessert i programmering (Lee-Cultura, Mangaroska et al. 2018). En gjennomgang av forskningslitteraturen på kjønnskjevhetene i STEM entreprenørskap viser at forskningen både handler om valget kvinner innen STEM gjør når de blir entreprenører, de kjønnede prosessene ved å komme inn på en veldig maskulin arena, og at kjønnsbalanse i entreprenørteam øker prestasjonene til team (Kuschel, Ettl et al. 2020). En kvalitativ studie basert på intervju med kvinner i realfagene finner at det fremdeles eksisterer kulturelle barrierer for kvinner innenfor realfag, at meritokratiet ikke alltid fungerer rettferdig i praksis og for at meritokratiet skal være rettferdig, må kjønnede mønstre synliggjøres og endres (Thun 2018).

Kategorien 'Teknologi, kjønn og IT' overlapper til en viss grad med forrige kategori, men inkluderer også studier fra andre land og studier om teknologier som i liten grad er tilpasset kvinner. En studie som går gjennom litteratur på hodemonterte teknologier som VR-utstyr, kommer frem til at det foreløpig ikke er nok

forskning til å si at kvinner opplever flere negative konsekvenser av bruk enn menn selv om noen enkeltstudier har vist det (Grassini and Laumann 2020). En doktorgrad, som like gjerne kunne blitt plassert under temaet 'Arbeidsliv', handler om balansering av arbeid og familieliv i IT-bransjen i Norge, Malaysia og California og er basert på 77 dybdeintervju (Singstad 2011).

En artikkel innen temaet 'Mediebruk og gaming' handler om foreldrenes rolle i barns skjermbruk og fysisk aktivitet (Schoeppe, Vandelanotte et al. 2017). Datagrunnlaget er hentet fra 3300 skolebarn og 2933 foreldre i Belgia, Hellas, Ungarn, Tyskland og Norge som deltok i UP4FUN-prosjektet, og studien viser at mødrene var viktige rollemodeller for barna når det gjaldt fysisk aktivitet, mens begge foreldrene var viktige rollemodeller når det kom til skjermbruk.

Den siste kategorien, 'Sosiale media', inneholder blant annet en studie som har undersøkt om det er alders- og kjønnsforskjeller i selfie-adferd basert på en spørreundersøkelse blant 3763 norske brukere av sosiale media (Dhir, Pallesen et al. 2016). Studien viser at kvinner har større sannsynlighet for å dele selfier og redigere bilder enn menn, og at det er de yngste som tar mest selfier. I samme kategori finner vi også en kvalitativ studie av unge kvinners forhold til feminisme og "stjernefeministisk" performativitet i lys av bloggeren Sophie Elises handlinger, som kan forstås som måter å produsere, regulere og destabilisere forståelser av feminisme (Tørrisplass 2017).

Figur 23 Antall publikasjoner i temaet Teknologi fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

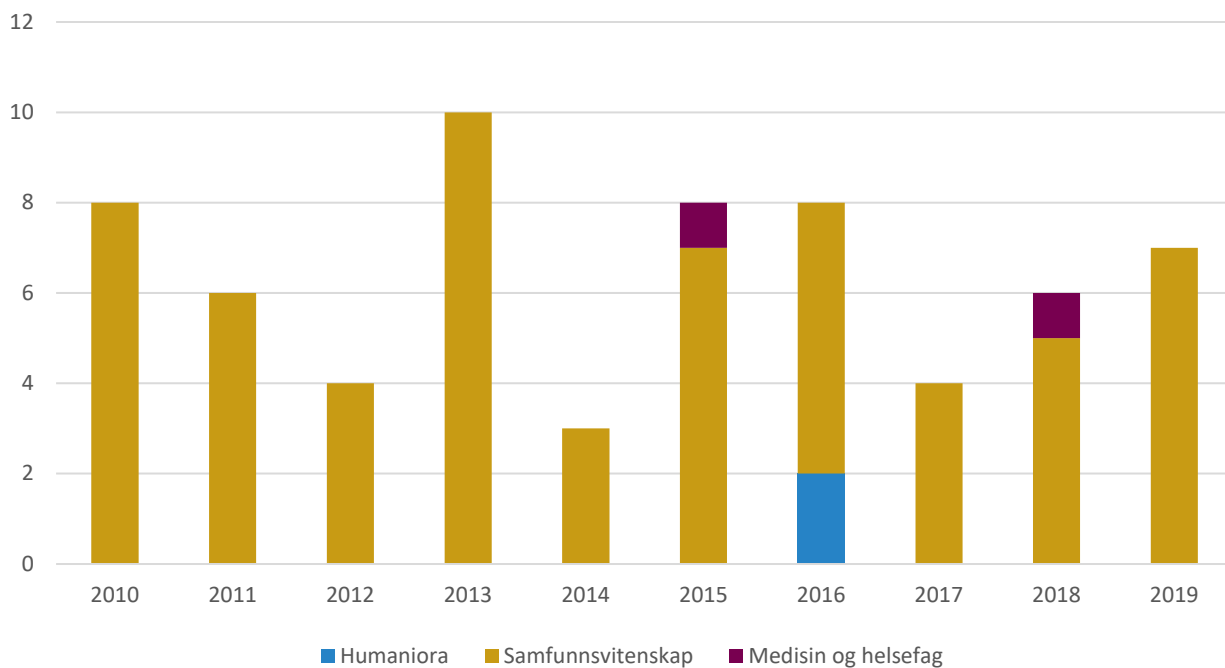
5.14 Konflikter og krig

Temaet 'Konflikter og krig' består av 66 publikasjoner, hvorav 62 er kategorisert som samfunnsvitenskap. Dette temaet inneholder et bredt spekter av problemstillinger om kvinner i forsvaret, kvinner i væpnede styrker på oppdrag og i krig. En doktorgradsavhandling tar for seg *militær identitet* og holdninger til hvem som passer i militærprofesjonen (Rones 2015).

En studie som undersøker militæroperasjoner i Afghanistan og Kongo finner manglende refleksjon rundt kjønnsroller og hva de innebærer blant militære. I militære operasjoner synes kjønn å bli forstått som kvinne. Det hevdes i studien at militært personell i så stor grad mangler kunnskap om kjønnsperspektiver at kjønnssensitive operasjoner ikke kan utføres (Solhjell 2013). Kategorien inneholder også en bok som beskriver hvordan militære organisasjoner har regler, koder, ritualer og språk som på den ene siden binder de sammen til sterke enheter og på den andre siden bidrar til ekskludering av kvinner (Græger 2018).

En annen studie ser på ettervirkninger for kvinner som hadde vært soldater i den maoistiske geriljastyrken i borgerkrigen i Nepal (1996–2006) (Upreti and Shivakoti 2018). Studien viser at kvinnene var godt integrert med sine mannlige kolleger mens krigen pågikk, men etter krigen har mange fått det svært vanskelig blant annet som følge av at myndighetene ignorerte deres behov.

I kategorien 'Konsekvenser av krig' finner vi blant andre en bok som handler om hvordan første verdenskrig påvirket ekteskap, skilsmisser og kjønnsrelasjoner (Brée and Hin 2019). En av artiklene i kategorien omhandler konsekvensene av krig for reproduktiv helse. Forskerne i denne benyttet globale tidsseriedata for ulike land for perioden 1970 til 2005, og finner blant annet at barseldødeligheten øker i land i konflikter (Urdal and Che 2013).

Figur 24 Antall publikasjoner i temaet Konflikter og krig fordelt på ulike fagområder i perioden 2010-2019.

6 Drøfting av hovedfunn

Identifiserte tema og fagområder

Koding av alle publikasjonene i de fire overordnede fagdisiplinene humaniora, samfunnsvitenskap, medisin og helsefag og realfag og teknologi, viste at det var en stor overvekt av samfunnsvitenskapelig forskning representert i denne kunnskapsoppsummeringen. Det er innen samfunnsvitenskap vi finner forskning på arbeidsliv, politikk, økonomi, familie, utdanning, samt konflikt- og fredsforskning – felt som har en rekke kjønns- og/eller likestillingsutfordringer som er adressert både i norsk og internasjonal sammenheng i publikasjonene.

Den tematiske analysen viste at publikasjoner om arbeidsliv utgjorde den største andelen av utvalget i denne kunnskapsoppsummeringen. Det er mange ulike problemstillinger innen arbeidslivet det er forsket på, både ved hjelp av omfattende registerdatakoblinger, kvalitative studier basert på intervjuer og en del spørreskjemaundersøkelser. De største utfordringene på det norske arbeidsmarkedet i dag tilsier at vi kan forvente en dreining mot forskning som handler om tiltak for å øke sysselsettingen blant unge, fremvekst av nye digitale løsninger og delingsøkonomi som utfordrer tradisjonelle næringsstrukturer, grønne og sirkulære næringer og bærekraftig fordeling av profitt mellom eiere og arbeidstakere. Slik forskning har vi i liten grad funnet i denne gjennomgangen, og det kan være viktig at kommende forskning tar hensyn til forskjeller mellom kjønn når det gjelder arbeidstilbud og det i dag kjønnsdelte arbeidsmarkedet.

Den tematiske analysen viste videre at medisin, helse og livsstil er et stort tema i utvalget. Samtidig er det en stor mengde medisinsk forskning som ikke er med i denne kunnskapsoppsummeringen, hovedsakelig pga. to eksklusjonskriterier: Studier der kjønn kun er en variabel, og studier på utelukkende ett kjønn. I studier der kjønn kun er en variabel, blir en forskjell mellom kvinner og menn identifisert i et datasett, men uten refleksjon over hvilken betydning denne forskjellen eventuelt kan ha (Korsvik and Rustad 2018). Å ekskludere publikasjoner som utelukkende omhandler ett kjønn, kan ha ført til eksklusjon av en del forskning på kvinnehelse. Vi identifiserte i denne gjennomgangen en god del publikasjoner innen medisin, helse og livsstil der problemstillingene har et tydelig kjønnsperspektiv, for eksempel kvinners hjertehelse eller lungehelse, eller der resultatene kan brukes til å utvikle en mer likeverdig behandling. Likevel er det kjent fra tidligere kunnskapsoppsummeringer at det fortsatt totalt sett er lite forskning på kvinners helse og kjønnsforskjeller i helse, som forskning på langvarige smertetilstander, og forskning på felt der man vet at det er store kjønnsforskjeller, som psykisk helse (Rødland 2018).

Videre viste den tematiske analysen at utvalget består av en rekke publikasjoner utført i utviklingsland, basert på likestillingsutfordringer som ikke er like relevante i Norge, fortrinnsvis forskning på kvinner og jenters rettigheter til for eksempel utdanning, helsetjenester og ressurser.

Teknologisk forskning har sjelden kjønns- og/eller likestillingsperspektiv

Vi finner lite forskning med et kjønns- og/eller likestillingsperspektiv innen realfag og teknologi. Dette kan bety at mange av disse fagområdene i liten grad har et naturlig kjønnsperspektiv utover at begge kjønn er representert i forskerteamene. For eksempel er det ikke tydelige og naturlige kjønnsdimensjoner i astrofysikk, geologi, matematikk og kjemi – selv om flere kvinner kunne hatt betydning for hvilke problemstillinger som ble prioritert i forskningen. Manglende kjønnsperspektiv kan også ha sammenheng med kjønnskjevheten i rekruttering til realfag, og dermed kjønnsfordelingen innad i STEM. Selv om flere kvinner velger STEM-fag enn tidligere, er det ulike fagpreferanser. Kvinner velger fag som biologi og kjemi, mens menn velger fysikk, matematikk og teknologiske fag. I tillegg er det fortsatt en vertikal kjønnssegregering ved at menn i større grad har lederfunksjoner, professorstillinger og høyere vitenskapelig produktivitet blant annet fordi kvinner føder barn (Loison, Paye et al. 2017). En NIFU-rapport finner også at fedre påvirker mors karrierevalg og -muligheter (Vabø, Gunnes et al. 2012). At det er relativt få kvinner i fag som kan få stor betydning for hvordan samfunnet utvikler seg, for eksempel kunstig intelligens og regelbaserte programmerte systemer, kan føre til at kjønns- og/eller likestillingsperspektiver overses i sentrale elementer i samfunnsutviklingen. Dersom for eksempel smarte byer som utvikles ved bruk av ulike

metoder for datainnsamlinger via sensorer og annen teknologi, i stor grad utvikles av en homogen gruppe teknologer som ikke representerer kjønns sammensetningen i befolkningen, kan det føre til at mange ikke passer i de samfunnene som utvikles. Dette gjelder ikke bare kvinner, men også minoriteter og andre som i mindre grad er involvert i den teknologiske utviklingen, men som må forholde seg til endringer når de blir iverksatt. Dette kan også inkludere arkitektoniske valg, trafikk- og veiplanlegging generelt og klimarelaterte politiske tiltak.

Helse- og velferdstjenester som nye kjønnsforskningsarenaer

Et tema som har kommet opp i enkeltpublikasjoner, er forskjeller i hvordan kvinner og menn blir møtt av helse- og velferdstjenester i Norge. Det kan handle om at kvinners plager, lidelser og behov i mindre grad blir forsket på, dermed er det mindre kunnskap og mindre virksom behandling som reduserer plager og lidelser, og færre behov som dekkes. Det kan også handle om tradisjonelle kjønnsroller som kvinner møtes med av tjenestene, for eksempel at kvinner som pårørende forventes å ta en større del av omsorgen for sine gamle foreldre enn menn. Dersom kvinner får en større belastning enn menn i arbeidslivet på grunn av skjevhet i fordeling av omsorgsoppgaver, kan det ikke forventes at kvinner skal tilby like mye av sin tid til arbeid som det menn kan gjøre. Dette trengs det mer forskningskunnskap om, og kanskje er ikke deler av velferdsstaten oppdatert og tilpasset den høye kvinnesysselettingen som er oppnådd. Det kan også være andre kjønnsforskjeller i andre deler av velferdssystemet, kanskje forventes det også mindre av fedre som leverer i barnehagen enn av mødre. Eller kanskje har småbarnsfedre et vanskeligere møte med barnehagen enn mødrene fordi de tradisjonelle kjønnsrollene gir preferanser mot mor som hovedomsorgsperson, mens foreldrene i realiteten er likestilte i omsorgsoppgavene.

Manglende drøfting av implikasjoner av funnene

En del av publikasjonene inkludert i kunnskapsoppsummeringen adresserer og identifiserer flere forskjeller mellom kvinner og menn, men diskuterer i liten grad implikasjonene av disse funnene. For eksempel fant vi i kategorien 'Aldring' flere publikasjoner fra studien Generasjon 100, en randomisert klinisk kontrollert studie av helseeffekter av fysisk aktivitet blant eldre. Studien har inkludert 1500 deltakere og gått over fem år. Resultatene er gjennomgående rettet mot forskjeller mellom kvinner og menn, og forskerne fant blant annet at kvinner rapportere at de er mer fysisk aktive enn menn, men at måle metodene for treningsintensitet ikke var godt nok tilpasset at kvinner har lavere oksygenopptak enn menn. Likevel kommer det ikke helt tydelig frem hvorfor det er sentralt å vise kjønnsforskjeller i fysisk aktivitet blant eldre, og hva de indentifiserte kjønnsforskjellene kan brukes til. Kanskje er en av årsakene til at implikasjoner av funnene mangler i en del studier, at forskningen tilhører fagområder uten samfunnsvitenskapelige tradisjoner (eller tradisjoner for å trekke inn samfunnsvitenskapelige perspektiver).

Mulige årsaker til at det ikke er kjønns- og/eller likestillingsperspektiv i forskning

Innen enkelte fag, for eksempel sosiologi og litteraturvitenskap, og selvsagt innen kjønnsforskning, adresseres kjønnsperspektiv vha. ulike teorier som interseksjonalitet eller kritisk feministisk teori. Andre fag, som medisin, er derimot mer empirisk rettet og analyserer funn og implikasjoner ut fra tidligere forskningsresultater eller ut fra det praksisfeltet forskningen er plassert i. I denne kunnskapsgjennomgangen har vi identifisert få publikasjoner der slike ulike fagtradisjoner kombineres, dvs. få studier som bygger på teoretiske perspektiver som muliggjør et kjønns- og/eller likestillingsperspektiv utover fra de forventede fagfeltene innen humaniora og samfunnsvitenskap. Å kombinere teoretiske perspektiv i fagfelt de tradisjonelt ikke har vært benyttet, kunne ha ført til at kjønns- og/eller likestillingsperspektiv hadde blitt drøftet på en grundigere måte, for eksempel at det hadde blitt tydeliggjort hvorfor det er av betydning å identifisere forskjeller mellom kvinner og menn. Hvilke muligheter ligger for eksempel i å bruke litteraturviterens forståelser av representasjoner av kjønn, eller sosiologens forståelse av konstruksjoner av maskulinitet og femininitet i geologens studier av vegbygging eller teknologens forskning på flysimulatorer?

En annen mulig årsak til manglende kjønnsperspektiv innen enkelte felt, kan være at det fortsatt er for lav bevissthet om hva kjønns- og/eller likestillingsperspektiv egentlig er, eller hvordan det kan være av betydning. Som vist i den ene studien i kategorien 'Politikkutforming og -implementering' ble

kjønnsperspektiv i innovasjon oftest tolket som kjønnsbalanse blant medarbeiderne i prosjektene. Til tross for kampanjer om kjønnsperspektiv og kjønnsbalanse fra både Forskningsrådet og EU kan det fortsatt eksistere en manglende forståelse blant forskere, noe som ble adressert i et intervju med tre forskere fra Senter for kvinne- og kjønnsforskning i Tromsø, Senter for kjønnsforskning på NTNU og Institutt for samfunnsforskning, gjennomført av Kilden kjønnsforskning.no i 2019. Det poengteres fra intervjuobjektene at kjønnsperspektiv i forskning er noe annet enn kjønnsbalanse i prosjektgruppen og å identifisere kjønnsforskjeller; kjønnsperspektiv handler om å trekke inn sosiale og samfunnsmessige strukturer i forståelsen av kjønnsforskjeller⁶.

Forskningssamarbeid/sampublisering

Av alle publikasjonene er 23,4 prosent av publikasjonene utarbeidet i samarbeid med minst én medforfatter tilknyttet en utenlandsk forskningsinstitusjon.

Som vist i figur 6 i kapittel 4, representerer utvalget av publikasjoner et internasjonalt samarbeid med en rekke land over hele verden, bortsett fra land i Øst-Europa, samt land i Midt-Østen, Sentral-Asia og Vest-Afrika. Det ble kun i begrenset omfang identifisert forskningssamarbeid med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv mellom Norge og Øst-Europa. Øst-Europa har fått en del oppmerksomhet de siste årene i forbindelse med svekkede rettigheter for LHBTIQ-personer⁷.

Mangel på tverrfaglighet

Temaene 'Skole, barnehage og små barn', 'Arbeidsliv', 'Konflikter og krig' og 'Politikk og globale relasjoner' har over 90 prosent samfunnsvitenskapelige bidrag, og er dermed i minst grad tverrfaglig på tvers av de fire fagområdene. Temaet 'Teknologi' inneholder bidrag fra alle de fire fagområdene, og er det temaet som slik sett er mest tverrfaglig. Dette kan bety at det er samfunnsviterne, medisinere og humanistene som bidrar inn i teknologisk forskning, heller enn at teknologer bidrar inn i de andre fagområdene.

For å tilrettelegge for mer forskning med kjønns- og/eller likestillingsperspektiv innen teknologi er det sannsynligvis nødvendig at samfunnsvitere, humanister og medisinere bidrar inn i forskningen med dette perspektivet.

---

⁶ <http://kifinfo.no/nb/2019/09/ros-og-ris-til-forskningsradets-nye-planer-kjonnbalanse-og-kjonnsperspektiver>

⁷ <https://forskning.no/kjonn-og-samfunn-lhbt-partner/lhbt-rettigheter-pa-vikende-front/1711639>

7 Konklusjon

Vi har manuelt gått gjennom 4548 publikasjoner og kodet dem i 14 tema. 'Arbeidsliv' og 'Medisin/helse/livsstil' er de største temaområdene, etterfulgt av 'Fremstilling av kjønn', 'Familie', 'Samfunn' og 'Vold og overgrep'. Ikke overraskende er det flest samfunnsvitenskapelige publikasjoner med to av tre publikasjoner, mens 16 prosent tilhører hver av fagkategoriene medisin og helsefag og humaniora. Kun én prosent ble kategorisert som realfag og teknologi.

Gjennom faginnndeling tilhører kjønnsforskning tradisjonelt samfunnsvitenskapen, men kjønnsperspektiv er likevel nødvendig å inkludere i alle fagfelt, og kanskje særlig i forskning som påvirker samfunnsutviklingen. Dersom for eksempel smarte byer som utvikles ved bruk av ulike metoder for datainnsamlinger via sensorer og annen teknologi, i stor grad utvikles av en homogen gruppe teknologer som ikke representerer kjønns sammensetningen i befolkningen, kan dette føre til at mange ikke passer i de samfunnene som utvikles. Dette gjelder ikke bare kvinner, men også minoriteter og andre som i mindre grad er involvert i den teknologiske utviklingen, men som må forholde seg til endringer når de blir iverksatt. Dette kan også inkludere arkitektoniske valg, trafikk- og veiplanlegging generelt og klimarelaterte politiske tiltak. Her finnes lite forskning med kjønnsperspektiv.

Referanser

- Alecu, A. I. and S. B. Fekjær (2020). "Female attrition from the police profession." [Policing: An International Journal](#).
- Almås, I., A. Armand, O. Attanasio and P. Carneiro (2018). "Measuring and changing control: Women's empowerment and targeted transfers." [The Economic Journal](#) **128**(612): F609-F639.
- Alvestad, K. C. (2019). "A Kingdom for my Bed: Marriage, Sexuality, and Power in Harald Fairhair's Conquest of Norway."
- Amico, G. D. (2010). "The Father in Strindberg's French self-translation." [Edda](#) **97**(02): 125-139.
- Andersen, B. (2011). Hamsun's Satires and the Crisis of Masculinity. [Knut Hamsun: Transgression and Worlding](#). S. Dingstad, Y. Frøjd, E. Oxfeldt and E. Rees, Tapir Akademisk Forlag.
- Andersen, T. H. (2009). "Sårbar og sterk: Menn som har vært utsatt for seksuelle overgrep i oppveksten: En kvalitativ studie av sosiale og kulturelle faktorer innvirkning på virkelighetskapning og mestring."
- Arnesen, L. (2017). "Bør retten anerkjenne mer enn to kjønn?" [Kritisk juss](#) **43**(02): 84-112.
- Aspvik, N. P., H. Viken, N. Zisko, J. E. Ingebrigtsen, U. Wisløff and D. Stensvold (2016). "Are Older Adults Physically Active Enough—A Matter of Assessment Method? The Generation 100 Study." [PLoS One](#) **11**(11): e0167012.
- Baily, S. and H. B. Holmarsdottir (2015). "The quality of equity? Reframing gender, development and education in the post-2020 landscape." [Gender and Education](#) **27**(7): 828-845.
- Bangstad, S. (2011). "Saba Mahmood and anthropological feminism after virtue." [Theory, Culture & Society](#) **28**(3): 28-54.
- Barstad, A. (2012). "Tilfreds med livet? Samlivet betyr mer for kvinner enn for menn." [Statistisk sentralbyrå \(SSB\)](#). Hentet **11**: 13.
- Bellavitis, A. and B. Z. Micheletto (2018). [Gender, Law and Economic Well-being in Europe from the Fifteenth to the Nineteenth Century: North Versus South?](#), Routledge.
- Benestad, E. E. P. (2016). "Gender belonging: Children, adolescents, adults and the role of the therapist." [International Journal of Narrative Therapy & Community Work](#)(4): 91-106.
- Benoit, K., K. Watanabe, H. Wang, P. Nulty, A. Obeng, S. Müller and A. Matsuo (2018). "quanteda: An R package for the quantitative analysis of textual data." [Journal of Open Source Software](#) **3**(30): 774.
- Berglann, H., R. Golombek and K. Røed (2013). "Entreprenørskap i Norge—mest for menn?" [Søkelys på arbeidslivet](#) **30**(01-02): 3-21.
- Bergset, K. and O. S. Ulvik (2019). "Parenting in exile: Refugee parents' multivoiced narratives." [International Social Work](#): 0020872819825778.
- Bergsli, O. and E. B. Hellne-Halvorsen (2020). "Kvinner med innvandrerbakgrunn og deres møte med helsearbeidere." [Skandinavisk tidsskrift for yrker og profesjoner i utvikling](#): 22–45-22–45.
- Bergvik, S., R. Wynn and T. Sørli (2010). "P01-12-Gender differences in mental distress among heart surgery patients in northern Norway." [European Psychiatry](#) **25**(S1): 1-1.
- Bertrand, M., S. E. Black, S. Jensen and A. Lleras-Muney (2019). "Breaking the glass ceiling? The effect of board quotas on female labour market outcomes in Norway." [The Review of Economic Studies](#) **86**(1): 191-239.

- Bratland, K. (2016). Jenter, forbilder og foreldre. Et historisk blikk på Vildanden og den tidas pikebøker. Ibsen og barndom. Møter mellom profesjonsfag og litteratur. T. Haugen and I. M. Lindboe, Vidarforlaget AS.
- Brée, S. and S. Hin (2019). The Impact of World War I on Marriages, Divorces, and Gender Relations in Europe, Routledge.
- Brekke, I. and M. Nadim (2017). "Gendered effects of intensified care burdens: employment and sickness absence in families with chronically sick or disabled children in Norway." Work, employment and society **31**(3): 391-408.
- Broch, T. B. (2012). "Masculine men playing a women's sport?—Norwegian media representations of male handballers." norma **7**(02): 183-198.
- Buvik, K. and K. Frøyland (2010). "Fra papp til pynt?—dialog med ansatte og ledere om et kvinneperspektiv på arbeidsrelatert alkoholbruk." AKAN publikasjon **1**: 2010.
- Børve, H. E. and B. Bungum (2015). "Norwegian working fathers in global working life." Gender, Work & Organization **22**(4): 309-323.
- Cappelen, C., J. Linde and P. Olander (2020). "Generalized Trust: An Experimental Approach to Interpersonal Trust and Gender Sensitivity." Comparative Sociology **19**(2): 237-258.
- Chamberlain, S. and M. Bojanowski (2016). oai: General Purpose 'Oai-PMH'Services Client. R Package Version 0.2. 2.
- Clark, C. L., K. Glavin, B. E. Missal and B. Sæteren (2018). "Is there a common experience? Somali new mothers' childbirth experiences in Norway and the United States." Public Health Nursing **35**(3): 184-191.
- Coleman, S., C. Henry, B. Orser, L. Foss and F. Welter (2019). "Policy support for women entrepreneurs' access to financial capital: evidence from Canada, Germany, Ireland, Norway, and the United States." Journal of Small Business Management **57**: 296-322.
- Csardi, G. and T. Nepusz (2006). "The igraph software package for complex network research." InterJournal, complex systems **1695**(5): 1-9.
- D'espallier, B., I. Guérin and R. Mersland (2011). "Women and repayment in microfinance: A global analysis." World development **39**(5): 758-772.
- Dahl, B. (2015). Queer challenges in maternity care. A qualitative study about lesbian couples' experiences, The University of Bergen.
- Dahl, S. L. and S. Sandberg (2015). "Female cannabis users and new masculinities: The gendering of cannabis use." Sociology **49**(4): 696-711.
- Dhir, A., S. Pallesen, T. Torsheim and C. S. Andreassen (2016). "Do age and gender differences exist in selfie-related behaviours?" Computers in Human Behavior **63**: 549-555.
- Dommermuth, L., B. Hohmann-Marriott and T. Lappegård (2017). "Gender equality in the family and childbearing." Journal of Family Issues **38**(13): 1803-1824.
- Eggebø, H., E. Stubberud and N. Anderssen (2019). "Skeive livsløp—En kvalitativ studie av levekår og sammensatte identiteter blant lhbtis-personer i Norge." Nordlandsforskning rapport.
- Eide, A. K. and M. K. Fabritius (2014). Tennvæske? En evaluering av kvinnesatsingen i Nordland Fylkeskommune, Arbeidsnotat, Nordlandsforskning.
- Emilsen, K. (2015). Likestilling og likeverd i barnehagen, Fagbokforlaget.

- Espnes, G. A. and D. Byrne (2008). "Gender differences in psychological risk factors for development of heart disease." Stress and Health: Journal of the International Society for the Investigation of Stress **24**(3): 188-195.
- European Commission (2011). "Toolkit gender in EU-funded research."
- European Commission (2015). For a better integration of the gender dimension in Horizon 2020 Work Programme 2016-2017.
- Faldet, A.-C. and R. Lekhal (2016). "Voldelige jenters opplevelse av skolen som arena for læring og sosialt samspill." Spesialpedagogikk(3).
- Fjell, T. I. (2014). "Sterke kvinner-svake menn." Tidsskrift for kjønnsforskning **38**(03-04): 302-318.
- Fjørtoft, K. (2020). "Fra hverdagspraksis til strukturell urettferdighet." Tidsskrift for kjønnsforskning **44**(01): 39-52.
- Fløgstad, G. N. and E. A. Eiesland (2019). "Gender shift in a Norwegian diminutive construction." Nordic Journal of Linguistics **42**(1): 57-85.
- Frangoudes, K., S. Gerrard and D. Kleiber (2019). Situated transformations of women and gender relations in small-scale fisheries and communities in a globalized world, Springer.
- Furuset, S. (2011). Jan Erik Vold og feminismen. Volds linjer. O. Karlsen and T. Norheim, Unipub forlag.
- Fyhri, A., O. Johansson and T. Bjørnskau (2019). "Gender differences in accident risk with e-bikes—Survey data from Norway." Accident Analysis & Prevention **132**: 105248.
- Gianella, C., S. Gloppen, R. Sieder and A. Yamin (2013). "Sexual and reproductive rights-a global legal battlefield." CMI Brief.
- Gjelsvik, A. and R. Schubart (2016). Women of Ice and Fire: Gender, Game of Thrones and Multiple Media Engagements, Bloomsbury Publishing USA.
- Gjerset, G. M., M. Tendille, T. Skaali, C. E. Kiserud, A. A. Dahl, S. B. Gudbergsson and L. Thorsen (2019). "Gender differences in health status and benefits of a one-week educational programme for caregivers of cancer patients." European journal of cancer care **28**(2): e12992.
- Gottschalk, P. (2017). "A Gender Perspective on Corruption: The Case of Building Permits." Pakistan Journal of Criminology **9**(3).
- Grassini, S. and K. Laumann (2020). "Are modern head-mounted displays sexist? A systematic review on gender differences in HMD-mediated virtual reality." Frontiers in Psychology **11**.
- Græger, N. (2018). "'Brothers in arms': Kinship, gender and military organisations." Kinship in International Relations. London and New York: Routledge.
- Grødem, A. S. (2014). "A review of family demographics and family policies in the Nordic countries." Baltic Journal of Political Science **3**(1): 50-66.
- Grønning, K., G. A. Espnes, C. Nguyen, A. M. F. Rodrigues, M. J. Gregorio, R. Sousa, H. Canhão and B. André (2018). "Psychological distress in elderly people is associated with diet, wellbeing, health status, social support and physical functioning-a HUNT3 study." BMC geriatrics **18**(1): 1-8.
- Grøtta, M. (2020). "Amerikansk eksil. Om Agnes Mathilde Wergelands Amerika og andre digte (1912), kvinnesaken og tidens Amerika-bilder." Edda **107**(01): 19-33.
- Grøvdal, Y. (2012). En vellykket sak? Kvinner utsatt for mishandling møter strafferettsapparatet. [A successful case? Abused women and their encounters with the criminal system], Ph. D.-avhandling innlevert ved Institutt for kriminologi og retts sosiologi. UiO.

Grøvdal, Y. and W. Jonassen (2016). Menn på krisesenter, Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (Rapport 5/2015).

Gullikstad, B., J. B. Sverdljuk and T. Annfelt (2014). "Mot et ikke-diskriminerende sosialt arbeid." Fontene forskning **7**(2): 44-57.

Halrynjo, S. and M. Teigen (2016). "Likestilling i framtidens arbeidsliv?" Ulik likestilling i arbeidslivet.

Hamm, C. (2012). "Gudinner med jobb og barn?—Alenemødres seksualitet i norske samtidsromaner." Tidsskrift for kjønnsforskning **36**(01): 32-46.

Hansen, A. H. and A. Høyve (2015). "Gender differences in the use of psychiatric outpatient specialist services in Tromsø, Norway are dependent on age: a population-based cross-sectional survey." BMC health services research **15**(1): 1-10.

Hardoy, I. and P. Schøne (2010). "Kan billigere barnehage øke kvinners arbeidstilbud?" Søkelys på arbeidslivet **27**(04): 410-426.

Hardoy, I., P. Schøne and K. M. Østbakken (2017). "Children and the gender gap in management." Labour Economics **47**: 124-137.

Hatlebakk, M. and Y. B. Gurung (2016). "Female empowerment and the education of children in Nepal." The Journal of Developing Areas: 1-19.

Haukanes, H. and G. Heggli (2016). "Care and Career in the Life Scripts of Young People—Gendered Cases from The Czech Republic and Norway." NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research **24**(3): 165-180.

He, M., S. Yu, R. Liu, X. Yang, G. Zhao, X. Qiao, J. Feng, Y. Fang, X. Cao and T. J. Steiner (2015). "Elevated blood pressure and headache disorders in China—associations, under-treatment and implications for public health." The journal of headache and pain **16**(1): 1-6.

Heimtun, B. (2019). "Holidays with aging parents: pleasures, duties and constraints." Annals of Tourism Research **76**: 129-139.

Heimtun, B. and B. Abelsen (2013). "Singles and solo travel: Gender and type of holiday." Tourism Culture & Communication **13**(3): 161-174.

Hellum, A. (2017). "Rettslig spydspiss: diskriminerings- og likestillingsrettens kvinne- og kjønnsperspektiv." Legal Pioneer: the Women and Gender Perspective of Discrimination and Equality Law], in H. Aune, M. Hartlev, A. Hellum and S. Jørgensen (eds.), Ketsch me if you can—sociale rettigheter og ligestilling. En hyldest til Kirsten Ketscher [Ketsch Me If You Can—Social Rights and Equality. A Tribute to Kirsten Ketscher].

Herekar, A., A. Ahmad, U. Uqaili, B. Ahmed, J. Effendi, S. Alvi, M. Shahab, U. Javed, A. Herekar and R. Khanani (2017). "Primary headache disorders in the adult general population of Pakistan—a cross sectional nationwide prevalence survey." The journal of headache and pain **18**(1): 1-9.

Herlofson, K. (2013). "How gender and generation matter: Examples from research on divorced parents and adult children." Families, Relationships and Societies **2**(1): 43-60.

Herrero-Arias, R., R. Hollekim, H. Haukanes and Å. Vagli (2020). "The emotional journey of motherhood in migration. The case of Southern European mothers in Norway." Migration Studies.

Hjelseth, A. and A. Tjørndal (2016). "Sink or swim?—Håndtering av maskulinitet og intimitet i herrefotball." Sosiologisk tidsskrift **24**(02): 79-100.

Hoefnagels, H. and Ø. Strand "Are there any role models for female entrepreneurs?" Advances in higher education: 16.

- Hollekim, R., H. Slaatten and N. Anderssen (2012). "A nationwide study of Norwegian beliefs about same-sex marriage and lesbian and gay parenthood." Sexuality Research and Social Policy **9**(1): 15-30.
- Holmarsdottir, H. B., I. B. M. Ekne and H. L. Augestad (2011). "The dialectic between global gender goals and local empowerment: Girls' education in southern Sudan and South Africa." Research in Comparative and International Education **6**(1): 14-26.
- Holmen, J., E. M. Langballe, K. Midthjell, T. L. Holmen, A. Fikseanet, I. Saltvedt and K. Tambs (2013). "Gender differences in subjective memory impairment in a general population: the HUNT study, Norway." BMC Psychology **1**(1): 1-9.
- Holst, C., H. Skjeie and M. Teigen (2019). "Likestillingspolitikk og europeisk integrasjon." Europeisering av nordisk likestillingspolitikk.
- Huse, M. (2010). "Kvinner i styrer-lærdommer fra Norge." Magma(7).
- Hystad, S. W. (2012). "Exploring gender equivalence and bias in a measure of psychological hardness." International Journal of Psychological Studies **4**(4): 69.
- Idås, T., K. S. Orgeret and K. Backholm (2020). "# MeToo, Sexual Harassment and Coping Strategies in Norwegian Newsrooms." Media and Communication **8**(1): 57-67.
- Jensenius, F. R. (2016). "Competing inequalities? On the intersection of gender and ethnicity in candidate nominations in Indian elections." Government and Opposition **51**(3): 440-463.
- Jenssen, A. T. and A. Kanjuo-Mrcela (2016). 6 Gender Equality in Norway and Slovenia. Small States, Big Challenges: Norway and Slovenia in Comparative Perspective. K. Ringdal, S. P. Ramet and D. Fink-Hafner. Baden-Baden, Nomos Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG: 146-175.
- Johansen, R. (2018). "Resistance to reconstruction: The cultural weight of virginity, virility and male sexual pleasure." Body, Migration, Re/constructive Surgeries: Routledge: 78-91.
- Johnsen, J. V. and K. V. Løken (2016). Likestilling og framtidens familiepolitikk, NHO.
- Jonsson, M., B. Welde and T. L. Stöggli (2019). "Biomechanical differences in double poling between sexes and level of performance during a classical cross-country skiing competition." Journal of sports sciences **37**(14): 1582-1590.
- Jortveit, J., R. E. S. Govatsmark, J. Langørgen, T. Hole, J. Mannsverk, S. Olsen, C. Risøe and S. Halvorsen "Kjønnsforskjeller i utredning og behandling av hjerteinfarkt" Tidsskrift for Den norske legeforening **136**(14-15): 1215–1222.
- Juul, E. M. L., O. Hjemdal and T. Aune (2020). "Forekomst, variasjon og kjønnsforskjeller av depressive symptomer blant barn og unge som deltar i ulike fritidsaktiviteter, en tverrsnittstudie."
- Karlsen, M. L. (2018). Feminiteter i fengslet: kvinnelige innsattes soningsforhold. Fengslende sosiologi: Makt, straff og identitet i Trondheims fengsler. R. Lundeborg. Oslo, Cappelen Damm Akademisk: 97.
- Karlsen, S. S. (2015). "Romantiske stereotypier eller barnlige avvik. Arktis som oppdragende element i jentebøker fra 1940-og 1950-tallet." Nordlit **35**.
- Karlstrøm, H. (2020). rcristin: Get Cristin results from the Cristin API.
- Kasin, O. and M. V. Slåtten (2015). "Likestilt og forskjellig? Om menn og likestilling i barnehagen." Tidsskrift for Nordisk barnehageforskning **9**.
- Kildal, C. L. and K. L. Syse (2017). "Meat and masculinity in the Norwegian Armed Forces." Appetite **112**: 69-77.
- Kitterød, R. H. and M. Nadim (2020). "Embracing gender equality." Demographic Research **42**: 411-440.

- Kolle, T. and M. R. Nyhus (2013). "" Tenk om Emilie het Emil?": en rapport fra Østfold om pedagogisk likestillingsarbeid i barnehagen."
- Kolmannskog, V. (2013). "Kjønnsidentitet og polaritetsteori. En kasusstudie av en samtalegruppe med transpersoner." Norsk Gestalttidsskrift X(2).
- Kolmannskog, V. (2015). "Including the Queer in India: The Development of Sexual and Gender Minorities' Rights Inside and Outside of Indian Courts." Indian Journal of Socio Legal Studies.
- Koren, C. (2012). Kvinnenes rolle i norsk økonomi, Universitetsforlaget Oslo.
- Korsvik, T. R. and L. M. Rustad (2018). Hva er kjønnsperspektiver i forskning?, Kilden kjønnforskning.no.
- Kosakowska-Berezecka, N., M. Żadkowska, B. Gjerstad, J. Świdrak, A. Kwiatkowska, G. Odden, O. Ryndyk, K. Kryś and G. Vedøy (2018). Changing country, changing gender roles: migration to Norway and transformation of gender roles among Polish families. Parenting from afar and the reconfiguration of family across distance. J. B. Maria Rosario T. de Guzman, Carolyn Pope Edwards. New York, Oxford University Press: 399.
- Kulkarni, G. B., G. N. Rao, G. Gururaj, L. J. Stovner and T. J. Steiner (2015). "Headache disorders and public ill-health in India: prevalence estimates in Karnataka State." The journal of headache and pain 16(1): 1-7.
- Kunnskapsdepartementet (2010). Nye barnehager i gamle spor? Hva vi gjør, og hva vi tror. Status for likestillingsarbeidet i norske barnehager 2010. Statusrapport fra Handlingsplan for likestilling i barnehage og grunnopplæring (2008–2010), Kunnskapsdepartementet Oslo.
- Kuschel, K., K. Ettl, C. Díaz-García and G. A. Alsos (2020). "Stemming the gender gap in STEM entrepreneurship—insights into women's entrepreneurship in science, technology, engineering and mathematics." International Entrepreneurship and Management Journal 16(1): 1-15.
- Kvande, M. N., C. A. Klöckner and M. E. Nielsen (2015). "Church Attendance and Religious Experience: Differential Associations to Well-Being for Norwegian Women and Men?" SAGE Open 5(4): 2158244015612876.
- Kverndokken, K. (2013). Bildet av gutten i barnelitteraturen - et riss langs en historisk linje. Gutter og lesing. Kverndokken, Kåre, Fagbokforlaget.
- Kvidal, T. and E. Ljunggren (2014). "Introducing gender in a policy programme: a multilevel analysis of an innovation policy programme." Environment and Planning C: Government and Policy 32(1): 39-53.
- Kårstein, A., M. Sønderskov, V. M. Olsvik and T. Lauritzen (2020). Menn i helse: En statusoppdatering. Skriftserien;8/2020, Høgskolen i Innlandet.
- Langballe, E. M., S. T. Innstrand, O. G. Aasland and E. Falkum (2011). "The predictive value of individual factors, work-related factors, and work-home interaction on burnout in female and male physicians: a longitudinal study." Stress and Health 27(1): 73-87.
- Lappegård, T., S. Klüsener and D. Vignoli (2018). "Why are marriage and family formation increasingly disconnected across Europe? A multilevel perspective on existing theories." Population, Space and Place 24(2): e2088.
- Lee-Cultura, S., K. Mangaroska and K. Sharma (2018). Adult Perception of Gender-Based Toys and Their Influence on Girls' Careers in STEM. International Conference on Entertainment Computing, Springer.
- Lien, I.-L. (2017). "The perspectives of Gambian men on the sexuality of cut and uncut women." Sexualities 20(5-6): 521-534.
- Lien, M. I. (2013). "Den kjønnsnøytrale pasienten i sykepleien—betydninger av kjønn når kvinnelige sykepleiere gjør omsorg for kreftsyke menn." norma 8(02): 132-150.

Lilleaas, U.-B. and D. Ellingsen (2014). Likestilling i Forsvaret: Fortropp, baktropp og kamparena, Cappelen Damm Akademisk.

Lindtner, S. (2010). "Psykoanalyse og seksualitet i det norske kvinnetidsskriftet Sirene." Arr **2-3**.

Lindtner, S. (2015). "" Instead of Burning those Magazines, Maybe We Should Bring Them Home and Discuss Them with Our Husbands?" The Feminist Magazine Sirene's Critiques of the Politics of the Norwegian Organized Women's Movement." ETHNOLOGIA SCANDINAVICA **45**: 158-171.

Loison, A., S. Paye, A. Schermann, C. Bry, J.-M. Gaillard, C. Pelabon and K.-A. Bråthen (2017). "The domestic basis of the scientific career: gender inequalities in ecology in France and Norway." European Educational Research Journal **16**(2-3): 230-257.

Lotherington, A. T., A. Obstfelder and G. Ursin (2018). "The personal is political yet again: Bringing struggles between gender equality and gendered next of kin onto the feminist agenda." NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research **26**(2): 129-141.

Lund, R. (2020). Becoming a professor requires saying 'No': merging equality and quality agendas in a Norwegian gender balance project. Gender, Science and Innovation, Edward Elgar Publishing.

Luvssannorov, O., B. Tsenddorj, D. Baldorj, S. Enkhtuya, D. Purev, H. Thomas and T. J. Steiner (2019). "Primary headache disorders among the adult population of Mongolia: prevalences and associations from a population-based survey." The journal of headache and pain **20**(1): 1-9.

Løset, G. K., H. Dale-Olsen, T. Hellevik, A. Mastekaasa, T. Von Soest and K. M. Østbakken (2018). "Gender equality in sickness absence tolerance: Attitudes and norms of sickness absence are not different for men and women." PloS one **13**(8): e0200788.

Magnussen, M.-L. (2012). Likestilling på Agder 2000-2010. Prosjektrapport, Agderforskning senter for likestilling. **1**: 2012.

Maktabi, R. (2013). "Female citizenship in the Middle East: Comparing family law reform in Morocco, Egypt, Syria and Lebanon." Middle East Law and Governance **5**(3): 280-307.

Manandhar, K., A. Risal, M. Linde and T. J. Steiner (2015). "The burden of headache disorders in Nepal: estimates from a population-based survey." The journal of headache and pain **17**(1): 1-10.

Marron, S. E., L. Tomas-Aragones, J. Navarro-Lopez, U. Gieler, J. Kupfer, F. J. Dalgard, L. Lien, A. Y. Finlay, F. Poot and D. Linder (2018). "The psychosocial burden of hand eczema: data from a European dermatological multicentre study." Contact dermatitis **78**(6): 406-412.

Mbewe, E., P. Zairenthiama, H.-H. Yeh, R. Paul, G. L. Birbeck and T. J. Steiner (2015). "The epidemiology of primary headache disorders in Zambia: a population-based door-to-door survey." The journal of headache and pain **16**(1): 1-9.

Moen, M. (2019). Challenging Gender-a reconsideration of gender in the Viking Age using the mortuary landscape, University of Oslo.

Mohn, F. A. (2020). "Marriage migration and the economic trajectories of first-and second-generation immigrants in Norway." Acta Sociologica **63**(3): 249-266.

Moratti, S. (2020). "What's in a word? On the use of metaphors to describe the careers of women academics." Gender and Education **32**(7): 862-872.

Myren-Svelstad, P. E. (2016). "Louise Labés feministiske epistel: Ein eksklusiv fellesskap." Tidsskrift for kjønnsforskning **40**(01): 45-61.

Myrstad, A. M. (2013). Hjemløs? Kvinnekarakteren i 1960-tallets norske kunstfilm. Kjønnsforhandlinger. Studier i kunst, film og litteratur. A. B. Rønning and G. Uvsløkk, Pax Forlag.

Myrstad, A. M. (2015). "Kvinnens plass"- mors yrkeskarriere som filmatisk konflikt. Myndighet og medborgerskap: Festskrift til Gro Hagemann på 70-årsdagen 3. september 2015. E. S. Sandmo, H. Sandvik, K. H. Nordberg and H. Roll-Hansen, Novus Forlag.

Myrstad, A. M. (2019). "Soft strength, mild mystery: Female characters in the films of Joachim Trier." Journal of Scandinavian Cinema **9**(2): 211-218.

Neumayer, E. and I. De Soysa (2011). "Globalization and the empowerment of women: an analysis of spatial dependence via trade and foreign direct investment." World development **39**(7): 1065-1075.

Nielsen, K. B. (2010). "Kvinnelige ledere i indisk politikk." Women in Indian politics. In Demokrati på Indisk: 63-89.

Nilsen, A. C. E. and S. Sagatun (2015). "Boys' construction of fatherhood when their fathers are absent." Nordic Social Work Research **5**(2): 113-128.

Nordfjærn, T. and T. Rundmo (2019). "Acceptance of disincentives to driving and pro-environmental transport intentions: the role of value structure, environmental beliefs and norm activation." Transportation **46**(6): 2381-2396.

Norges forskningsråd (2019). Policy for kjønnsbalanse og kjønnspektiver i forskning og innovasjon.

Nuland, B. R. and H. Gautun (2010). Helse- og omsorgsbehov blant lesbiske og homofile. En litteraturgjennomgang. Fafo. **2010:38**.

Nygaard, L. P. and K. Bahgat (2018). "What's in a number? How (and why) measuring research productivity in different ways changes the gender gap." Journal of English for Academic Purposes **32**: 67-79.

Oldertrøen Solli, K., M. de Boer, K. Nyheim Solbrække and L. Thoresen (2019). "Male partners' experiences of caregiving for women with cervical cancer—a qualitative study." Journal of clinical nursing **28**(5-6): 987-996.

Olsen, B. and E. Smeplass (2018). "Gender and distribution of educational values among the staff in kindergartens." Early Child Development and Care **188**(8): 1202-1218.

Olsen, R. B., S. Bruehl, C. S. Nielsen, L. A. Rosseland, A. E. Eggen and A. Stubhaug (2013). "Gender differences in blood pressure-related hypoalgesia in a general population: The Tromsø Study." The Journal of Pain **14**(7): 699-708.

Ommundsen, Å. M. (2011). "Spennende-Interessant-Lærerik!" Indremisjonsforlagets prisvinnende guttebøker fra 1937. Navigasjoner i barne- og ungdomslitteraturen : festskrift til Rolf Romøren. B. Markussen, K. B. Nilsen and S. Slettan, Portal forlag.

Onsrud, S. V. (2014). "Slike gutter det vil gamle Norge ha". Kjønnspektiver i tekster fra norske skolesangbøker. Med sang! Perspektiver på norske skolesangbøker etter 1814. F. O. Bjørnstad, E. Olsen and M. Rong, Novus Forlag.

Ooms, J. (2014). "The jsonlite package: A practical and consistent mapping between json data and r objects." arXiv preprint arXiv:1403.2805.

Opheim, V., E. Waagene, K. V. Salvanes, C. Gjerustad and S. Holen (2014). "Hvem skal trøste Knøttet – hvem kan endre mønsteret? Statusundersøkelse – Likestilling i barnehagen." NIFU-rapport;30-2014.

Oppong-Darko, P., K. Amponsa-Achiano and E. Darj (2017). "'I Am Ready and Willing to Provide the Service... Though My Religion Frowns on Abortion"—Ghanaian Midwives' Mixed Attitudes to Abortion Services: A Qualitative Study." International journal of environmental research and public health **14**(12): 1501.

Ose, S. O., L. Jiang and B. Bungum (2014). Det kjønnsdelte arbeidsmarkedet og kvinners arbeidshelse, SINTEF.

Osland, K. M., J. Nortvedt and M. G. Røysamb (2020). "Female Peacekeepers and Operational Effectiveness in UN Peace Operations." [NUPI Research Paper](#).

Oxfeldt, E. (2017). Noora som verdensredder og feminist i NRK-serien Skam. [Åpne dører mot verden](#): 47-64.

Pedersen, T. L. (2017). "ggraph: An implementation of grammar of graphics for graphs and networks." [R package version 2.0.5 1](#).

Pfister, G. and S. Pope (2018). [Female Football Players and Fans: Intruding into a man's world](#), Springer.

Philipp, J., M. Zeiler, C. Wöber, G. Wagner, A. F. Karwautz, T. J. Steiner and Ç. Wöber-Bingöl (2019). "Prevalence and burden of headache in children and adolescents in Austria—A nationwide study in a representative sample of pupils aged 10–18 years." [The journal of headache and pain](#) **20**(1): 1-12.

Prestvik, A. (2014). "Arbeidstidsundersøkelse i reindriften." [Notat \(Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning: trykt utg.\)](#).

Purdy, L. and R. Jones (2013). "Changing personas and evolving identities: The contestation and renegotiation of researcher roles in fieldwork." [Sport, Education and Society](#) **18**(3): 292-310.

Rastenytė, D., D. Mickevičienė, L. J. Stovner, H. Thomas, C. Andrée and T. J. Steiner (2017). "Prevalence and burden of headache disorders in Lithuania and their public-health and policy implications: a population-based study within the Eurolight project." [The journal of headache and pain](#) **18**(1): 1-10.

Rattsø, J. and H. E. Stokke (2019). "Identification of the private-public wage gap." [Labour Economics](#) **59**: 153-163.

Reichborn-Kjennerud, K. and H. Svare (2014). "Entrepreneurial growth strategies: the female touch." [International Journal of Gender and Entrepreneurship](#).

Roe, A. (2013). "Norske gutters resultater på nasjonale og internasjonale leseprøver. I Kåre Kverndokken (red.), Gutter og lesing (s. 13–33)." [Bergen: Fagbokforlaget](#).

Roe, A. and W. Vagle (2012). "Kjønnforskjeller i lesing—et dybdedykk i resultatene fra nasjonale prøver på åttende trinn fra 2007 til 2011." [Norsk pedagogisk tidsskrift](#) **96**(06): 425-441.

Rogstad, I. D. (2013). "Klesvask og kjoleprat?—Fremstilling av kjønn i valgkamp." [Norsk statsvitenskapelig tidsskrift](#) **29**(02): 169-190.

Rogstad, J. (2010). Diskriminering—kan en hvit mann fra middelklassen forstå det? [Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning](#). M. H. K. W. R. I: D. Album. Oslo, Universitetsforlaget.

Rones, N. (2015). [The struggle over military identity: a multi-sited ethnography on gender, fitness and "the right attitudes" in the military profession/field](#), The norwegian school of sport sciences.

Rubegni, E., M. Landoni, A. De Angeli and L. Jaccheri (2019). [Detecting gender stereotypes in children digital StoryTelling](#). Proceedings of the 18th ACM International Conference on Interaction Design and Children.

Rugkåsa, M. (2010). [Transformasjon og integrasjon: Kvalifisering av minoritetsetniske kvinner til arbeid og deltakelse i den norske velferdsstaten](#), Universitetet i Oslo.

Rødland, A. W. (2018). Hva vet vi om kvinners helse? [Rapport fra forprosjektet til kvinnehelseportalen.no](#). K. kjønnsofrskning.no.

Rønning, A. B. (2010). "Robinsonaden som 1800-tallets eksemplariske oppdragelsesfortelling—også for jenter." [Tidsskrift for kulturforskning](#) **9**(2).

Saltnes, J. (2020). "To Sanction or Not to Sanction? Normative Dilemmas in the Promotion of LGBTI Human Rights." [Normative Dilemmas in the Promotion of LGBTI Human Rights \(February 12, 2020\)](#). [GLOBUS Research Paper](#) **2**.

- Sandøy, T. A. (2013). Anabole steroider i Norge. En oversikt fra befolkningsundersøkelser, *Sirus*. **4/2013**.
- Sarromaa, S. (2010). "En skikkelig pike—representasjoner av ung kvinnelighet i Det Nye i 1958." *Tidsskrift for kjønnsforskning* **34**(01): 4-22.
- Sarromaa, S. (2011). DET NYE OG DEN UNGE NORSKE KVINNEN: diskurser, representasjoner og resepsjoner om ung kvinnelighet 1957-77 og i 2009, Karlstads universitet.
- Schoeppe, S., C. Vandelanotte, E. Bere, N. Lien, M. Verloigne, É. Kovács, Y. Manios, M. Bjelland, F. N. Vik and W. Van Lippevelde (2017). "The influence of parental modelling on children's physical activity and screen time: Does it differ by gender?" *The European Journal of Public Health* **27**(1): 152-157.
- Schulz-Heidorf, K. and H. Støle (2018). "Gender differences in Norwegian PIRLS 2016 and ePIRLS 2016 results at test mode, text and item format level." *Nordic Journal of Literacy Research* **4**(1).
- Seehuus, S. and L. Reisel (2017). "Betydningen av sosial bakgrunn for kjønnsdeling i høyere utdanning." *Tidsskrift for samfunnsforskning* **58**(03): 284-310.
- Seippel, Ø. (2018). "Topics and trends: 30 years of sociology of sport." *European Journal for Sport and Society* **15**(3): 288-307.
- Selekler, M. H., G. Gökmen and T. J. Steiner (2013). "Productivity impact of headache on a heavy-manufacturing workforce in Turkey." *The journal of headache and pain* **14**(1): 1-6.
- Simonhjell, N. (2016). Gløymt maskulin maskerade : eit nytt blikk på delar av forfattarskapen til Gunnar Lunde. *Norsk litterær årbok 2016*. H. Gujord and P. A. Michelsen, Det Norske Samlaget.
- Singstad, B. N. (2011). Det «overbestemte» livet?: Balansering av arbeid og familieliv i IT-bransjen i Norge, Malaysia og California, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Det humanistiske fakultet ....
- Skjortnes, M. and H. H. Zachariassen (2010). "'Even with higher education you remain a woman': a gender perspective on higher education and social change in the Toliara region of Madagascar." *Gender and Education* **22**(2): 193-207.
- Skogen, J. C., G. Hensing, S. Øverland, A. K. Knudsen, B. Sivertsen, J. Vahtera, G. S. Tell and I. Haukenes (2018). "The gender gap in accrued pension rights—an indicator of women's accumulated disadvantage over the course of working life. The Hordaland Health Study (HUSK)." *Scandinavian journal of public health* **46**(3): 417-424.
- Skoglund, L. A., E. C. Vigen, O. Egeland, G. Lyngstad, A. Skoglund and P. Skjelbred (2013). Gender differences in the subjective assessment of the postoperative sequela after third molar surgery. *British Journal of Oral and Maxillofacial Surgery*. **51**.
- Skogvang, B. O. and K. Fasting (2013). "Football and sexualities in Norway." *Soccer & Society* **14**(6): 872-886.
- Solheim, O. J. and A. F. Gourvennec (2017). 10 Gutte-og jentelesere i topp og bunn. En utforsking av leserprofiler. *Klar framgang!*: 186-203.
- Solhjell, R. (2013). "Gendered Military Operations? Military Missions in Afghanistan and The Democratic Republic of Congo." *Kvinder, Køn & Forskning*(2).
- Soltanpanah, J., E. J. Parks-Stamm, S. E. Martiny and F. W. Rudmin (2018). "A cross-cultural examination of the relationship between egalitarian gender role attitudes and life satisfaction." *Sex Roles* **79**(1): 50-58.
- Sosial- og helsedepartementet (1999). NOU 1999: 13 Kvinners helse i Norge.
- Spidsberg, B. D. and V. Sørli (2012). "An expression of love—midwives' experiences in the encounter with lesbian women and their partners." *Journal of advanced nursing* **68**(4): 796-805.

- Standal, K. and T. Winther (2016). Empowerment through energy? Impact of electricity on care work practices and gender relations. Forum for Development Studies, Taylor & Francis.
- Stoltz, P., M. Svensson, S. Zhongxin and Q. Wang (2010). Gender equality, citizenship and human rights: Controversies and challenges in China and the Nordic countries, Routledge.
- Svendby, R. and U.-B. Lilleaas (2019). "Change and Continuation: Masculinity, Driving, and Disability in the Lives of "Young Problem Drivers" in the Aftermath of Severe Road Traffic Accidents." NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research **27**(3): 194-205.
- Sümer, S., B. Halsaa and S. Roseneil (2014). "Gendered citizenship in a multidimensional perspective: the challenges facing Norway within the Nordic model." NORA-Nordic Journal of Feminist and Gender Research **22**(4): 283-298.
- Søgaard, A. J., L. A. Ahmed, E. Damsgård, B. Morseth and N. Emaus (2013). "Vertebral fractures and self-perceived health in elderly women and men in a population-based cross-sectional study: the Tromsø Study 2007–08." BMC geriatrics **13**(1): 1-7.
- Sørbo, M. F., H. Grimstad, J. H. Bjørngaard, B. Schei and M. Lukasse (2013). "Prevalence of sexual, physical and emotional abuse in the Norwegian mother and child cohort study." BMC public health **13**(1): 1-11.
- Sørensen, R. (2018). Jentefelleskapet i Skam. Dramaserien Skam. Analytiske perspektiver og didaktiske muligheter. S. S. Lindtner and D. Skarstein., Fagbokforlaget.
- Teigen, M. and H. Skjeie (2017). "The Nordic gender equality model." The Nordic models in political science. Challenged, but still viable?
- Thun, C. (2018). "Å «bære» sitt kjønn. Kjønnets organisasjonskultur innenfor realfag." Tidsskrift for kjønnsforskning **42**(01-02): 120-136.
- Truong, T. N. C., T. T. A. Tran, T. L. Dang, C. C. Pham, D. Le, S. Kolberg and S. Nagothu (2015). "Analysis of gender-differentiated climate change impacts, vulnerability and adaptation of smallholders in Soc Trang and Tra Vinh provinces in the Mekong River Delta (MRD)." ClimaViet project report.
- Tvedten, I., M. Paulo and M. Tuominen (2010). "'A woman should not be the boss when a man is present'. Gender and poverty in Southern Mozambique." CMI Report **2010**(7).
- Tønnesen, L. and H. G. Kjølsvæd (2010). The politics of women's representation in Sudan: Debating women's rights in Islam from the elites to the grassroots, Chr. Michelsen Institute. **R2010:2**.
- Tønnessen, L. (2017). "Enemies of the state: Curbing women activists advocating rape reform in Sudan." Journal of International Women's Studies.
- Tønnessen, L. and S. al-Nagar (2018). Child marriage and education in Eastern Sudan. Sudan Brief, Chr. Michelsen Institute.
- Tønseth, K. A., T. Bjark, G. Kratz, A. Gross, R. Kirschner, T. Schreiner, T. H. Diseth and I. Haraldsen (2010). "Kjønnskorrigerende kirurgi ved transseksualisme." Tidsskrift for Den norske legeforening.
- Tørrisplass, A.-T. (2017). "Sophie Elise-feminisme—En empirisk studie av unge kvinners forhold til feminisme og «stjernefeministisk» performativitet." Tidsskrift for ungdomsforskning **17**(2): 49-67.
- Ugelvik, T. (2016). 'Be a Man. Not a Bitch.' Snitching, the Inmate Code and the Narrative Reconstruction of Masculinity in a Norwegian Prison, Ashgate Burlington, VT.
- Ulberg, R. (2010). Gender differences in response to transference interpretations in dynamic psychotherapy, University of Oslo.
- Ulvestad, J. (2017). "Fremad i alle retninger!" Tidsskrift for kjønnsforskning **41**(01): 5-21.

- Upreti, B. R. and S. Shivakoti (2018). "The struggle of female ex-combatants in Nepal." *Peace Review* **30**(1): 78-86.
- Urdal, H. and C. P. Che (2013). "War and gender inequalities in health: the impact of armed conflict on fertility and maternal mortality." *International Interactions* **39**(4): 489-510.
- Uteng, T. P. (2012). *Transport-related Social Exclusion: Incorporating Imperatives of Gender and Age in the Transport Planning Processes*, NTNU.
- Vabø, A., H. Gunnes, C. Tømte, A. C. Bergene and C. Egeland (2012). "Kvinner og menns karriereløp i norsk forskning: En tilstandsrapport."
- Vermeij, L. and R. Giannini (2014). "Women, peace and security: gender challenges within UN peacekeeping missions."
- Verstad, B. and A.-L. S. Voll (2010). Barnehagestyreres arbeid med likestilling i barnehagen: rapport fra en spørreundersøkelse i Trøndelag. Steinkjer, Høgskolen i Nord-Trøndelag. **67**.
- Viken, H., N. P. Aspvik, J. E. Ingebrigtsen, N. Zisko, U. Wisløff and D. Stensvold (2016). "Correlates of objectively measured physical activity among Norwegian older adults: the generation 100 study." *Journal of aging and physical activity* **24**(3): 369-375.
- Voll, A.-L. S., H. E. Børve and B. Verstad (2010). Likestilling i barnehagen: sluttnotat fra forsknings-og utviklingsprosjektet "Likestilling i barnehagen", Høgskolen i Nord-Trøndelag.
- Vosoughi, K., L. J. Stovner, T. J. Steiner, M. Moradi-Lakeh, S.-M. Fereshtehnejad, F. Farzadfar, P. Heydarpour, R. Malekzadeh, M. Naghavi and M. A. Sahraian (2019). "The burden of headache disorders in the Eastern Mediterranean Region, 1990-2016: findings from the Global Burden of Disease study 2016." *The journal of headache and pain* **20**(1): 1-13.
- Walsh, D. and S. Gerrard (2018). "Gender, mobilities and transformation in Loppa, a rural municipality of Norway's High North." *Gender, Place & Culture* **25**(8): 1154-1174.
- Warner-Søderholm, G. (2012). "But we're not all Vikings! Intercultural Identity within a Nordic Context."
- Weisser, H. (2019). "Kjærlighetens kår. Balladen om Bendik og Årolilja – med blick på brytningen mellom kvinnens samtykkerett og foreldres råderett ved giftermål." *Tidsskrift for kulturforskning*(1).
- Wickham, H. (2019). *rvest: easily Harvest (Scrape) Web Pages*. v. 0.3. 5.
- Wickham, H., M. Averick, J. Bryan, W. Chang, L. D. A. McGowan, R. François, G. Grolemond, A. Hayes, L. Henry and J. Hester (2019). "Welcome to the Tidyverse." *Journal of Open Source Software* **4**(43): 1686.
- Wierckx, K., E. Van Caenegem, T. Schreiner, I. Haraldsen, A. Fisher, K. Toye, J. M. Kaufman and G. T'Sjoen (2014). "Cross-sex hormone therapy in trans persons is safe and effective at short-time follow-up: results from the European network for the investigation of gender incongruence." *The journal of sexual medicine* **11**(8): 1999-2011.
- Wiik, K. A., E. Bernhardt and T. Noack (2010). "Love or money? Marriage intentions among young cohabitators in Norway and Sweden." *Acta Sociologica* **53**(3): 269-287.
- Wikström, B.-M., B. Lorentzen and S. Lorentzen (2018). "Gender Differences in Hope and Its Relevance to Depression Symptoms among Norwegian Adolescents." *Open Journal of Nursing* **8**(2): 157-169.
- Wilson, B. M. and C. Gianella-Malca (2019). "Overcoming the limits of legal opportunity structures: LGBT rights' divergent paths in Costa Rica and Colombia." *Latin American Politics and Society* **61**(2): 138-163.
- World Economic Forum (2019). *Global Gender Gap Report 2020*. Geneva, Switzerland.

Waage, L. R. (2012). "Borghild Kranes Følelsers forvirring (1937)–en queer lesning av Norges første lesbiske roman." Norsk litteraturvitenskapelig tidsskrift **15**(01): 16-27.

Xenarios, S., S. Nagothu, K. R. Kakumanu and A. Lakshmanan (2012). "Climate change and the role of gender: A study from Andhra Pradesh and Tamil Nadu in South India." ClimaRice report.

Zebenigus, M., R. Tekle-Haimanot, D. K. Worku, H. Thomas and T. J. Steiner (2016). "The prevalence of primary headache disorders in Ethiopia." The journal of headache and pain **17**(1): 1-9.

Zebenigus, M., R. Tekle-Haimanot, D. K. Worku, H. Thomas and T. J. Steiner (2017). "The burden of headache disorders in Ethiopia: national estimates from a population-based door-to-door survey." The journal of headache and pain **18**(1): 1-8.

Zisko, N., T. Carlsen, Ø. Salvesen, N. P. Aspvik, J. E. Ingebrigtsen, U. Wisløff and D. Stensvold (2015). "New relative intensity ambulatory accelerometer thresholds for elderly men and women: the Generation 100 study." BMC geriatrics **15**(1): 1-10.

Zoutewelle-Terovan, M. and T. Skardhamar (2016). "Timing of change in criminal offending around entrance into parenthood: Gender and cross-country comparisons for at-risk individuals." Journal of Quantitative Criminology **32**(4): 695-722.

Öresland, S. (2011). Nurses go visiting: ethics and gender in home-based nursing care, Umeå universitet.

Aars, J. and D. A. Christensen (2010). Hvis bare flere kunne stille! Politisk motivasjon blant kvinner og menn, uni Rokkansenteret. **12-2010**.

Aasen, A. M., R. Lekhal, M. B. Drugli and T. Nordahl (2015). "Kjønnforskjeller i skolefaglige prestasjoner–forklaringer i elevenes holdninger til og væremåte i skolen, samt relasjonelle forhold."

A.1 Oversikt over inkluderte publikasjoner gruppert etter hovedtema og kategorier, antall og andel.

Hovedtema	Underkode	Antall publikasjoner	Andel
Arbeidsliv		791	17
	Likestilling, likelønn, deltid, kjønnsdelt arbeidsmarked	121	15
	Dobbel byrde, likestilling i familier	99	13
	Kvotering, styrerom	84	11
	Kjønne yrker, holdninger, valg av utdanning	77	10
	Entreprenørskap	70	9
	Barselpermisjon	69	9
	Ledelse	68	9
	Trygdeytelser	64	8
	Jordbruk, fiske, skogbruk	46	6
	Yrkesroller og kjønnsforskjeller	33	4
	Funksjonshemmede og arbeidsdeltakelse	27	3
	Menn i helse, velferd og omsorg	18	2
	Arbeidsmiljø	15	2
			100
Medisin, helse og livsstil		626	14
	Medisin, helse og medikamentbruk	155	25
	Livsstil, livskvalitet, mestring	64	10
	Kjønnslemlestelse, omskjæring	63	10
	Hjertehelse	60	10
	Psykisk helse, voksne	56	9
	Psykisk helse, barn og unge	47	8
	Kreft	29	5
	Hodepine	21	3
	ADHD, autisme	20	3
	Ernæring	20	3
	Smerte, smertehåndtering	19	3
	Selv mord, selvs kading	19	3
	Hiv og aids	18	3
	Lungehelse, KOLS, luftveier, lungekreft	12	2
	Spiseforstyrrelser	12	2
	Rusbehandling	11	2
			100
Fremstilling av kjønn		609	13
	Litteratur, film, serier	199	33
	Historiske kjønnsroller og kvinneskikkelser	146	24
	Språk og lesing	79	13
	Musikk, kunst, kultur, dans, foto, teater	77	13
	Maskulinitet	57	9
	Media, reklame, design, mote	40	7
	Kroppsbilde, skjønnhet, ideal, kosmetiske endringer	11	2
			100
Familie		433	10

	Kvinneres rolle og rettigheter globalt	225	52
	Farsrolle, morsrolle og/eller foreldrerolle	81	19
	Parforhold	46	11
	Aldring	44	10
	Seksualitet, utroskap, seksuell dysfunksjon	37	9
			100
Samfunn		364	8
	Idrett og sport	114	31
	Mobilitet, migrasjon og bosetting	51	14
	Rettsvesen, jus, straff	33	9
	Klima og miljø	31	9
	Økonomi, mikrokreditt	22	6
	Kriminalitet	21	6
	Transport, ulykker, risikoadferd	19	5
	Narkotika, doping, rus	18	5
	Likestilling i samfunnet generelt	18	5
	Turisme, reiseliv	13	4
	Finansielt velvære	12	3
	Sosiale klasser og kjønn, sosiale hierarkier	12	3
			100
Vold og overgrep		264	6
	Seksuelle overgrep, seksuell vold, overgriper	58	22
	Vold i nære relasjoner, partnervold, digital vold	55	21
	Partnervold i andre land	31	12
	Seksuelle overgrep som våpen i krig	26	10
	Seksuell trakassering, #metoo	25	9
	Prostitusjon, porno	20	8
	Vold mot kvinner generelt, vold generelt	20	8
	Tvangsekteskap, barneekteskap	18	7
	Vold og kriminalitet blant ungdom	11	4
			100
Politikk og globale relasjoner		262	6
	Stemmerett og politikkdeltakelse	61	23
	Fredsprosesser, nasjonsbygging	60	23
	Menneskerettigheter	55	21
	Komparative analyser som inkluderer Norge	49	19
	Politikkutforming og -implementering	37	14
			100
Forskning, akademia og høyere utdanning		252	6
	Forskning på forskning, inkludert feministisk teori	111	44
	Forskning og akademia	73	29
	Høyere utdanning	37	15
	Validering av spørreskjema og beregningsmetoder	31	12
			100
Skole, barnehage og små barn		207	5
	Kjønnforskjeller blant elever i skolen	128	62
	Likestilling i barnehagen	63	30

	Kjønnsforskjeller blant lærere i skolen	16	8
			100
LHBTIQ		200	4
	Seksuell orientering	134	67
	Kjønnsinkongruens, kjønnsidentitet	66	33
			100
Inkludering		187	4
	Minoriteters møte med majoritetssamfunnet	85	45
	Omsorg	34	18
	Kjønnsroller	34	18
	Interseksjonalitet	22	12
	Deltakelse i fritidsaktiviteter, kultur	12	6
			100
Religion		169	4
	Religion, sekularitet	116	69
	Religion og kjønn globalt	53	31
			100
Teknologi		118	3
	Kvinner og Realfag/STEM	42	36
	Teknologi, kjønn og IT	36	31
	Gaming og skjermbruk	25	21
	Sosiale media	15	13
			100
Konflikter og krig		66	1
	Forsvaret, kvinner i krig	50	76
	Konsekvenser konflikter	16	24
			100

A.2 Søkord

NORSK: femi*, maskulin, mann, mannlig, kvinne*, jente*, gutt*, dame, drag, femi, menn, interkjønn*, tvekjønn*, tokjønn*, androgyn, guttegutt, henkjønn, hunkjønn, intetkjønn, jentegutt, likestilling, diskriminering, segregering, mor, far, fedre*, mødre*, ekteskap, samliv, kjønnsrolle, kjønnssegregering, kjønnsforskjeller, kjønnsdiskurs, kjønnsperspektiv, kjønnsdimensjon, kjønnsforståelse, kjønnsstereotypisk, kjønnsideologi, kjønnsforhandling, kjønnsdelt, kjønnet, kjønnsbalanse, kjønnsdiskriminering, kjønnsnøytral, kjønnsdeling, kjønnsidentitet, kjønnskamp, kjønnsnormer, kjønnsrepresentasjon, kjønnsundertrykking, kjønns mangfold, trans, genderqueer, gutteaktig, guttejente, ikke-binær, jenteaktig, juridisk kjønn, kjønnsinkongruens, agender, bigender, binær, cis, demi, dysfori, kjønns tilhørighet, polygender, transfob, transfolk, transgender, transgutt, transidentitet, transjente, transperson, transs*, transv*, transmann, transdame, transkjønn, intersex, transfeminin, transkvinne, transmaskulin, transseksuell, ciskvinne, cismann, feil kropp, genderfluid, kjønnsflytende, ikkebinær, kjønnsdysfori, bytte kjønn, skifte kjønn, kjønnsuttrykk, seksual*, homo, lesb*, bifil, hetero, lhbt*, bisex, straight, skeiv, legning, streit, transseksualisme, homse, pan, panfil, pansex, gay, seksuell legning, aseksuell, asexuell, bdsm/fetisj, biseksuell, demiseksuell, heterofil, homofil, homoseksuell, queer, avseksualisert

ENGELSK: femin*, masculin*, male, female, gender, gendered, gender discrimination, gender diversity, domestic lab*, domestic violence, double burden, emotional lab*, empowerment, equal pay, mother*, father*, femicide, first-wave, second-wave, pregnancy, glass ceiling, heteronormativ*, sexual violence, partner violence, patriarch*, matriarch*, misogyn*, nuclear family, matern*, patern*, reproductiv*, sexism, harassment, suffrag*, third-wave, motherhood, fatherhood, marriage, butch, femme, gay, homosex*, homoph*, intersectionality, lesb*, LGBT, normativ*, queer, transgender, transsex*, transve*, transcultur*, intersex, bigender, agender, androgyn*, boyish, neuter, tomboy, ladyboy, non-binary, cis, demisex*, asexual*, bisexual*, coming out, heterosexual*, polygam*, queer, monogam*, sexual*, straight, lesb*, dysphoria, polygender, transph*, genderfluid, pansex*, heterosex*